

FDW

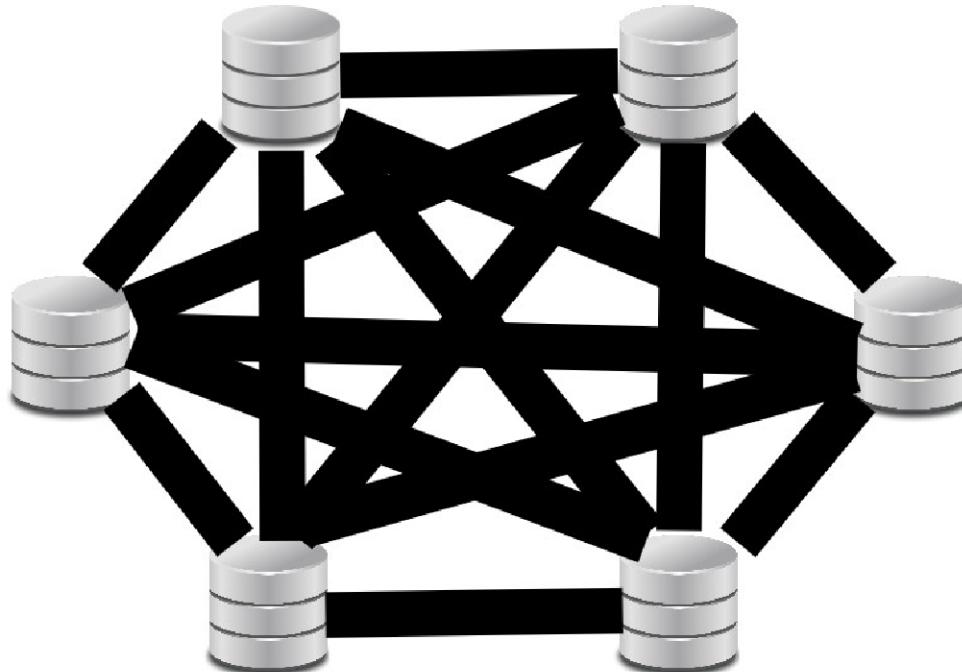
wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

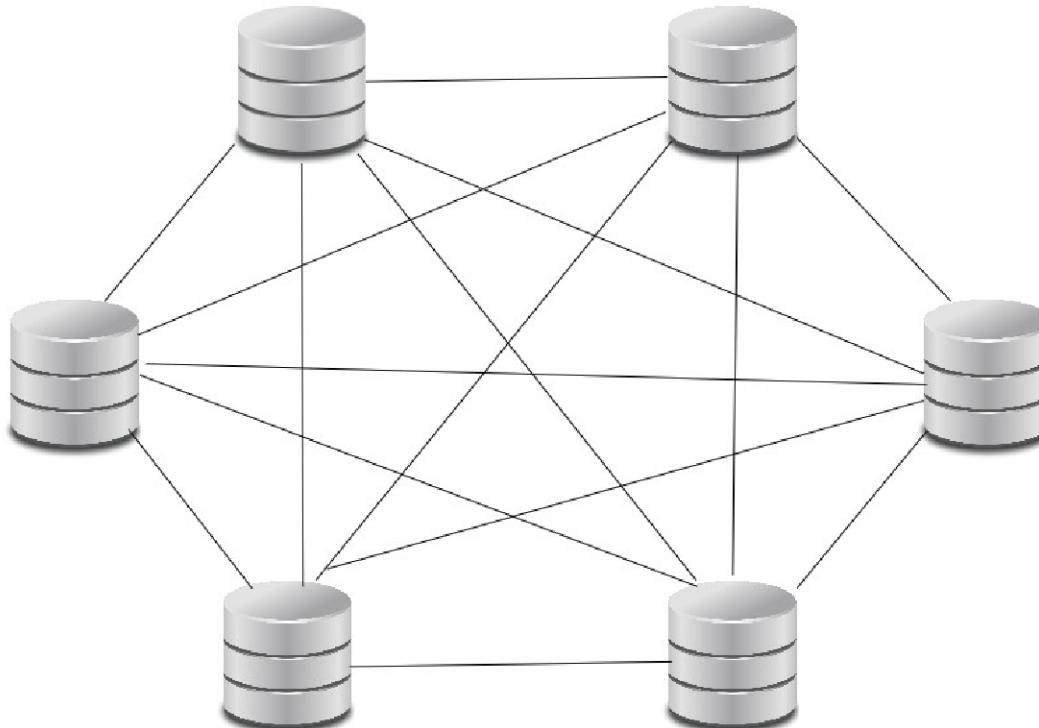
Wat

- Foreign Data Wrapper (FDW)
- Onderdeel van SQL/MED (ISO)
  - Foreign Table
  - Datalink
    - <https://github.com/lacanoid/datalink>

Opslag vs Netwerk

Opslag vs Netwerk

Bronnen

Local server

Remote servers

<https://www.interdb.jp/pg/pgsql04.html>

Bronnen

- https://wiki.postgresql.org/wiki/Foreign_data_wrappers
  - Databanken
  - Bestanden
  - GIS
  - LDAP
  - Web
  - BS
  - ..

Basis

- Waar en hoe: server
  - **CREATE SERVER**
- Wie: beveiliging, gebruiker afbeelding
  - **CREATE USER MAPPING**
- Wat: welke tabellen
  - **CREATE FOREIGN TABLE**
- Nodig voor gebruik: bibliotheek
  - **CREATE EXTENSION**

CREATE EXTENSION

- CREATE EXTENSION postgres_fdw;
- CREATE EXTENSION file_fdw;
- <https://gdal.org/>
  - <https://github.com/pramsey/pgsql-ogr-fdw>

Referenties

- Universal Data Access with SQL/MED, David Fetter
- <https://wiki.postgresql.org/wiki/SQL/MED>

Inleiding procedurele SQL

Wim.bertels@ucll.be

ISO Standaard

- Sinds 1996, 1999, ..., 2023
- SQL/PSM (Persistent Stored Modules)
- Veel producten richten zich op de standaard, maar geen enkele is volgt deze helemaal.
  - Bekijk de documentatie van het concrete product.

Postgresql

- Ondersteuning voor verschillende andere programmeertalen.
  - SQL
  - PL/pgSQL (standaard)
  - PL/Tcl
  - PL/Perl
  - PL/Python
  - PL/Java (uitbreiding)

“Vetrouwde vs. Niet-Vetrouwde”

- Trusted (vertrouwd): deze talen zijn beperkt tot het wat is toegelaten door de databank (DBMS)
- Untrusted (niet-vertrouwd): deze talen zijn daartoe niet beperkt. Superuser toegang nodig om deze te gebruiken

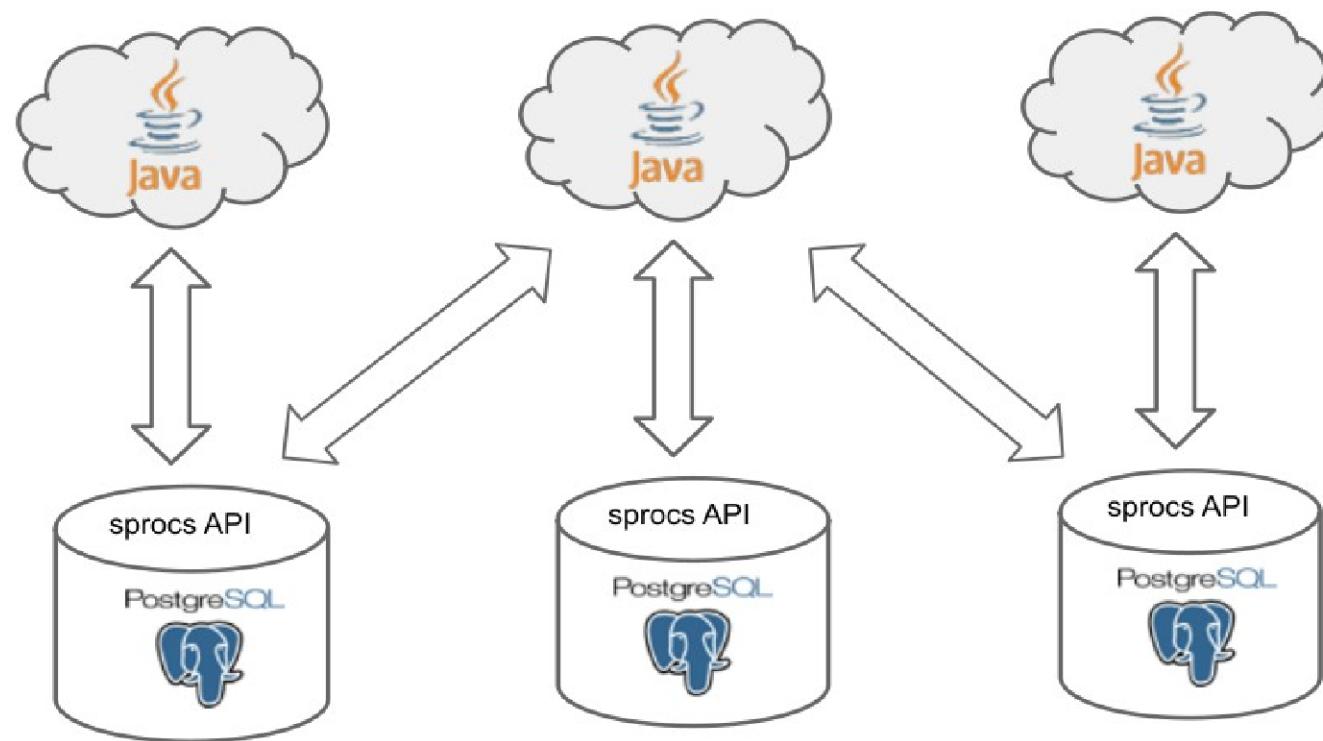
Extra beschikbare modules

Postgresql komt met sommige extra modules zoals bijvoorbeeld:

- Debugger (bv pldebugger voor pgadmin)
- Profiler (bv plprofiler, of algemener pg_stat_statements)

How Trustly and Zalando are using PostgreSQL

Applications access data in PostgreSQL databases via calls to stored procedures.

(slide copied from the excellent 2014.pgconf.eu presentation by Alexey Klyukin @ Zalando)

Referenties

- <https://www.postgresql.org/docs/current/static/server-programming.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createlanguage.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/contrib.html>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/SQL/PSM>
- "How we use Postgresql at Trustly, 'Joel Jacobson', October 2014, Madrid

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

Procedurele SQL met (plpgsql)

Wim.bertels@ucll.be

Objecten op de server

- Stored procedures
- Stored functions
- Triggers
- Def. : hoeveelheid code die opgeslagen is in de catalogus van een DB en die geactiveerd kan worden
- Vergelijkbaar met wat je in programmeren een (statische) methode zou noemen.

Voorbeeld: stored function

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION increment(i INT)
RETURNS INT
AS
$$
BEGIN
RETURN i + 1;
END;
$$ LANGUAGE 'plpgsql';
```

-- Een voorbeeld van hoe de functie op te roepen:

```
SELECT increment(10);
```

Verwerking

Verwerking :

- Vanuit programma wordt procedure/functie opgeroepen
- DBMS ontvangt oproep en zoekt procedure
- Procedure wordt uitgevoerd waarbij de instructies op de database verwerkt worden
- M.b.v. een code wordt aangegeven of procedure correct verwerkt is (sqlcode)

Parameters Algemeen

- Communicatie met buitenwereld
- 3 soorten (signatuur methode) :
  - Invoerparameters
  - Uitvoerparameters
  - Invoer/uitvoerparameters
- Parameter best andere naam dan kolom van tabel !
- Return (kan enkel bij functions)

Voorbeeld IN OUT

```
CREATE FUNCTION dup(in int, out f1 int, out f2 text)
```

```
AS
```

```
$$
```

```
    SELECT $1, CAST($1 AS text) || ' is text'
```

```
$$
```

```
LANGUAGE SQL;
```

```
SELECT * FROM dup(42);
```

Signatuur: Functions vs Procedures

- Algemeen:
  - Het grote verschil is dat functies altijd iets teruggeven
  - Terwijl procedures nooit een return hebben
  - In de praktijk afhankelijk van het concrete DBMS dat je gebruikt

Waarom?

- Historisch verschil tussen berekeningen (functies) en manipulaties (procedures)
- Daarnaast:
  - Transacties kunnen enkel binnen procedures
  - Zo kan de planner hiermee rekening houden

Instructie mogelijkheden (de essentie)

- Declaratie
- Sequentie
- Selectie
  - IF .. THEN .. (ELSE ..) END IF
  - CASE .. WHEN .. THEN ... END CASE
- Iteratie
  - FOREACH .. LOOP .. END LOOP
  - FOR .. IN .. LOOP .. END LOOP

Structuur: functies

```
CREATE FUNCTION function_name(arg1,arg2,...)
```

```
    RETURNS type
```

```
    AS
```

```
'
```

```
    BEGIN
```

```
        -- logic
```

```
    END;
```

```
'
```

```
    LANGUAGE language_name;
```

Structuur: functies

- Specifieer naam van functie
- Lijst van parameters achter naam van functie
- Definieer return type
- Gevolgd door code binnen begin- en end block
- Procedurele taal meegeven

Verwijderen stored functions

- **DROP FUNCTION:** verwijdert functie
- Vb.
  - `DROP FUNCTION function_name;`
  - `DROP FUNCTION function_name(signatuur);`

SELECT INTO voorbeeld

- Enkel indien een rij als uitvoer! Vb.

```
create function som_boetes_speler(p_spelersnr integer)
    returns decimal(8,2)
AS
$eenderwat$
    declare    som_boetes decimal(8,2);
begin
    select sum(bedrag)
        into som_boetes
     from boetes
    where spelersnr = p_spelersnr;
    return som_boetes ;
end;
$eenderwat$
language plpgsql;

select som_boetes_speler (27);
```

\$\$ delimiter dialect

```
create function som_boetes_speler(p_spelersnr integer)
    returns decimal(8,2)
    AS
```

\$eenderwat\$

```
declare som_boetes decimal(8,2);
begin
    select sum(bedrag)
    into som_boetes
    from boetes
    where spelersnr = p_spelersnr
    return som_boetes;
end;
```

\$eenderwat\$

```
language plpgsql;
```

```
select som_boetes_speler (27);
```

PERFORM

- Resultaten van een sql statement moeten opgevangen worden, bv via INTO variabele.
- PERFORM alternatief voor SELECT waarbij het resultaat niet wordt opgevangen
  - Bv SELECT now(); zal een fout geven in een code blok
  - PERFORM now(); niet
- Vergelijkbaar met het void maken van een functie in andere programmeer talen

FOUND globale variabele

- Boolean
- Bijvoorbeeld:
  - PERFORM spelersnr FROM spelers ;
  - IF FOUND THEN .. END IF ;

RETURN(S)

- Signatuur :
  - RETURNS type
  - (RETURNS setof type)
  - RETURN TABLE (column_name type,...)
- Code :
  - RETURN scalair..
  - RETURN QUERY ..
  - RETURN NEXT .. + RETURN

Foutberichten

- Foutberichten :
- SQL-error-code : beschrijvende tekst
- SQLSTATE: code (getal)

```
BEGIN
    -- code
    RAISE DEBUG 'A debug message % ', variable_that_will_replace_percent;
EXCEPTION
    -- welke fout, bv
    WHEN uniqueViolation THEN
        -- code
    WHEN division_by_zero THEN
        RAISE .. -- eventueel omzetten naar uniqueViolation;
    WHEN others THEN
        -- ?
        NULL;
END
```

RAISE

- RAISE;
- RAISE division_by_zero;
- RAISE SQLSTATE '22012';
- RAISE DEBUG/INFO/..
    -- SET client_min_messages TO debug;
- RAISE .. USING
  - ERRCODE = 'uniqueViolation',
  - HINT = 'suggestie voor de reden voor de gebruiker',
  - DETAIL = 'meer detail fout',
  - MESSAGE = 'gedrag van de uniqueViolation';

ASSERT

- ASSERT condition [, message];

```
do
$$
declare
    film_count integer;
begin
    select count(*)
    into film_count
    from film;
    assert film_count > 0, 'No films found, check the film table';
end
$$;
```

-- do is dialect, <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-do.html>

SECURITY

- GRANT EXECUTE ON haha() TO jomeke ;
- INVOKER : standaard, veilig
- DEFINER : via de rechten van de eigenaar

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION haha()
```

```
    RETURNS text
```

```
    AS
```

```
$code$
```

```
    BEGIN
```

```
        DROP TABLE ola();
```

```
        RETURN 'pola';
```

```
    END
```

```
$code$
```

```
LANGUAGE plpgsql
```

```
EXTERNAL SECURITY DEFINER;
```

LEVEL of immutability

CREATE FUNCTION add(integer, integer) RETURNS integer

AS 'select \$1 + \$2;'

LANGUAGE SQL

IMMUTABLE

RETURNS NULL ON NULL INPUT;

- **IMMUTABLE** (alleen afhankelijk van de signatuur)
- **STABLE** (geen aanpassingen)
- **VOLATILE** (standaard)

Structuur: stored procedure

CREATE OR REPLACE PROCEDURE

<procedure_name>(<arguments>)

AS <block-of-code>

LANGUAGE <implementation-language>;

Transactie voorbeeld: stored procedure

CREATE OR REPLACE PROCEDURE voorbeeld(invoer text)

AS

\$code\$

BEGIN

...

IF invoer = 'niet doen' **THEN** RAISE WARNING 'Abort, the ship is sinking';

ROLLBACK;

ELSEIF invoer = 'doen' **THEN** RAISE INFO 'Gaon met die banaan';

COMMIT;

END IF;

...

END

\$code\$

LANGUAGE plpgsql;

CALL voorbeeld('doen');

-- <https://www.postgresql.org/docs/16/plpgsql-transactions.html>

Praktisch: script

BEGIN;

code en testen

ROLLBACK;

DROP [procedure|function|trigger] naam

CREATE [procedure|function|trigger] naam

ALTER [procedure|function|trigger] naam

CREATE OR REPLACE [procedure|function|trigger] naam

Triggers

- Def. :
hoeveelheid code die opgeslagen is in de catalogus en die geactiveerd wordt door het dbms indien een bepaalde operatie wordt uitgevoerd en een conditie waar is.
- Triggers worden door het dbms zelf automatisch opgeroepen (niet door vb. een call)

PostgreSQL

- Triggers roepen
trigger functies op
- **CREATE FUNCTION trigger_functie...**
RETURNS TRIGGER
..
- **CREATE TRIGGER trigger_trg ..**
..
EXECUTE PROCEDURE trigger_functie..

Voorbeeld: tabel

```
create table mutaties (
```

```
    gebruiker          varchar(30)  not null,
```

```
    mut_tijdstip       timestamp   not null,
```

```
    mut_spelersnr     smallint    not null,
```

```
    mut_type          char(1)     not null,
```

```
    mut_spelersnr_new smallint    ,
```

```
    primary key
```

```
        (gebruiker, mut_tijdstip, mut_spelersnr, mut_type)) ;
```

```
-- tabel om wijzigingen bij te houden
```

Voorbeeld: trigger functie

```
create or replace function insert_speler() returns trigger as  
$body$
```

```
begin
```

```
    insert into mutaties values
```

```
        (user, current_date(), new.spelersnr, 'I', null) ;
```

```
end;
```

```
$body$
```

```
language sql;
```

Voorbeeld: trigger

```
create or replace trigger insert_speler.trg
```

```
after insert
```

```
on spelers
```

```
-- when new.spelersnr < 10
```

```
for each row
```

```
execute procedure insert_speler();
```

-- OLD en NEW verwijzen naar de huidige toestand en de nieuwe toestand

-- welke verschillende onderdelen zie je hier die typisch voor een

-- trigger zijn ?

Onderdelen Trigger

- Trigger-moment + Trigger-gebeurtenis:
  - Wanneer activeren?
    - AFTER : nadat triggering instructie is verwerkt
    - BEFORE : eerst de trigger-actie
    - INSTEAD OF : alleen de trigger-actie
  - Voor welke rij activeren ?
    - FOR EACH ROW : voor elke rij
    - FOR EACH STATEMENT : voor een statement
  - Voor welke gebeurtenis?
    - INSERT, UPDATE, DELETE, (TRUNCATE)
- Trigger-Conditie: WHEN
- Trigger-actie: wat doet de trigger?

Syntax

```
CREATE [ OR REPLACE ] [ CONSTRAINT ] TRIGGER name { BEFORE | AFTER | INSTEAD OF } { event [ OR ... ] }
ON table_name
[ FROM referenced_table_name ]
[ NOT DEFERRABLE | [ DEFERRABLE ] [ INITIALLY IMMEDIATE | INITIALLY DEFERRED ] ]
[ REFERENCING { { OLD | NEW } TABLE [ AS ] transition_relation_name } [ ... ] ]
[ FOR [ EACH ] { ROW | STATEMENT } ]
[ WHEN ( condition ) ]
EXECUTE { FUNCTION | PROCEDURE } function_name ( arguments )
```

where event can be one of:

INSERT

UPDATE [OF column_name [, ...]]

DELETE

TRUNCATE

URL: <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createtrigger.html>

Syntax

CREATE/ALTER/DROP TRIGGER

ALTER TABLE .. ENABLE/DISABLE TRIGGER ..

GRANT/REVOKE TRIGGER ON TABLE .. TO ..

(CREATE EVENT TRIGGER – DDL)

Standaard

- De standaard laat meer acties dan een trigger functie toe (udf : user defined function)
- Bv
  - create trigger delete_spelers
after delete on spelers for each row
begin
    delete from spelers_wed
    where spelersnr = old.spelersnr;
end ;
-- geen verwijzing naar udf, maar rechtstreeks de sql code

Notas

- Er zitten verschillen tussen producten :
  - Meerdere triggers op 1 tabel ? En wat met de volgorde ?
  - Kan een trigger een andere trigger activeren ? (waterval/domino !)
  - Wat mag een trigger allemaal doen ?
  - Hoe worden (complexere) triggers juist verwerkt ?
  - ..

Gebruik?

- Denk gebeurtenis gestuurd
- Voorbeelden :
  - (Integriteits)regels
  - Audit
  - Consistentie
  - Beveiliging
  - Afgeleide waarden berekenen
  - (Data)validatie
  - ..

Voordelen

- **Onderhoudbaarheid:**
Vb. Snellere uitvoering door meer instructies in macro
- **Verwerkingsnelheid**
Vb. minimaliseert netwerkverkeer
- « Precompilatie » bij stored procedures/functions/triggers
  - Planning en caching
  - Werkt in verschillende host-languages

Nadelen

- Nadelenken over architectuur en code organisatie
- Algemeen zoals bij andere talen : logische fouten vs syntaxfouten
  - Bv Onverwachte neveneffecten bij gebruik van (veel) (overlappende) triggers

Referenties

Slides: Stored Procedures Functions Triggers, P. Demazière, 2018

Slides: Procedurel SQL, H.Martens, W.Bertels,2014

Postgresql 11 Server Side Programming Quick Start Guide, L. Ferrari, 2018

<https://www.postgresqltutorial.com/postgresql-plpgsql>

<https://www.postgresql.org/docs/current/plpgsql-trigger.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-grant.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/triggers.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createtrigger.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/plpgsql.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/xfunc-sql.html>

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

Beveiliging

Wim.bertels@ucll.be

Security

- Hardware
- Het platform waar het op draait
- De databank software
- Binnen sql zelf (grant, revoke, view,...)
- Sql als “vertaler”
- Applicaties
- Gebruikers
- Algemeen terugkerende security problematiek (bv CIA, AAA, maar ook reserve kopies, ..)
- ..

Ondersteunend platform

- Bijdetijs (Up to date) houden
- Beveiligen (infrastructuur vakken)
- (D)DoS-attack's
- ...

Databank software

- Up to date houden
- Configuratie
  - Local
  - Remote
    - Eg postgresql: pg_hba.conf, postmaster.conf en postgresql.conf
- Known exploits -> Wat doe je?

Binnen SQL zelf

- User management (roles)
- Privileges (grant / revoke)
- Views
- Stored procedures
- Row Security Policies

SQL

- SQL wordt niet gecompileerd
- SQL wordt “vertaald” in de onderliggende/omsluitende laag
- Dit kan gebruikt worden om sql ongewenste instructies te laten uitvoeren
- Het is probleem dat bij elke taal die “vertaald”, terugkomt (eg php)

SQL Injection

- Indien we de onderliggende sql code van bv een formulier niet kennen, dan gaan we proberen te raden wat de sql code is die erachter zit.
- Ipv gewone waarden gaan sql code meegeven met het formulier.
- Pas op serial, identity, autoincrement..?

Incorrectly Filtered Escape Characters

- Fout: input is niet gefilterd op escape characters
- Bv
  - statement := "SELECT * FROM users WHERE naam = " + userNaam + ";"
  - UserNaam:= a' or 't='t
  - Gevolg: SELECT * FROM users WHERE naam = 'a' or 't='t';
  - Dus.. , andere voorbeelden?

Incorrect Type Handling

- Fout: types van de input worden niet gecheckt
- Bv
  - statement := "SELECT * FROM data WHERE id = "
+ a + ";" (a wordt enkel verwacht als int)
  - Voor a := 1;DROP TABLE users;
  - Gevolg: SELECT * FROM data WHERE id = 1;DROP TABLE users;
  - Dus..

Oplossingen

- Escape character verwijderen uit de invoervelden
- Invoer validatie, controleren of het invoerveld bv wel het juiste type heeft
- Prepared statements
- Stored procedures
  - Type
  - ; en escaping
  - Grants..
  - Dicht bij de bron
  - ..

Opgepast

- Enkel Escaping is niet voldoende:
- Bv
  - `SELECT * from items where userid=$userid;`
  - `$userid := "33 or userid is not null or userid=44";`
  - `SELECT * from items where userid=33 or userid is not null or userid=44;`
- Dus zeg eerder wat wel mag zijn als invoer, ipv wat niet mag; het eerste is eenvoudiger, er zijn (meestal) maar een eindig aantal mogelijkheden.

Handige Functies

- `quote_ident ( text ) → text`
- `quote_literal ( anyelement ) → text`
  - `quote_nullable ( anyelement ) → text`

Dieper

- <https://www.postgresql.org/docs/current/ddl-rowsecurity.html>

```
CREATE TABLE users (
```

```
    manager text,
```

```
    company text );
```

```
ALTER TABLE users ENABLE ROW LEVEL SECURITY;
```

```
CREATE POLICY users_manager
```

```
    ON users TO managers -- groep rol managers
```

```
    USING (manager = current_user);
```

- <https://www.postgresql.org/docs/current/sepgsql.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-security-label.html>

Links

- <http://www.w3schools.com/>
- <http://www.postgresql.org/>
- <http://en.wikipedia.org/>

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

Replicatie

(CC BY-NC-SA 4.0)

Wim.bertels@ucll.be

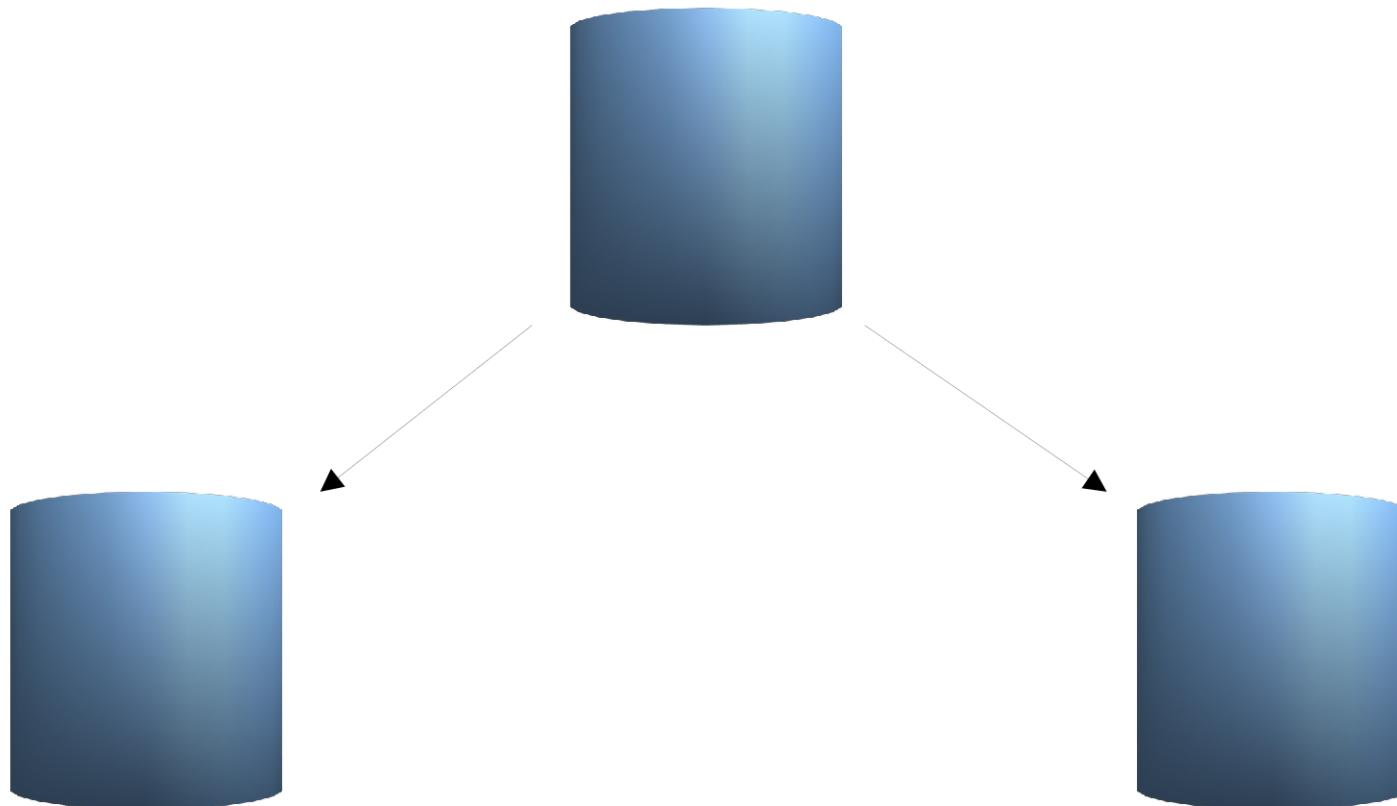
Replicatie

- Verband CAP theorema
  - Hoge beschikbaarheid (naast data partitionering, parallele query verdeling over meerdere servers, ..)
- Fysische
- Logische
- Andere (bv triggergebaseerd, externe applicatie ea)

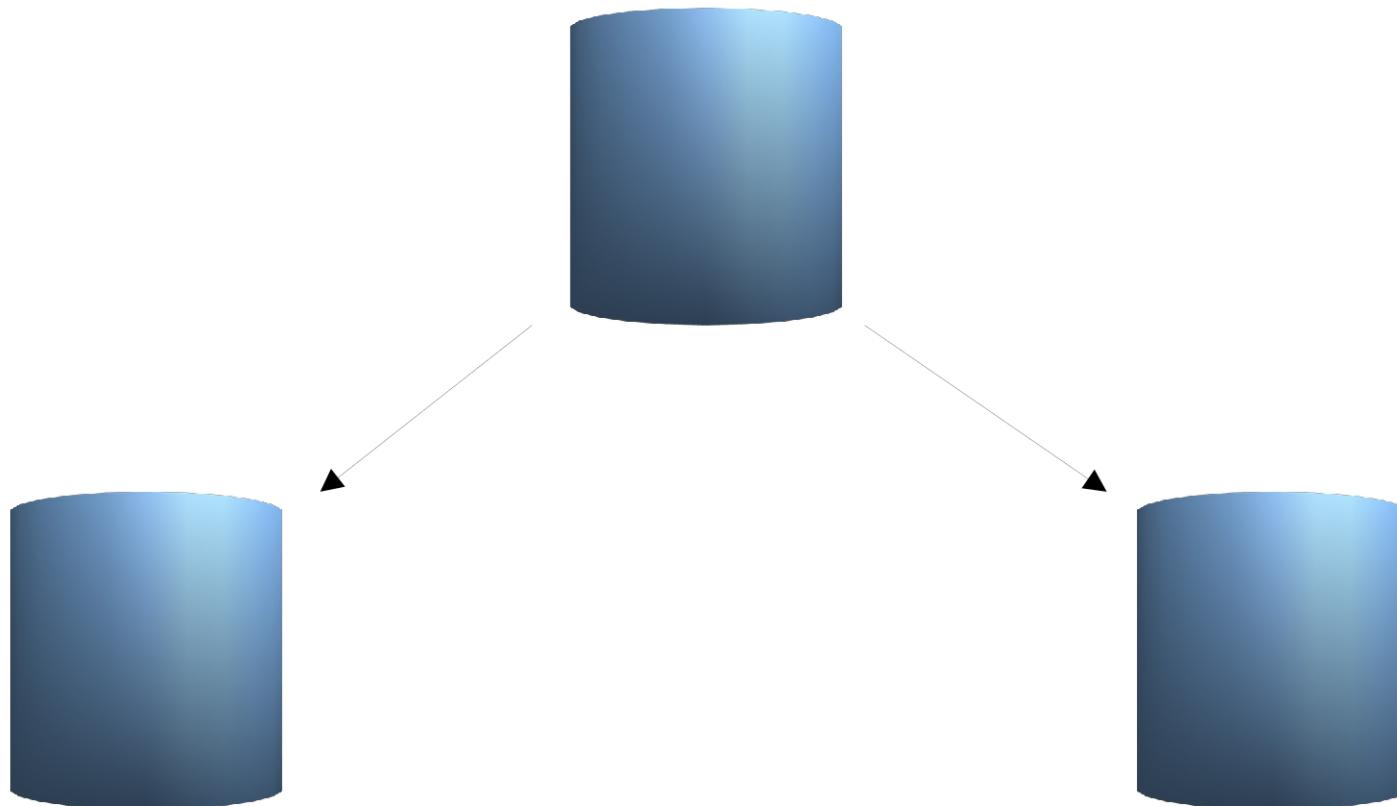
CAP

- Consistentie:
alle knooppunten in het systeem zien dezelfde data op hetzelfde moment
- Availability (beschikbaarheid):
elke aanvraag krijgt een antwoord terug.
- Partitie tolerant:
als een knooppunt uitvalt, dan blijft het systeem functioneren
  - > 2 van de 3
  - * uitbreiding: pacelc (latency vs consistency)
  - * sync/async

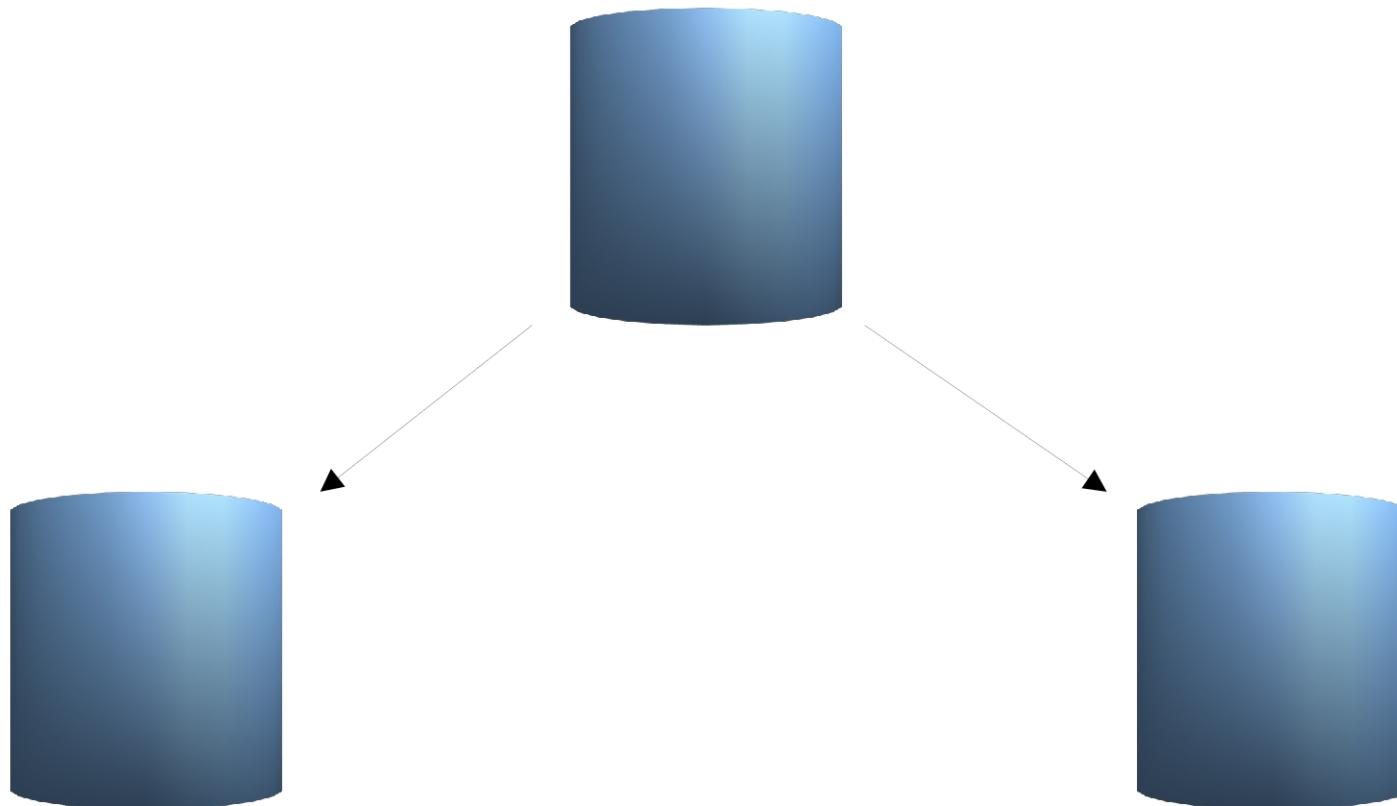
CAP Voorbeeld 1

CAP Voorbeeld 3

CAP Voorbeeld 2

Andere: Niet ingebouwd

- <https://www.symmetricds.org/>

HOME   ABOUT   DOWNLOAD   DOCUMENTATION   DEVELOPER   GET HELP

Fast & Flexible Database Replication

SymmetricDS is open source database replication software that focuses on features and cross platform compatibility.

CROSS PLATFORM

Replicate data across different platforms, with compatibility for many databases. Sync from any database to any database in a heterogeneous environment.

[READ MORE +](#)

SCALE OUT PERFORMANCE

Optimized for performance and scalability, replicate thousands of databases asynchronously in near real time, and span replication across multiple tiers.

[READ MORE +](#)

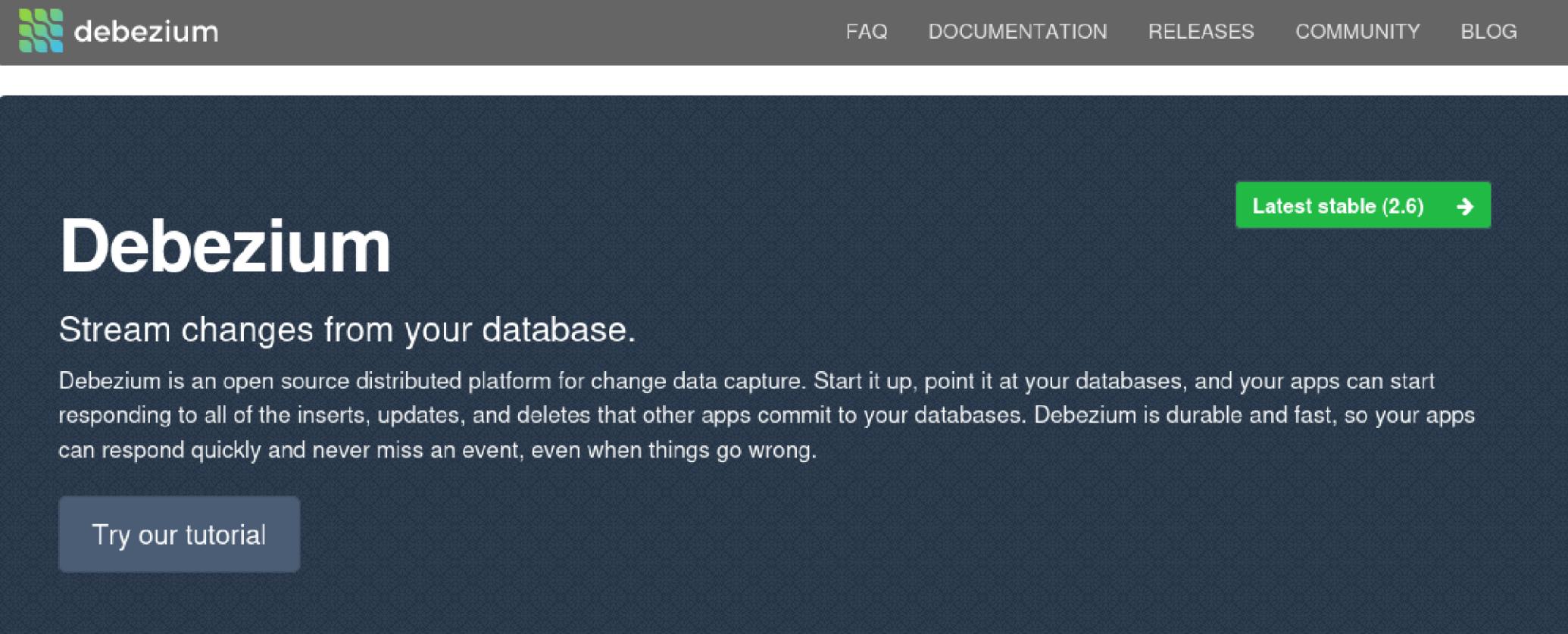
FLEXIBLE CONFIGURATION

Configure which tables and columns to sync, and in which direction. Subset rows and distribute them across databases. Combine, filter, and transform data.

[READ MORE +](#)

Andere: Niet ingebouwd

- <https://debezium.io/>

The screenshot shows the official Debezium website. At the top, there's a dark navigation bar with the Debezium logo on the left and links for FAQ, DOCUMENTATION, RELEASES, COMMUNITY, and BLOG on the right. Below the header, the word "Debezium" is prominently displayed in large white letters. To its right is a green button labeled "Latest stable (2.6)" with a white arrow pointing right. Underneath the title, the tagline "Stream changes from your database." is written in white. A detailed description follows: "Debezium is an open source distributed platform for change data capture. Start it up, point it at your databases, and your apps can start responding to all of the inserts, updates, and deletes that other apps commit to your databases. Debezium is durable and fast, so your apps can respond quickly and never miss an event, even when things go wrong." At the bottom left, there's a blue button with the text "Try our tutorial".

Fysisch

- Exacte kopie
- “Transactielog” (xlog > pg:WAL)

Logische

- Fijner
- “SQL” : logical decoding
- Typische gebruik:
  - Incrementeel veranderingen doorsturen
  - Verdere afhankelijkheden op de subscriber
  - Verzamelen van data van verschillende databanken
  - Replicatie over verschillende besturingssystemen en/of versies van db software
  - Toegangsbeleid (rechten op subscriber naar rollen)
  - Een deel van een db delen met andere dbn

Overzicht binnen planeet pg

Feature	Shared Disk	File System Repl.	Write-Ahead Log Shipping	Logical Repl.	Trigger-Based Repl.	SQL Repl. Middle-ware	Async. MM Repl.	Sync. MM Repl.
Popular examples	NAS	DRBD	built-in streaming repl.	built-in logical repl., pglogical	Londiste, Slony	pgpool-II	Bucardo	
Comm. method	shared disk	disk blocks	WAL	logical decoding	table rows	SQL	table rows	table rows and row locks
No special hardware required		•	•	•	•	•	•	•
Allows multiple primary servers				•		•	•	•
No overhead on primary	•		•	•		•		
No waiting for multiple servers	•		with sync off	with sync off	•		•	
Primary failure will never lose data	•	•	with sync on	with sync on		•		•
Replicas accept read-only queries			with hot standby	•	•	•	•	•
Per-table granularity				•	•		•	•
No conflict resolution necessary	•	•	•		•	•		•

Links

- <https://www.postgresql.org/docs/current/high-availability.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/logical-replication.html>
- https://en.wikipedia.org/wiki/CAP_theorem

Wim Bertels

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

Data Management

(CC BY-NC-SA 4.0)

Wim Bertels
Serhat Erdogan

Lesmateriaal

- Cursus (alphacopy):
[Inleiding tot data management](#)
- Elektronisch materiaal beschikbaar via Toledo
- Optioneel (gedetailleerd stappenplan voor SQL): Het SQL Leerboek, R. Van der Lans

Evaluatie

- Examen: 20
  - Schriftelijk (gesloten boek): 10
  - PC (met examenbeperkingen) : 10
- Optioneel Opdracht > gebruik papieren cursus bij het PC examen
- Database Foundations: voorkennis die opnieuw (verdiepend) kan gevraagd worden.
  - Veronderstelde voorkennis: Programming 1 en Computer systems

Extra Aandachtspunten Examen

- Niet kunnen normaliseren, technisch (pk,un,fk) of conceptueel (SDG)
- Fouten tegen de conceptuele verwerking van een select-instructie
- Vergeten te joinen wanneer dit moet
- Niet kunnen werken met transakties
- Data niet kunnen beveiligen (DCL, sec)
- De query cost niet kunnen vergelijken (perf)

Indien u 1 van deze fouten maakt op een examen =
Onvoldoende

Praktisch

- Lessen structuur
  - 2*2u/week (theorie, practica en oefeningen)
(onder voorbehoud)
    - 2u grote groep
    - 2u kleinere groep
- Software
  - SQL: RDBMS : (<https://www.postgresql.org>)
  - SQL: PGAdmin (<http://www.pgadmin.org/>)
  - SQL: <https://dbeaver.io/>
  - SQL: psql, ..
  - GIT
  - ERM: speeltijd is voorbij
  - Bestandsformaten: open ISO standaarden

Kort Onvolledig Overzicht

- Verschillende DBMS paradigma's
- Modellering en implementatie: verbreding
- Basisinstallatie
- Verband programmeren
- SQL verbreding en verdieping
- Beveiliging
- Performantie
- ..
- Zie planning ..

Studie belasting

- 6 ects credits: 150-180 uren
- Contacturen: $10 \times 4 = 40$ uren
- Examen: 4u + 48u voorbereiding
- Zelf studeren: 62 – 92 uren
  - Bv wekelijks 6 uur

Vragen

- Die stel je tijdens de les
- Dit wil niet zeggen dat je geen epost mag sturen bij problemen; maar het antwoord op een inhoudelijke vraag krijg je tijdens de les.
- Als de lessen gedaan zijn, wordt er niet meer op (inhoudelijke) vragen geantwoord.

Een Inleding tot CLA

Wim.bertels@ucll.be
(CC BY-NC-SA 4.0)

CA

Contributor Agreement

- CLA
- CAA

CAA

- Contributor Assignment Agreement

De CAA vereist een toewijzing en daarbij een overdracht van de rechten tot de project eigenaar.

CLA

- Contributor License Agreement

waarbij de CLA een onherroepbare licentie toekent aan de project eigenaar om de bijdrage te gebruiken

CLA in het kort (bijdragen studenten)

- Eigenaarshap (studenten en lectoren)
- Relatie (gezond)
- Juridisch (problemen vermijden)

Concreet

- Impliciet tussen studenten en lectoren (=project eigenaars)
- Zie eventueel het document
[A1_CLA_contributor_license_agreement.pdf](#)
impliciet.

Referenties

- <http://www.contributoragreements.org>

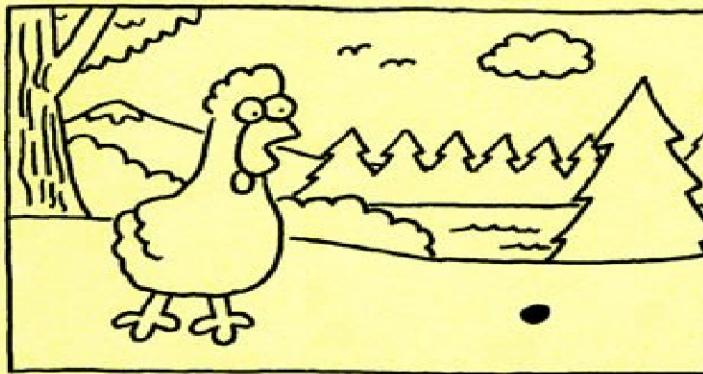
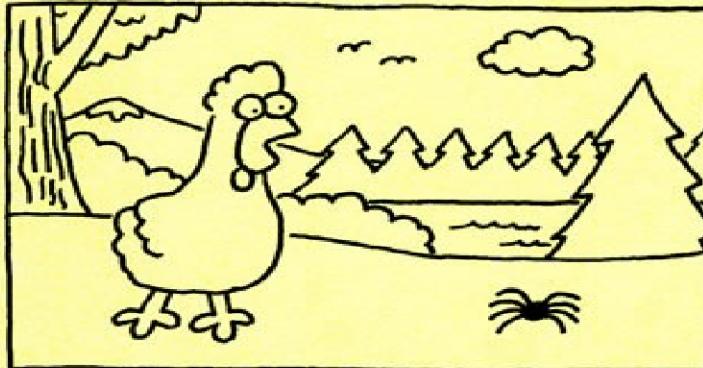
Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

Herhaling ERM

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

SPOT THE 8 DIFFERENCES BETWEEN THESE TWO PICTURES

© 2011 BY DOUG SAVAGE

www.savagechickens.com

<http://www.savagechickens.com/2011/06/spot-the-differences.html>

File Edit View Insert Format Tools Data Window Help

Arial 20 A A A | % 0.00 0.00 | Sum=0 Default STD

A13 fΣ = "KBE25AZ21"

	A	B	E	F	I
1	"carrosserienr"	"status"	"merk"	"model"	"beschrijving"
2	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"nieuwe banden
3	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"opnieuw gespoten
4	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"remschijven vervangen
5	"LJB20FK30	"klaar voor verkoop "	"Rover "	"Mini "	"Wielen uitgelijnd
6	"LJB20FK30	"klaar voor verkoop "	"Rover "	"Mini "	"koppelingsplaat vervang
7	"LJB20FK30	"klaar voor verkoop "	"Rover "	"Mini "	"koplampen vervangen
8	"UHDL982HE	"verkocht "	"Mercedes "	"G350 "	"uitlaat veranderd
9	"UHDL982HE	"verkocht "	"Mercedes "	"G350 "	"nieuwe banden
10	"ZZFD73870	"in bewerking "	"Austin "	"Moke "	""
11	"KBE25AZ21	"niet voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"nieuwe banden
12	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"opnieuw gespoten
13	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"remschijven vervangen
14	"KBE25AZ21	"niet voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"nieuwe banden
15	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"opnieuw gespoten
16	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"remschijven vervangen
17	"KBE25AZ21	"niet voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"nieuwe banden
18	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"opnieuw gespoten
19	"KBE25AZ21	"klaar voor verkoop "	"Renault "	"Trafic "	"remschijven vervangen

Sheet1 Sheet2 Sheet3

100%

Uitnormaliseren

Redundantie Vermijden
Consistentie Bewaken

Kandidaatsleutels

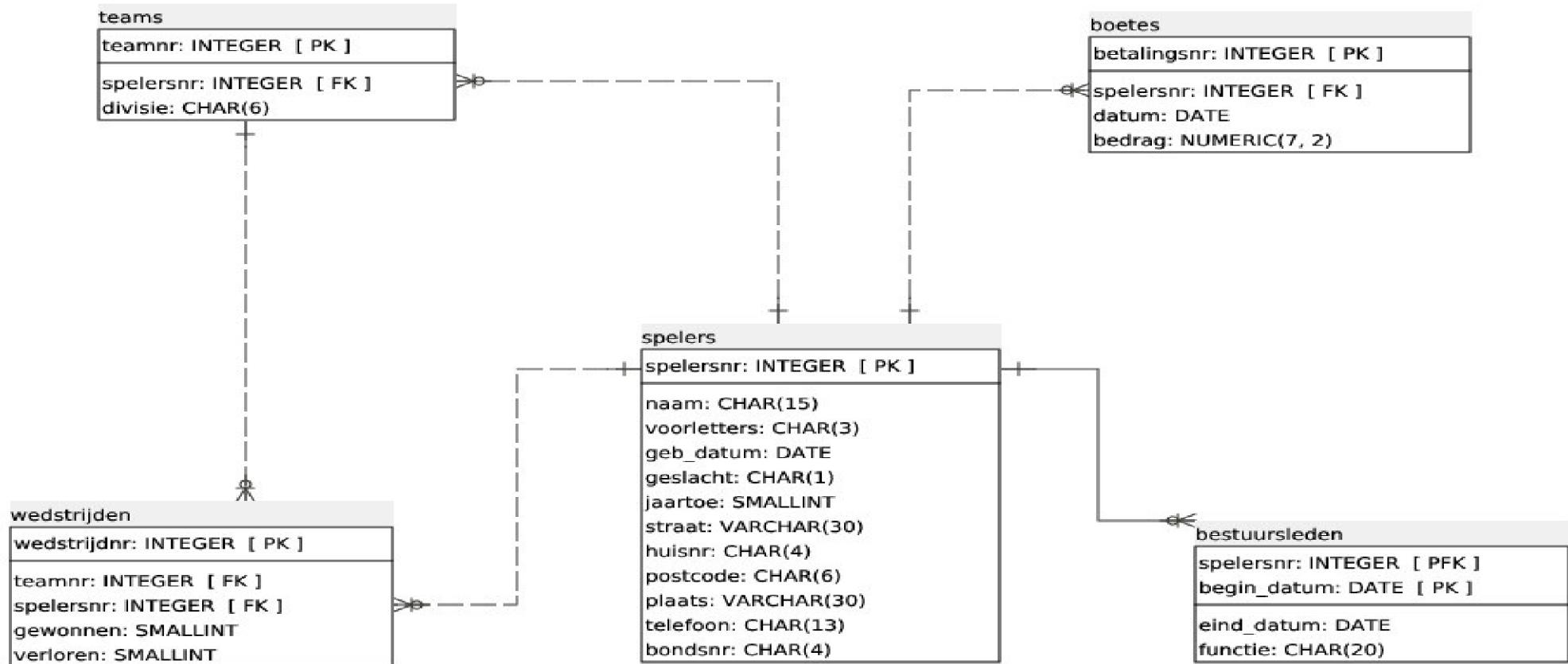
- Minimaal! Anders..?
- Uniek! Anders..?
- Constraints
- Integriteit
- Primary Key is verplicht (NOT NULL)
- Unique is (niet) verplicht

ToID or not to told

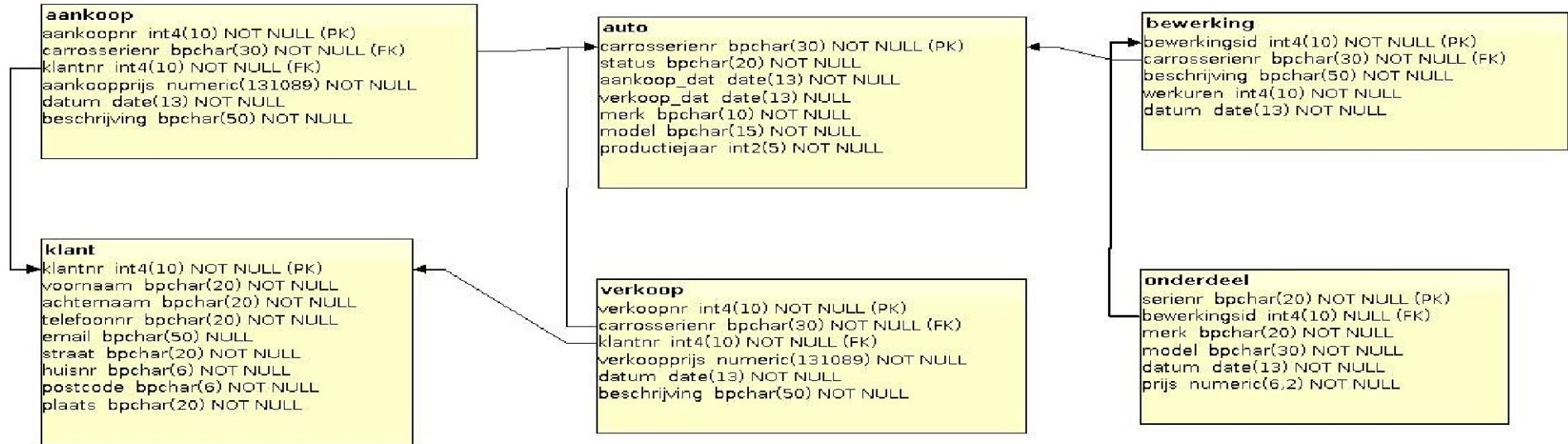
- Reële wereld, virtuele wereld
- Heeft het zin?
- Krijgt deze ID betekenis?
  - Verwijzingen in reële wereld?
  - Als gerefereerde sleutel?
- Of is het een automatisme?
  - Later ORDBMS en frameworks

Vreemde sleutels

- Noodzakelijke, (minimale) vorm van redundantie.
  - Constraints
  - Referentiële integriteit
-
- Foreign Key mag NULL zijn
  - Foreign Key kan verwijzen naar een PK of UN

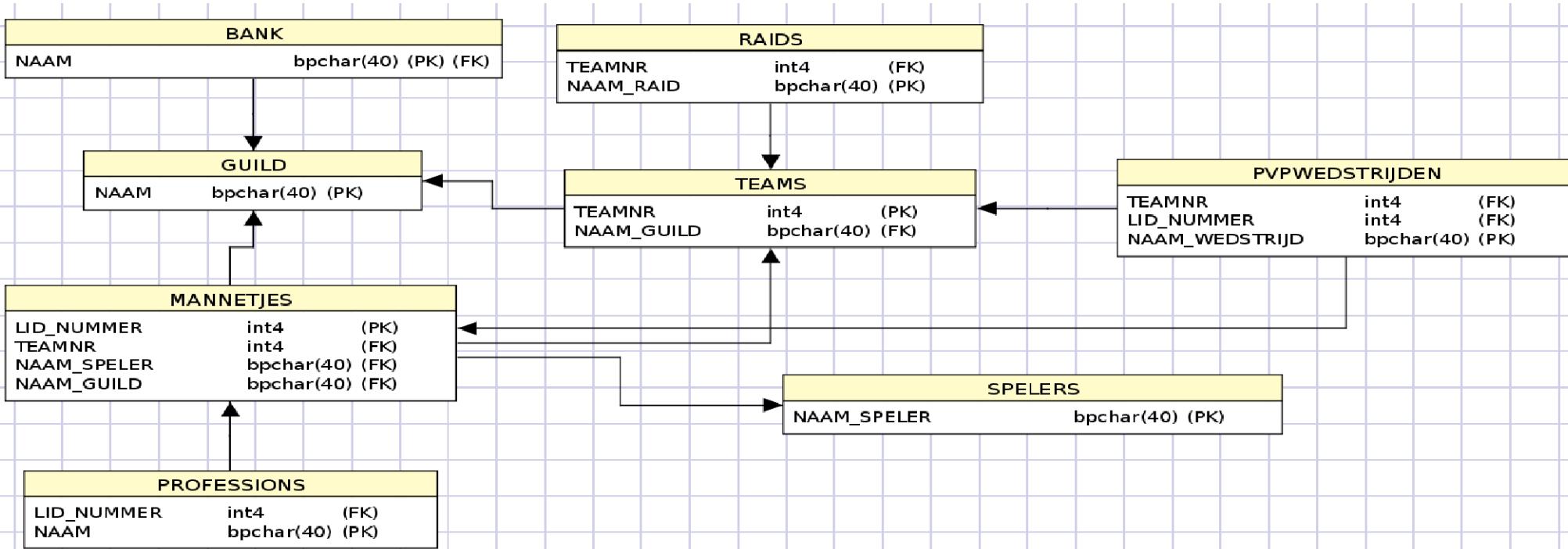
<http://code.google.com/p/power-architect/>

<http://www.squirrelsql.org/>

jdbc:postgresql://databanken.ucll.be:portnr/databasename?ssl=true&sslfactory=org.postgresql.ssl.NonValidatingFactory

<http://jdbc.postgresql.org>

<http://executequery.org/>

ERM

- Conceptueel?
- Logisch?
- Fysisch?
- Praktisch twee stappen om mee te beginnen:
  - analyse
  - Implementatie
- Aantal oplossingen?

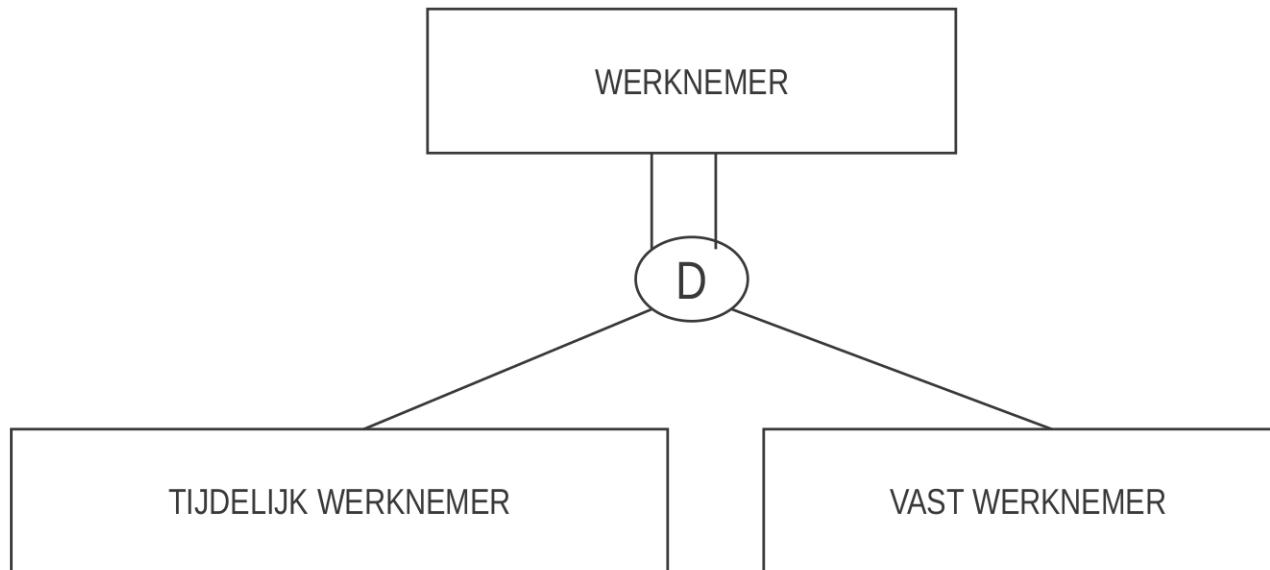
Opgave

Een eenvoudige studentenadministratie. Een student volgt een vak in een reeks.

Probleem: een student mag voor 1 vak maar in 1 reeks ingeschreven zijn.

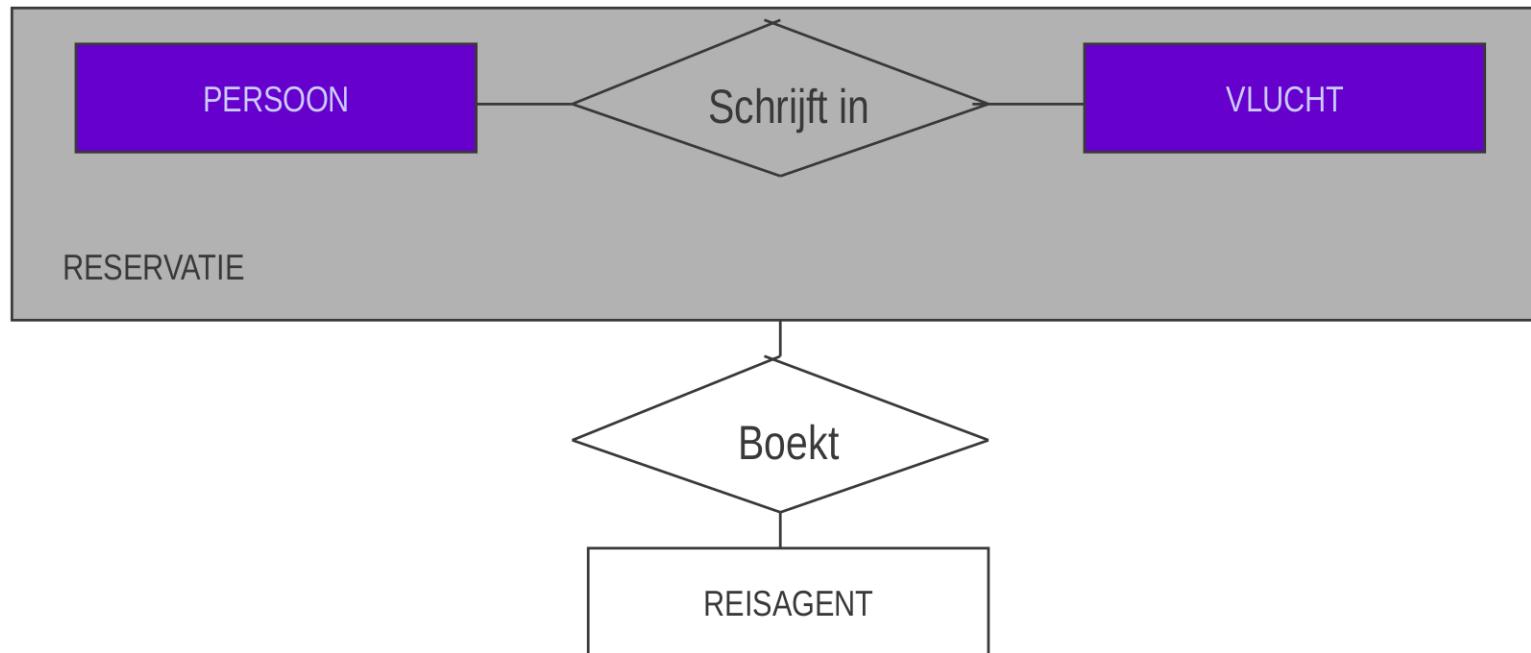
(E)ERM

- 3 mogelijke omzettingen?

(E)ERM

- 1 mogelijk beoogde omzetting?

Herhaling SQL

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

SQL

SQL=Structured Query Language

ISO, no dialects

Lezen van gegevens

SELECT

Muteren van gegevens

INSERT INTO

UPDATE

DELETE FROM

Bepalen structuur voor gegevens

CREATE TABLE

GRANT

Volgorde?

SELECT

FROM

WHERE

GROUP BY

HAVING

ORDER BY

Voorbeeld

```
SELECT      klantrn, MAX(reisnr) AS  
                      laatste_reis  
FROM        deelnames  
WHERE       reisnr > 10  
GROUP BY   klantrn  
HAVING     COUNT(reisnr) > 1  
ORDER BY   klantrn DESC;
```

Functies

EXTRACT ( )

CAST ( )

TO_CHAR ( )

ROUND ( )

...

productspecifieke SQL?!

<http://www.postgresql.org/docs/current/interactive/functions.html>

Alias

```
SELECT voornaam AS naam
```

```
SELECT *
FROM     spelers AS s
```

```
SELECT *
FROM     spelers s
```

CASE

CASE

```
WHEN satellietvan IS NULL THEN 'Zon'  
WHEN satellietvan = 'Zon' THEN  
          'Planeet'  
ELSE 'Satelliet'  
END
```

CASE

```
SELECT
CASE
WHEN satellietvan IS NULL THEN 'Zon'
WHEN satellietvan = 'Zon' THEN 'Planeet'
ELSE 'Satelliet'
END AS naamplaneet
FROM hemellichaam
WHERE
CASE
WHEN satellietvan IS NULL THEN 'Zon'
WHEN satellietvan = 'Zon' THEN 'Planeet'
ELSE 'Satelliet'
END
LIKE '%et'
```

Joins

```
SELECT *
FROM    reizen INNER JOIN deelnames
ON reizen.reisnr = deelnames.reisnr
```

LEFT OUTER JOIN

```
SELECT hemelobjecten.objectnaam,  
       bezoeken.reisnr  
  
FROM     hemelobjecten LEFT OUTER JOIN  
        bezoeken  
  
USING (objectnaam)
```

LEFT OUTER JOIN

```
SELECT      s.spelersnr, w.wedstrijdnr
FROM        spelers s LEFT OUTER JOIN
            wedstrijden w
          ON s.spelersnr = w.spelersnr
          AND w.gewonnen > w.verloren
/* condition in de join */
```

LEFT OUTER JOIN

```
/* versus: */
```

```
SELECT s.spelersnr, w.wedstrijdnr
FROM spelers s LEFT OUTER JOIN wedstrijden w
    ON s.spelersnr = w.spelersnr
WHERE w.gewonnen > w.verloren
```

```
/* condition in the where */
```

LEFT OUTER JOIN

```
SELECT      s.spelersnr  
FROM        spelers s LEFT OUTER JOIN  
            wedstrijden w  
ON          s.spelersnr = w.spelersnr  
AND         w.gewonnen > w.verloren  
GROUP BY    s.spelersnr
```

Selecties op groeperingen

GROUP BY

HAVING

Aggregatiefuncties

COUNT( )

MAX( )

MIN( )

SUM( )

AVG( )

STDDEV( )

<http://www.postgresql.org/docs/current/interactive/functions-aggregate.html>

Oefening 1

Toon alle spelers en het aantal wedstrijden dat ze hebben gespeeld.

Manier 1?

```
SELECT      s.spelersnr, COUNT(*) AS
            aantal

FROM        spelers s INNER JOIN
            wedstrijden w
                    ON s.spelersnr = w.spelersnr

GROUP BY    s.spelersnr;
```

Manier 2?

```
SELECT      s.spelersnr, COUNT(*) AS  
            aantal  
  
FROM        spelers s LEFT OUTER JOIN  
            wedstrijden w  
          ON s.spelersnr = w.spelersnr  
  
GROUP BY s.spelersnr;
```

Manier 3?

```
SELECT    s.spelersnr, COUNT(w.wedstrijd.nr)
          AS aantal
FROM      spelers s LEFT OUTER JOIN
          wedstrijden w
          ON s.spelersnr = w.spelersnr
GROUP BY s.spelersnr;
```

Toevoegen

```
INSERT INTO bezoeken (
    reisnr,
    volgnr,
    objectnaam,
    verblijfsduur
) VALUES (
    34,
    4,
    'maan',
    2
)
```

Oefening 2

Hoeveel spelers hebben een wedstrijd gespeeld, geef het totaal.

Manier 1

```
SELECT COUNT(DISTINCT s.spelersnr)
      AS aantal
FROM   spelers s INNER JOIN
       wedstrijden w
      ON s.spelersnr = w.spelersnr;
```

Bijwerken

```
UPDATE reizen  
SET vertrekdatum = '2030-12-31',  
    reisduur = 30,  
    prijs = 1.23  
WHERE reisnr = 33;
```

Verwijderen

```
DELETE  
FROM hemelobjecten  
WHERE objectnaam = 'Pluto';  
  
/* zonder where clause?; */
```

Aanmaken

```
CREATE TABLE bezoeken (
    reisnr      numeric(4,0)          NOT NULL,
    objectnaam   character varying(10) NOT NULL,
    volgnr      numeric(2,0)          NOT NULL,
    verblijfsduur numeric(4,0)          NOT NULL,
    CONSTRAINT bezoeken_pkey PRIMARY KEY (reisnr, volgnr),
    CONSTRAINT bezoeken_objectnaam_fkey
        FOREIGN KEY (objectnaam) REFERENCES hemelobjecten (objectnaam),
    CONSTRAINT bezoeken_reisnr_fkey
        FOREIGN KEY (reisnr) REFERENCES reizen (reisnr)
);

-- datatypes zijn productspecifieke SQL?
-- http://www.postgresql.org/docs/current/interactive/datatype.html
```

Rechten geven

```
GRANT      SELECT  
ON         TABLE bezoeken  
TO         student;
```

-- Voldoende?

Rechten geven

```
GRANT    USAGE  
ON        SCHEMA ruimtereizen  
TO        public;
```

Referenties:

- * Slides herhaling sql 2012-13, K. Beheydt
- * SQL Leerboek, R. Van der Lans

Transacties en multi-user gebruik

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Probleem?

- Single-user vs multi-user
- Wanneer meerdere gebruikers dezelfde data willen lezen/schrijven
  - Conflicten
  - Concurrency control is nodig (gelijktijdigheid)
- Data uit veel tabellen moet geraadpleegd worden

Transacties

- Def.: verzameling SQL-instructies die door één gebruiker ingevoerd wordt en waarvan de mutaties blijvend moeten zijn of ongedaan moeten worden
- Autocommit:
  - Elke SQL-instructie is een transactie
  - Elke transactie is permanent
- Commit: permanent maken van een transactie
- Rollback: ongedaan maken van een transactie
  - Eenmaal gecommit is er geen rollback mogelijk

Transacties

- Transactie : vanaf begin tot een commit of rollback
- Laatste : steeds commit of rollback
- Wanneer zinvol ?
  - Als een bepaald gegeven uit meerdere tabellen geschrapt moet worden
  - Als gebruiker zich vergist heeft bij aanpassingen
- Mogelijke uitzonderingen (product beperkingen) : instructies die de catalogus wijzigen

Hoe

- Impliciete start bv na ROLLBACK of COMMIT
  - Cf autocommit
- Expliciete start
  - begin; sql code; commit ; -- dialect
  - begin; sql code; rollback; -- dialect
  - start transaction; sql code; commit ;
  - start transaction; sql code; rollback;

Savepoints

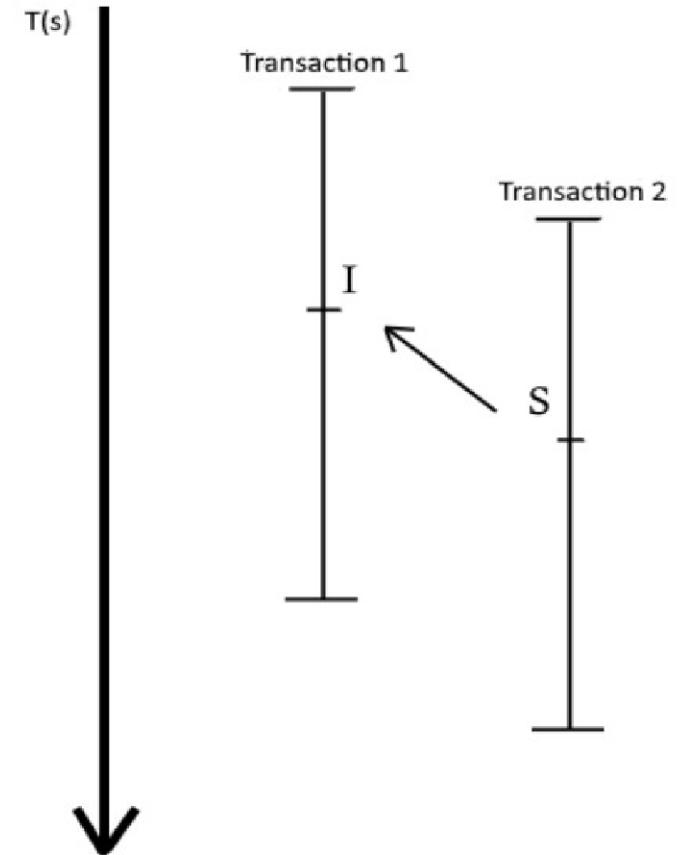
- Savepoints :
  - maken een deel van een actuele transactie ongedaan
  - Tussentijdse momentopnames in een transactie
- Vb.
  - Update ...
  - insert ...
  - savepoint S1
  - insert ...
  - savepoint S2
  - delete ...
  - rollback work to savepoint S2
  - ...

Problemen multi-user gebruik

- Dirty read (uncommitted read) :
  - een gebruiker leest een gegeven dat nooit gecommit werd
- Nonrepeatable (of nonreproducible) read :
  - Een gebruiker leest voor en na de commit andere gegevens (gegevens worden gewijzigd)
- Phantom read :
  - een gebruiker leest voor en na de commit andere gegevens (er komen nieuwe gegevens)
- Lost update :
  - Een wijziging van één gebruiker wordt overschreven door een andere gebruiker
- Serialization Anomaly:
  - Het resultaat van het succesvol vastleggen van een groep transacties is inconsistent met alle mogelijke volgordes van het één voor één uitvoeren van die transacties.

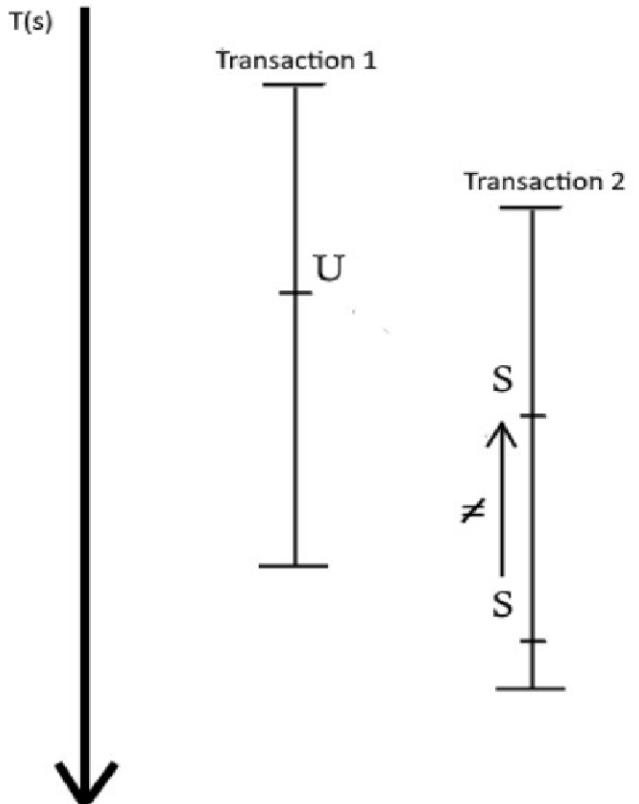
Dirty read

- Een transactie leest data gecreëerd door een gelijktijdige transactie die nog niet gecommit is

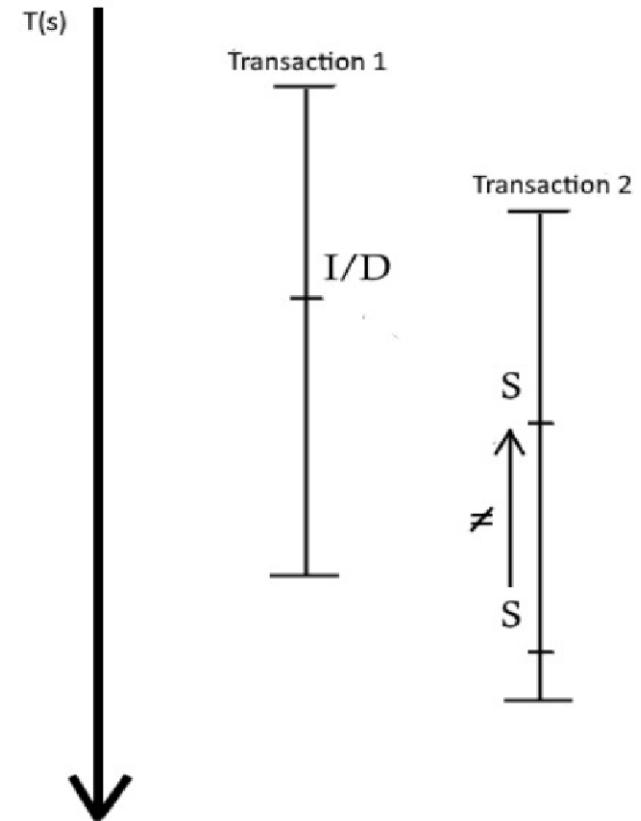
Nonrepeatable read

- Een transactie leest data die eerder gelezen is en vindt dat de data aangepast is door een transactie die gecommit is sinds de eerste lees operatie.

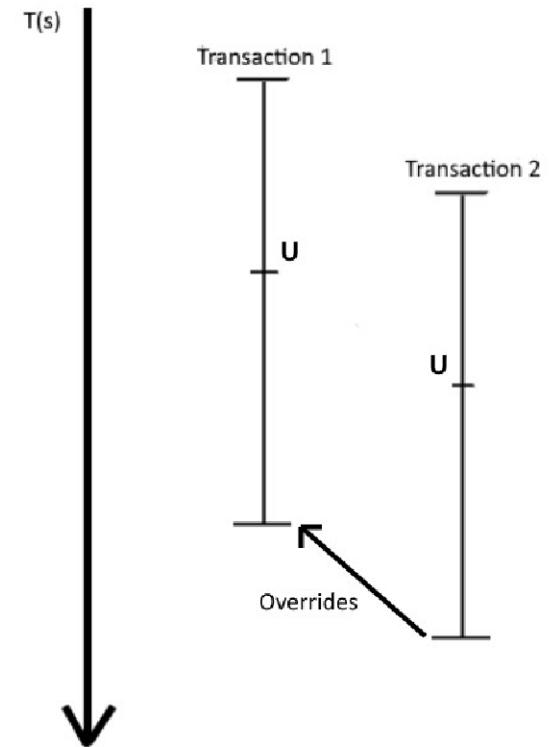
Phantom read

- Een transactie herleest data die eerder gelezen is en vindt dat er data bijgekomen of verwijderd is door een andere transactie die gecommit is sinds de eerste lees operatie.

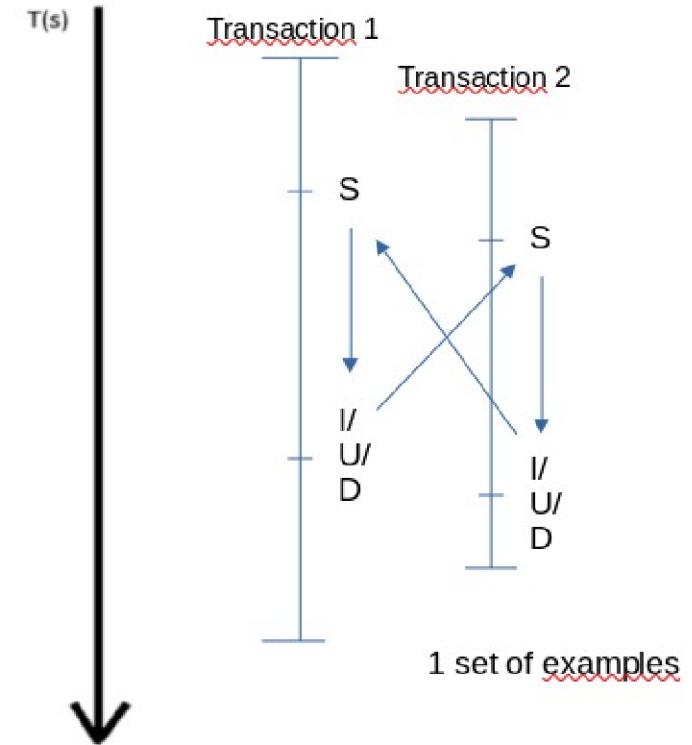
Lost update

- Enkel de veranderingen van de laatste commit van gelijktijdige transacties die dezelfde rijen updaten zullen behouden worden.

Serialization Anomaly

- Een andere (interne) volgorde van de overlappende transacties zorgt voor een ander resultaat.

Oplossing

- Oplossing :
  - Transacties serieel verwerken!
- Oplossing indien honderden gebruikers tegelijk willen werken
  - Transacties parallel verwerken!

LOCK TABLE ..

- Locking :
  - de rij waar één gebruiker mee werkt wordt gelocked voor de andere gebruikers
  - als transactie afgelopen is, wordt de blokkade opgeheven
- Locking gebeurt in de buffer (eg RAM)
- Verschillende opties voor granulariteit en rechten (bv SHARE vs EXCLUSIVE)

Deadlocks

- Cf operatings systems
- Deadlock :
  - indien twee of meerdere gebruikers op elkaar wachten
- Oplossing :
  - indien deadlock aanwezig, dan wordt één transactie afgebroken

Transacties: ISOLATION LEVEL

- Isolation level : mate van isolatie van gebruikers
- Niveaus:
  - Serializable : maximaal gescheiden
  - Repeatable read :
    - lezen : share blokkades (stopt bij einde transactie)
    - muteren : exclusive blokkades
  - Read committed (cursor stability):
    - lezen : share blokkades (stopt bij einde select)
    - muteren : exclusive blokkades
  - Read uncommitted (dirty read):
    - lezen : share blokkades (stopt bij einde select)
    - muteren : exclusive blokkades (stopt bij einde mutatie)

Gevolgen

- Vermijd lang durende transacties
- Serializable :
  - concurrency is het laagst
  - Snelheid laagst
- Read Uncommitted:
  - concurrency is hoog, moeten weinig op elkaar wachten
  - Kunnen gegevens lezen die enkele momenten later niet meer bestaan

Vb.

- Set transaction isolation level serializable

Usefull links for PostgreSQL

- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/mvcc.html>
- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/transaction-iso.html>
- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/sql-start-transaction.html>

Prepared statements

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Prepared statements

Wat ?

- Server-side object
- Eventueel parameters
- Kan gebruikt worden om performantie te optimaliseren
  - Meerdere keren gelijkaardige query's uitvoeren
  - Complexe query's met veel joins
- Duurt enkel zolang als de huidige DB connectie of wanneer DEALLOCATE gebruikt wordt
  - ⇒ Kan niet door meerdere DB clients/sessions gebruikt worden
  - ⇒ Elke client kan zijn eigen prepared statements hebben, sessie afhankelijk
- Syntax:
  - ⇒ PREPARE name [(data_type [, ...])] AS statement

Prepared statements

Flow

1. PREPARE

2. EXECUTE

...

3. DEALLOCATE

Voorbeeld:

```
PREPARE add_customer (numeric(4,0), varchar(20), varchar(20), date)
AS INSERT INTO klanten VALUES($1, $2, $3, $4);
EXECUTE add_customer(100, 'Lieve', 'Standaert', now());
```

Prepared statements

PREPARE *statement* -> statement is...

- Parsed
- Analysed
- Rewritten

EXECUTE *statement* ->

statement is...

- Planned
- Executed

DEALLOCATE *statement* ->
statement is...

- Dropped

Prepared statements

Een Prepared Statement kan onderliggend zijn

- SELECT, UPDATE, DELETE, INSERT, ...
- Met parameters gesubstitueerd volgens positie, gebruik \$1, \$2, etc.
- Write **security**: Voordelig omdat geen andere query's uitgevoerd kunnen worden
- Een prepared statement zal uitvoeren wat voorbereid was

Lijst van huidige prepared statements in uw sessie (PostgreSQL):

```
SELECT *  
FROM pg_prepared_statements;
```

PREPARE

Syntax

- PREPARE name [(parameter [, ...])] AS ..

Voorbeeld

- PREPARE add_customer (numeric(4,0), varchar(20),
varchar(20), date)
AS INSERT INTO klanten VALUES(\$1, \$2, \$3, \$4);

EXECUTE

Syntax

- EXECUTE name [(parameter [, ...])]

Voorbeeld

- EXECUTE add_customer(100, 'Lieve', 'Standaert', now());

Nota

- Een lijst van parameter data types kunnen ook gespecificeerd worden, bv.
EXECUTE add_customer(100, 'Lieve', 'Standaert', now()::timestamp); -- :: is een dialect voor cast
- Wanneer het datatype van een parameter onbekend is, wordt het datatype afgeleid uit de context waar de parameter gebruikt is (indien mogelijk).

DEALLOCATE

Syntax

- DEALLOCATE { name | ALL }

Voorbeeld

- DEALLOCATE add_customer;
- DEALLOCATE ALL;

Embedded Prepared statements

Embedded in een andere taal , vb. in Java:

- PreparedStatement add_customer =
c.prepareStatement("INSERT INTO klanten
VALUES(?, ?, ?, ?);");

ISO?

Context:

- De SQL standaard bevat een PREPARE statement, maar dit is enkel bedoeld voor embedded SQL.
- De directe PostgreSQL PREPARE statement gebruikt een licht andere syntax dan deze standaard, het is een toevoeging.

Meer info:

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-prepare.html>

Prepared statements

Nota's:

- <https://pgbouncer.github.io/faq.html#how-to-use-prepared-statements-with-transaction-pooling>
- <https://jdbc.postgresql.org/documentation/server-prepare/#server-prepared-statements>
- <https://www.psycopg.org/psycopg3/docs/advanced/prepare.html>

Creatie en Ontwerp

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

INSERT

```
insert into recreanten (spelersnr, naam, plaats)
select spelersnr, naam, plaats
from spelers
where bondsnr is null;
```

UPDATE

```
update wedstrijden  
set     gewonnen = 0  
where   spelersnr in  
        (select spelersnr  
         from   spelers  
         where  plaats = 'Den Haag');
```

DELETE

```
delete
from    spelers
where   jaartoe >
        (select  avg(jaartoe)
         from    spelers);
```

Tijdelijke tabellen

```
create temporary table SOMBOETES  
    (totaal decimal(10,2));
```

```
insert into somboetes  
    select sum(bedrag)  
        from boetes;
```

Kopie tabel

```
create table teams_kopie as  
  (select *  
   from teams);
```

Default waarden

```
create table boetes (
    bnr      integer not null primary key,
    snr      integer not null,
    datum    date    not null default '1990-01-01',
    bedrag   int     not null default 50);
```

Tabel beperkingen

```
[ CONSTRAINT constraint_name ]  
{ CHECK ( expression ) [ NO INHERIT ] |  
  UNIQUE [ NULLS [ NOT ] DISTINCT ] ( column_name [, ...] ) index_parameters |  
  PRIMARY KEY ( column_name [, ...] ) index_parameters |  
  EXCLUDE [ USING index_method ] ( exclude_element WITH operator [, ...] ) index_parameters  
[ WHERE ( predicate ) ] |  
  FOREIGN KEY ( column_name [, ...] ) REFERENCES reftable [ ( refcolumn [, ...] ) ]  
    [ MATCH FULL | MATCH PARTIAL | MATCH SIMPLE ] [ ON DELETE referential_action ] [ ON  
    UPDATE referential_action ] }  
[ DEFERRABLE | NOT DEFERRABLE ] [ INITIALLY DEFERRED | INITIALLY IMMEDIATE ]
```

Kolom beperkingen

```
[ CONSTRAINT constraint_name ]  
{ NOT NULL |  
NULL |  
CHECK ( expression ) [ NO INHERIT ] |  
DEFAULT default_expr |  
GENERATED ALWAYS AS ( generation_expr ) STORED |  
GENERATED { ALWAYS | BY DEFAULT } AS IDENTITY [ ( sequence_options ) ] |  
UNIQUE [ NULLS [ NOT ] DISTINCT ] index_parameters |  
PRIMARY KEY index_parameters |  
REFERENCES reftable [ ( refcolumn ) ] [ MATCH FULL | MATCH PARTIAL | MATCH SIMPLE ]  
[ ON DELETE referential_action ] [ ON UPDATE referential_action ] }  
[ DEFERRABLE | NOT DEFERRABLE ] [ INITIALLY DEFERRED | INITIALLY IMMEDIATE ]
```

Deferrable

r ..fk1 references t(pk1) deferrable..

```
start transaction;  
set constraints all deferred;  
insert into r(fk1) values (1);  
insert into t(pk1) values (1);  
commit;
```

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-set-constraints.html>

Referende actie

..fk1 references t(pk1) on delete set null..

Referentiële integriteit?:

- NO ACTION: default
- RESTRICT: =no action, niet uitstelbaar (deferrable)
- CASCADE: Waterval effect!
- SET NULL(fk1): optie om zinvolle selectie van verwijzende kolommen op te geven
- SET DEFAULT: als er een zinvolle default is (optie cf set null)

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createtable.html>

Catalogus

Meta en organisatie data over de databank in de databank zelf

- information_schema
- pg_catalog

Eg. `select * from information_schema.tables;`

Schema en Locale

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Wat

- SCHEMA = namespace
- Binnen een namespace moeten alle objecten (b.v. tabellen, functies, views (later) ...) een unieke naam hebben

Welk schema

PostgreSQL:

de standaard namespace is "public"

je kan dit nakijken met:

> SHOW search_path;

Product specifiek

- Het standaard/default schema is opstelling specifiek
- Sommige andere producten:
de standaard namespace is de usernaam

Rechten

Privileges (standaard)

- Je moet rechten hebben op het parentobject om rechten uit te voeren op de kinderobjecten
- default: enkel eigenaar heeft toegangsrechten
- Dus Server>DB>Schema>Objecten(bv tabel)

Rechten toekennen

```
GRANT <privilege> ON  
<objecttype> <objectname>  
TO <role>;
```

Rechten wegnemen

```
REVOKE <privilege> ON  
<objecttype> <objectname>  
FROM <role>;
```

Privileges doorgeven?

- Recht toekennen om rechten toe te kennen:

```
GRANT <privilege> ON  
<objecttype> <objectname>  
TO <role>  
WITH GRANT OPTION;
```

Privilege voorbeelden

- SELECT
  - INSERT
  - UPDATE
  - DELETE
  - EXECUTE
  - ALL PRIVILEGES
-
- GRANT DELETE ON TABLE boetes TO admin WITH GRANT OPTION;

Localisatie

Localisatie (1/2)

- Teken sets: speciale tekens ondersteunen (b.v. ç, Й ...)
- collating sequences: abc ...
- encoding: UTF-8, LATIN1, ...
- ..

Localisatie (2/2)

- LC_COLLATE : string volgorde
- LC_CTYPE : character classificatie
- LC_MESSAGES : taal van het bericht
- LC_MONETARY : formatteren valuta
- LC_NUMERIC : formatteren nummers
- LC_TIME : formatteren tijd

>SHOW LC_COLLATE;

Impact Locale?

- Wat zijn de gevolgen hiervan?
- Waarom moeten we hiervoor opletten?

Datatypes

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Kleinere topics

- Datatypes & Functies

Datatypes & Functies

<https://www.postgresql.org/docs/current/datatype.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/functions.html>

- Numerisch
- Geld
- Character
- Binair
- Tijd
- Boolean
- ..

Algemene verschillen voor teken-datatypes

- char(n): vaste lengte
  - vaste lengte, plaats wordt gereserveerd ook indien deze plaats niet gebruikt wordt
- varchar(n): variabele lengte
  - flexibele lengte met maximum, trager?
- text: onbeperkte variabele lengte
  - meest flexibel, traagst?

Strings vs Identifiers

'dit een string'

"dit is een identifier"

bv. 'hond' vs "54 mijngekkelabelnaam"

sql : standard uppercase >

in de praktijk: sqlcode is case insensitive tenzij tussen quotes

IDS

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

IDENTITY datatype

- Geen echte sleutel!
- Betekenis?
- Willekeur!
- Exploits?

IDENTITY kolom

```
CREATE TABLE id_demo(  
    id      integer PRIMARY KEY GENERATED BY DEFAULT AS IDENTITY,  
    content text  
);
```

OPMERKING:

- CREATE TABLE zal een impliciete sequentie "id_demo_id_seq" aanmaken voor IDENTITY kolom "id" in tabel id_demo

OPMERKING:

- CREATE TABLE + PRIMARY KEY zal een impliciete unieke index "id_demo_pkey" aanmaken voor table "id_demo"

IDENTITY kolom

Lijst van relaties			
Schema	Naam	Type	Eigenaar
public	id_demo	table	wim
public	id_demo_id_seq	sequence	wim
...			
(103 rijen)			

IDENTITY kolom

- Creeert extra object
  - Een sequence
- Wat als een gebruiker rechten heeft tot de tabel en niet tot de sequence?

Rechten op een sequence

```
GRANT <privilege> ON  
SEQUENCE sequence_name  
TO <role>;
```

of

```
GRANT <privilege> ON  
ALL SEQUENCES IN SCHEMA schema_name  
TO <role>;
```

ISO

- IDENTITY
- SERIAL, AUTOINCREMENT,.. --dialect

Introductie Verbindingen Bundelen (Connection Pooling)

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Verbindingen bundelen

Doel

=

De 'overhead' die optreed bij database connecties en lees/schrijf operaties beperken

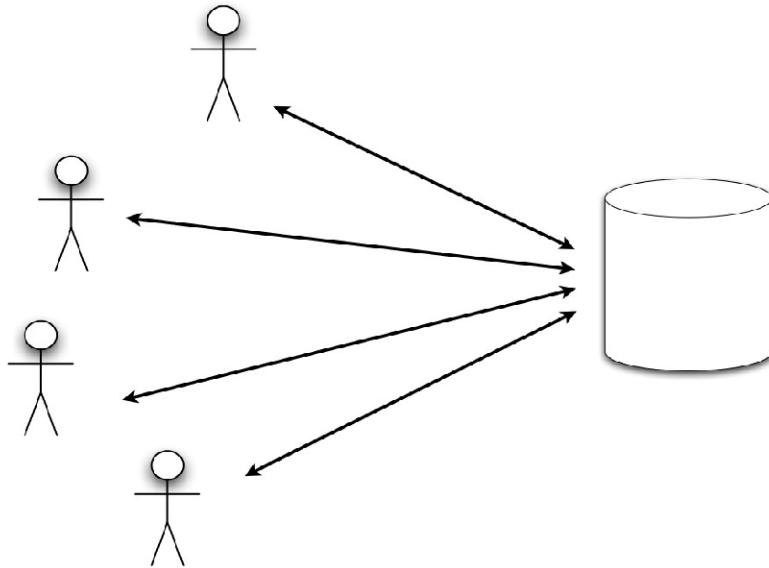
Wat is connection pooling?

Een **connection pool** is een cache van database connecties die onderhouden worden door de database zodat ze hergebruikt kunnen worden voor request in de toekomst.

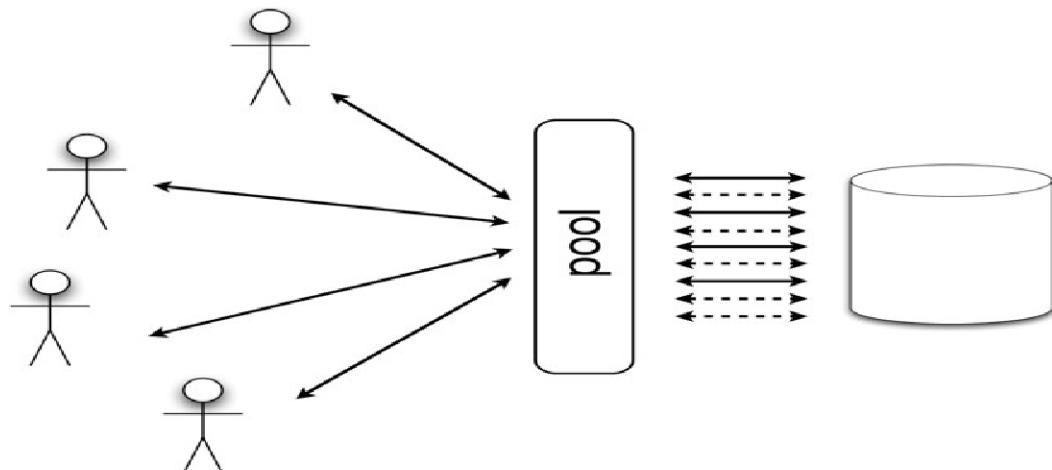
Opmerking:

Je kan verbindingen bundelen aan de client of server kant, of beide.

Zonder Connection Pooling

Met Connection Pooling

Zonder pooling

Databank connecties zijn behoorlijk “dure” operaties. Elke connectie heeft een opstart kost en vraagt geheugen om te kunnen voldoen aan alle mogelijke eisen die van de connectie worden verwacht.

Bv

Er zijn 10 databank verbindingen

Met Pooling

Verbindingen worden waar het kan gebundeld, gedeeld.

Bv

- Er zijn 10 verbindingen naar een pooling server
- De pooling server heeft maar 1 verbinding met de databank

Verschillende vormen

Je kan op verschillende manieren gaan bundelen, vergelijk conceptueel een pooling server met een dynamisch wachtrij systeem bv

- Sessie:
  - Elke pooling connectie heeft zijn eigen databank connectie.
  - Deze databank connectie komt terug ter beschikking zo gauw de pooling connectie wordt afgesloten.
  - Alsof je een normale verbinding hebt, alleen is ze sneller ter beschikking
- Transaktie:
  - Elke transactie verloopt door dezelfde databank connectie.
  - Deze databank connectie komt terug ter beschikking zo gauw de transactie beëindigd wordt.
  - Je kan geen veronderstellingen maken over zaken die buiten je transactie gebeuren!
- Instructie (statement):
  - Deze databank connectie komt terug ter beschikking na elke instructie.
  - Het is zinloos expliciet transakties te gebruiken!
  - Je kan hiermee wel het hoogst aantal verbindingen met de laagste kost bereiken voor applicaties

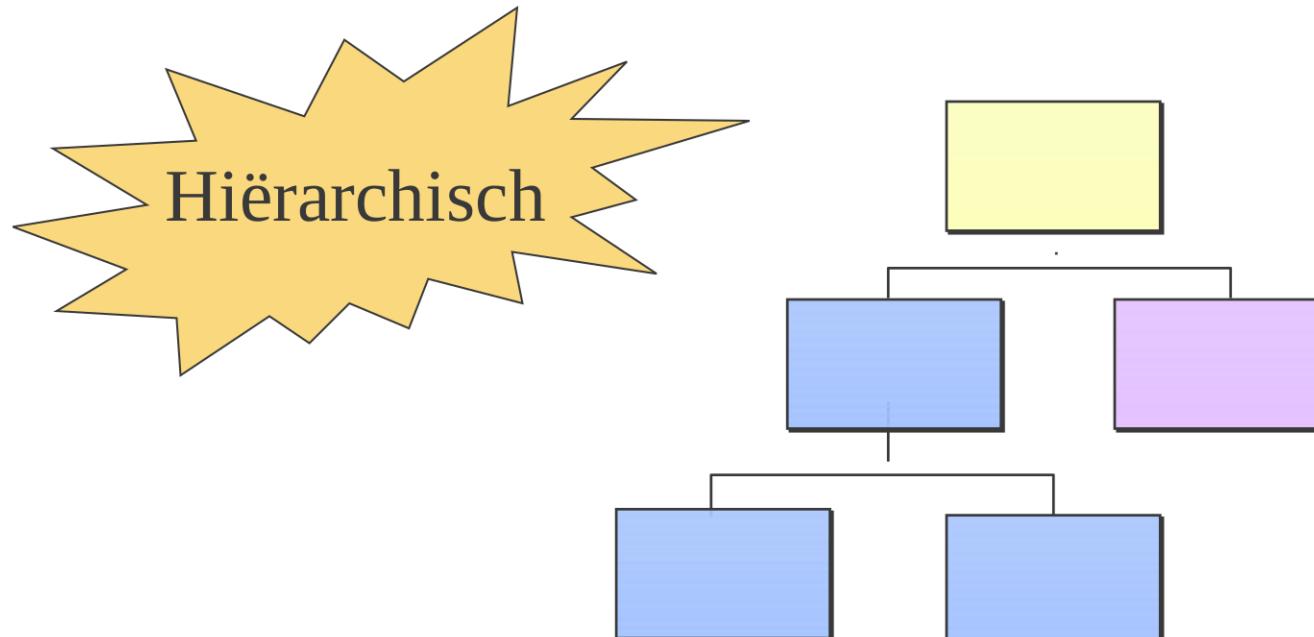

http://lh5.ggpht.com/-dw2LEB2b75k/SgfogHTvQI/AAAAAAAAGU/OZZ_5Gih2rM/s800/sc7.jpg

.Data(banken)_geschiedenis

1. Bestanden
2. Hiërarchisch model
3. Netwerkmodel
4. Relationeel model
5. Object-geörienteerd model
6. Andere paradigma

DBMS - Soorten

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen
4.0 Unported Licentie

Hiërarchisch GBS

1. Inleiding
2. Opstellen van het hiërarchisch model
3. 3-schema architectuur
4. Gegevensbanktalen
5. Voorbeeld

Inleiding

- Ontstaan in jaren '60 ('66 – '68)
Enorm populair geweest
- Bekendste voorbeeld: IMS (IBM)
- Momenteel: verliest aan belang?

United States [change]

Home Solutions Services Products Support & downloads My IBM

IMS

Features and benefits

System requirements

Library

Success stories

News

Events

Training and certification

Services

Support

Software > Information Management > IMS Family >

IMS

Information Management System Version 12

IMS 12: Faster than ever!

IMS 12 delivers double-digit gains
in performance, throughput, and simplicity

Overview

IMS 12 (2011)

Firefox

IBM - IMS - Information Management S... +

www-01.ibm.com/software/data/ims/ Google United States Welcome [IBM Sign in / Register]

IBM Industries & solutions Services Products Support & downloads My IBM Search

IBM Software > Information Management

IBM IMS

100,000 reasons to move to IMS 13

IMS delivers the lowest cost per transaction in the industry

#IBM_IMS

Why IMS Downloads Integration Solutions 100K

IMS 13 (2013)

Why IMS for OLTP?

IBM Information Management System (IMS™) and the IMS tools portfolio provide industrial strength capabilities for both managing and distributing data. IMS delivers the highest levels of availability, performance, security and scalability for OLTP in the industry.

Expansive integration capabilities enable mobile and cloud applications based on IMS assets, enhanced analytics, new application development, and more.

 See the video (01:48)

IMS is used by many of the top Fortune 1000 companies worldwide. Collectively these companies process more than **50 billion transactions per day** in IMS – securely.

 See more in the infographic

What's new in IMS?

IBM Announces IMS 15

Learn how you can build trust into every transaction with IMS 15

Continuous Delivery

Information about new enhancements to IMS delivered as PTFs is available in the Knowledge Center.

IMS 14 webcast

In this webcast IMS Chief Architect, Betty Patterson, discusses how IMS 14 offers customers a competitive edge.

Open access

Making your IMS data accessible to off-platform applications is easier than ever with the Open Access Solution Kit.

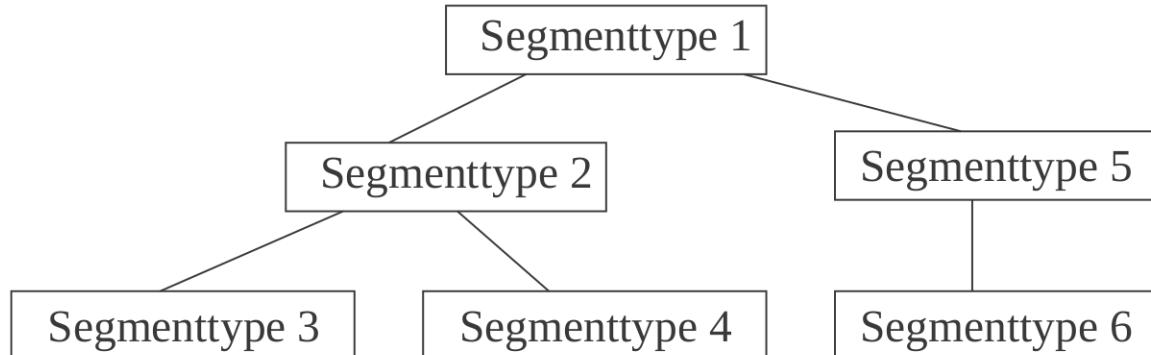
IMS 15 (2017)

Opstellen hiërarchisch model

1. Bouwstenen van het hiërarchisch model
2. ER-model naar hiërarchisch model
3. Leefregels van het hiërarchisch model
4. Terminologie van het hiërarchisch model
5. Voorbeeld

Bouwstenen

- Segmenttypes
- Parent-child relationship-types
- Wortelsegment – bladeren
- n-m verbanden zijn niet toegelaten

Enkele eigenschappen

- Voordelen:
  - Eenvoudige structuur
  - Snelle hiërarchische toegangsweg (cf pad hiërarchische boom)
- Nadelen :
  - Redundantie (op te vangen door verwijzingen)
  - Minder flexibele structuur, onderhoud
- Gebruik :
  - er is ook een SQL toegang (naast de eigen taal)

ER-model naar hiërarchisch model

- n-op-m verbanden omzetten naar 1-op-n
- 1 segment type als parent en 1 als child kiezen

Leefregels van hiërarchisch model

Denk eraan:

- Child moet parent hebben + slechts 1 parent
- Parent weg => alle children weg
- Beperking: Slechts 1 wortel

Terminologie hiërarchisch model

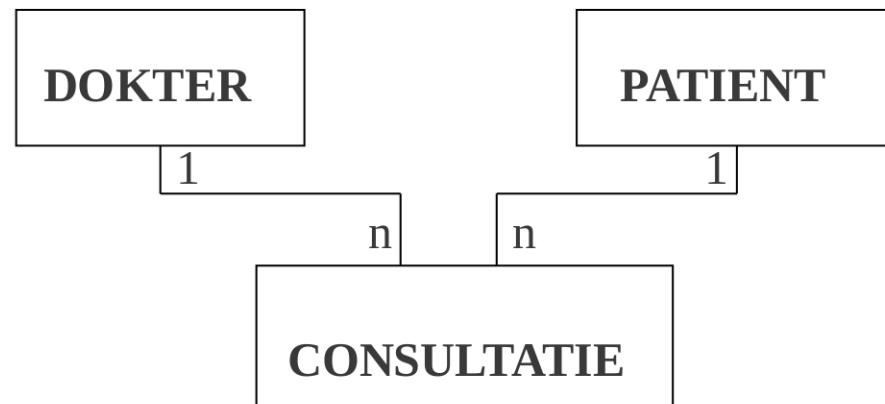
- Parent-segment
- Child-segment
- Twin-segment
- Segmentcode
- Volgorde-veld (sequence field)
- Samengestelde sleutel

Voorbeeld

- Dokterspraktijk met meerdere dokters.
Men wil de gegevens van de consultaties
in een gegevensbank opslaan.

Voorbeeld

- Dokterspraktijk met meerdere dokters.
Men wil de gegevens van de consultaties
in een gegevensbank opslaan.

Gegevensdefinitietaal: DDL

- ◆ Conceptueel niveau: DBD
- ◆ Intern niveau: bestand
- ◆ Extern niveau: PCB

DBD (data base description)

DBD NAME = ZIEKADM

SEGM NAME = **DOKTER**, BYTES = 139

FIELD NAME = **(DNR,SEQ)**, BYTES=3, START=1

FIELD NAME = DNAAM, BYTES=60, START = 4

FIELD NAME = DVNAAM, BYTES=30, START = 4

FIELD NAME = DFNAAM, BYTES=30, START = 34

FIELD NAME = DADRES, BYTES=76, START =64

FIELD NAME = DSTRAAT, BYTES=30, START = 64

FIELD NAME = DHUISNR, BYTES=8, START = 94

FIELD NAME = DPOST, BYTES=8, START = 102

FIELD NAME = DPLAATS, BYTES=30, START = 110

DBD (data base description)

SEGM NAME = **PATIENT**, PARENT= **DOKTER**, BYTES = 144

FIELD NAME = **(PNR,SEQ)**, BYTES=8, START=1

FIELD NAME = PNAAM, BYTES=60, START = 9

FIELD NAME = PVNAAM, BYTES=30, START = 9

FIELD NAME = PFNAAM, BYTES=30, START = 39

FIELD NAME = PADRES, BYTES=76, START =69

FIELD NAME = PSTRAAT, BYTES=30, START = 69

FIELD NAME = PHUISNR, BYTES=8, START = 99

FIELD NAME = PPOST, BYTES=8, START = 107

FIELD NAME = PPLAATS, BYTES=30, START = 115

DBD (data base description)

SEGM NAME = **CONSULT**, PARENT= **PATIENT**, BYTES = 84

FIELD NAME = **(CNR,SEQ)**, BYTES=8, START=1

FIELD NAME = CPRIJS, BYTES=5, START = 9

FIELD NAME = CDATUM, BYTES=8, START =14

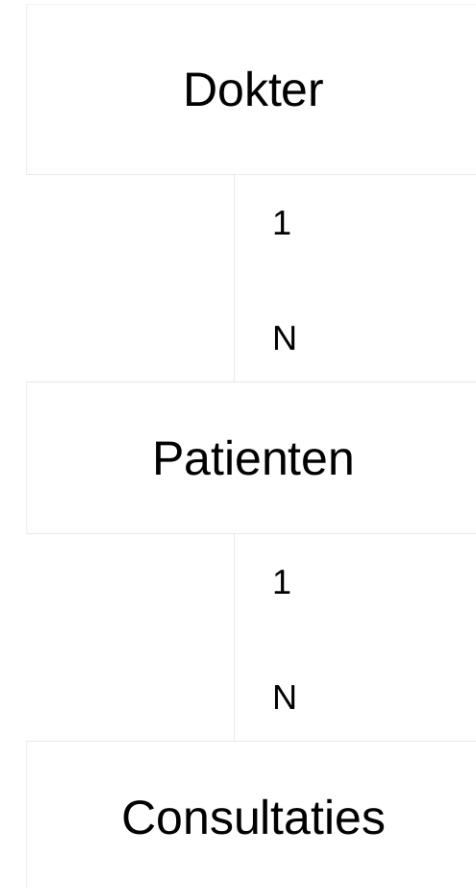
FIELD NAME = CTYPE, BYTES=3, START = 22

FIELD NAME = CBESCHR, BYTES=60, START = 25

Voorbeeld

Dokterspraktijk met
meerdere dokters.

Men wil de gegevens
van de consultaties
in een gegevensbank opslaan.

Oefening: Reisbureau

- REIS

- Reisnr
- Reisoms
- Naambeg

- BESTEMMING

- Bestemnr
- Bestoms
- AantDag

- ◆ TOERIST

- Tnr
- Tnaam
- Tadres
- Straat
- Nummer
- Post
- Gemeente

Oefening

DBD NAME = FREETIME

SEGMENT NAME = **REIS**, BYTES = 64

FIELD NAME = (REISNR,SEQ), BYTES=4, START=1

FIELD NAME = REISOMS, BYTES=30, START = 5

FIELD NAME = NAAMBEG, BYTES=30, START = 35

SEGMENT NAME = **BESTEM**, PARENT= **REIS**, BYTES = 35

FIELD NAME = (BESTEMNR,SEQ), BYTES=3, START=1

FIELD NAME = BESTOMS, BYTES=30, START = 4

FIELD NAME = AANTDAG, BYTES=2, START = 34

Oefening

SEGM NAME = TOERIST, PARENT= REIS, BYTES = 93

FIELD NAME = (TNR,SEQ), BYTES=3, START=1

FIELD NAME = TNAAM, BYTES=30, START = 4

FIELD NAME = TADRES, BYTES=60, START = 34

FIELD NAME = STRAAT, BYTES=25, START = 34

FIELD NAME = NUMMER, BYTES=5, START = 59

FIELD NAME = POST, BYTES=4, START = 64

FIELD NAME = GEMEENTE, BYTES=26, START = 68

Oefening: School

- KLAS

- Klasnr
- Klasoms
- Naam-tit

- VAK

- Vaknr
- Vakoms
- Naam-ler

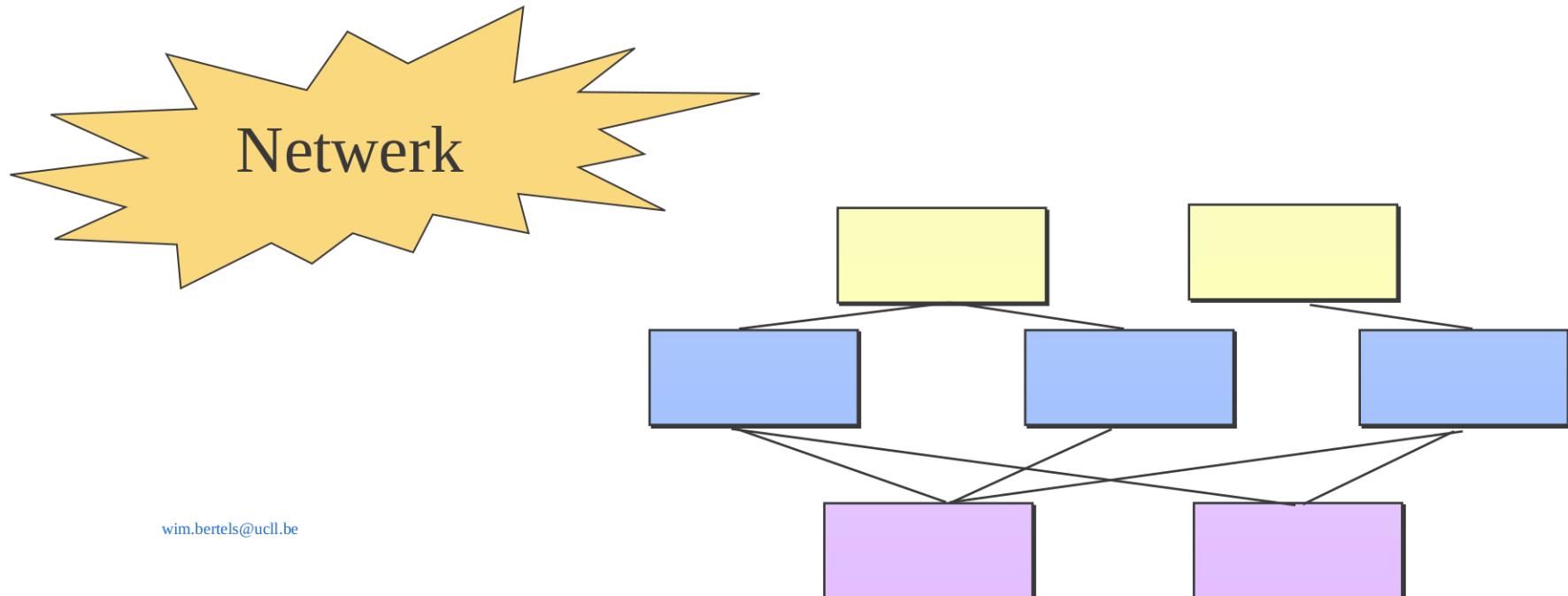
- HANDBOEK

- Boeknr
- Titel
- Auteur
- Uitg

- ◆ LEERLING

- Lnr
- Lnaam
- Ladres
- Straat
- Nummer
- Post
- Gemeente

DBMS - Soorten

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen
4.0 Unported Licentie

+ products

+ communities & insights

+ services, support & education

+ partners

+ contact

Achieve superior, cost-effective database performance with maximum flexibility using CA's proven, Web-enabled, high-performance mainframe relational database management system. CA IDMS provides unparalleled business value for over a thousand organizations around the world.

insights & documents

Industry Analyst Report

Leveraging CA IDMS™ Business Value for Innovation

+ View Industry Analyst Report

connect

Communities

[CA Technologies Mainframe Communities](#)

Blogs

[EXEC I/O Mainframe Blog](#)

Webcasts

[Mainframe Webcasts](#)

- IDMS(2011)

CA IDMS™/DB

At a Glance

CA IDMS™/DB Release 18.5 is a proven, reliable, high-performance, web-enabled DBMS for IBM System z that provides outstanding business value for hundreds of enterprises and government organizations around the world. A powerful database engine and the core of the CA IDMS™ product family, CA IDMS/DB exploits the latest hardware and software technologies, including the IBM zIIP specialty processor.

Key Benefits / Results

Reliable, modernized, cost-effective DBMS platform. CA IDMS/DB is designed to deliver rapid response time and 24/7 availability for critical applications and business services.

Cost-effective performance and throughput. CA IDMS/DB takes fewer system and human resources than other leading databases.

Modernization flexibility. CA IDMS/DB

Business Challenges

Provide high-performance, continuously available systems

Today, organizations must improve customer service through continuously available high-performance systems while enabling critical data access to customers and business partners 24/7 through a variety of server-based, web-based and mobile applications and services.

IDMS 18.5 (2013)

CA IDMS™

Web-enabled, high-performance mainframe relational database management system.

[View eBook](#)

[View Data Sheet](#)

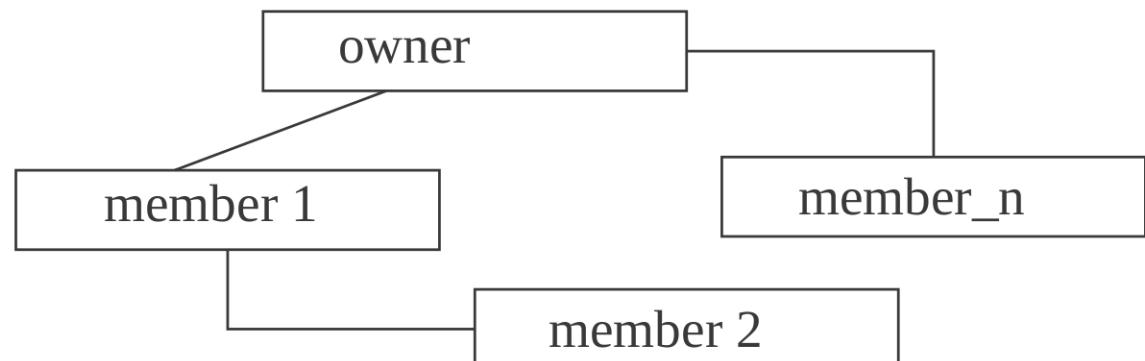
Web-enabled, high-performance mainframe relational database management system.

Achieve superior, cost-effective database performance with maximum flexibility using CA's proven, Web-enabled, high-performance mainframe relational database management system. This legacy DBMS provides unparalleled business value for global organizations, including Fortune 1000 businesses spanning financial, healthcare, manufacturing and more.

IBMS (2017)

Bouwstenen

- Recordtypes => recordinstantiatie
- Settypes => setinstantiatie
- Record key
- 1:n verband
  - Owner-recordtype
  - Member-recordtype

ER-model naar netwerkmodel

- n-op-m relatie naar 1-op-n relatie
- Omzettingsregels :
  - ✓ Entiteittype wordt recordtype
  - ✓ Binair 1:1 verband kan settype worden
  - ✓ Binair 1:n verband wordt settype
  - ✓ Binair n:m verband : nieuw recordtype creëren
  - ✓ Unair verband : nieuw recordtype

Terminologie

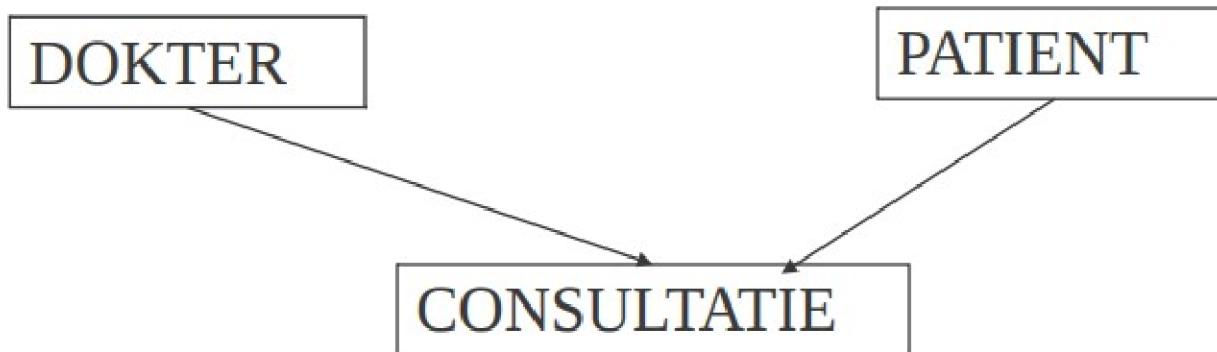
- Recordtype
- Settype
- Record key

Verschil hiërarchisch - netwerk

- Bij netwerkgegevensbanksystemen :
  - kan een recordtype member zijn in meerdere settypes
  - kunnen meerdere settypes bestaan tussen dezelfde recordtypes
  - kunnen members bestaan zonder owners

Gegevensbanktalen

- Gegevensdefinitietaal : DDL
- Gegevensmanipulatietaal : DML

Vergelijking met relationele structuur

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Hiërarchische structuren in een relationeel model

- Kan dit?
- Conceptueel

Vormen

- Rechtstreeks omzetting (cf IMS)
- Nested sets (niet kennen)
- Bomen
- (xml ea)
- ...

Netwerk structuren in een relationeel model?

Abstract : deelverzamelingen

Hierarchisch < Netwerk < Relationeel

Terminologie

- Relatieel (databank) : tabellen, rijen, kolommen
- Netwerk (schema): recordtypes (+settypes), records, fields
- Hierarchisch (database description): segmenten, records, fields
  - * Sequentieel

Wim Bertels (CC) BY-SA-NC

- Links:
- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/datatype-xml.html>
- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/ltree.html>

Subqueries 1

Niet-Gecorreleerde Subqueries

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Hoe zou je de output van een SELECT statement beschrijven?

Wat is een subquery?

- Een tabelexpressie binnen een tabelexpressie
- Resultaat wordt doorgegeven aan aanroepende tabelexpressie
- Subqueries mogen genest zijn

Waarom gebruiken we subquery's?

- Query opsplitsen in deelproblemen die je kan oplossen en de output ervan verder gebruiken
- Zoals bij programmeren: een complexere methode opsplitsen in eenvoudigere (atomaire) taken

Soorten subquery's

- Scalaire subquery: output = 1 rij, 1 kolom (dus 1 waarde)
- Rij-subquery: output = 1 rij
- Kolom-subquery: output = meerdere rijen met elk 1 waarde
- Tabel-subquery: output = meerdere rijen en kolommen

Scalaire subquery (1 rij, 1 kolom)

Voorbeeld:

Geef voor elke planeet hoeveel groter of kleiner deze is dan de zon.

Scalaire subquery (1 rij, 1 kolom)

Voorbeeld:

Geef voor elke planeet hoeveel groter of kleiner deze is dan de zon.

```
1 SELECT objectnaam, diameter - (SELECT diameter FROM hemelobjecten WHERE objectnaam = 'Zon') AS verschil  
2 FROM hemelobjecten  
3 WHERE satellietvan = 'Zon';  
4
```


The diagram shows a screenshot of a database query editor. At the top, there are tabs for 'Data Output', 'Explain', 'Messages', 'Notifications', and 'Query History'. Below the tabs, there is a table with one row of data. The table has two columns: the first column contains the number '1' and the second column contains the value '1393000'. A red arrow points from the text 'Output van subquery' to the second column of the table, indicating that the value '1393000' is the result of the scalar subquery '(SELECT diameter FROM hemelobjecten WHERE objectnaam = 'Zon')'.

	diameter numeric (7)
1	1393000

Output van
subquery

Scalaire subquery (1 rij, 1 kolom)

```
SELECT objectnaam, diameter -  
      (SELECT diameter  
       FROM hemelobjecten  
      WHERE objectnaam = 'Zon')  
           AS verschil  
  
FROM hemelobjecten  
WHERE satellietvan = 'Zon';
```

Scalaire subquery (1 rij, 1 kolom)

Voorbeeld 2:

Geef de hemellichamen met een diameter groter dan Venus.

Scalaire subquery (1 rij, 1 kolom)

Voorbeeld 2:

Geef de hemellichamen met een diameter groter dan Venus.

```
1 | SELECT objectnaam, diameter
2 | FROM hemelobjecten
3 | WHERE diameter >
4 | (SELECT diameter
5 | FROM hemelobjecten
6 | WHERE objectnaam = 'Venus');
7 |
```

Data Output		Explain	Messages	Notifications	Q
	diameter numeric(7)				
1	12104				

Output van
subquery

Scalaire subquery (1 rij, 1 kolom)

```
SELECT objectnaam, diameter
FROM hemelobjecten
WHERE diameter >
      (SELECT diameter
       FROM hemelobjecten
       WHERE objectnaam = 'Venus');
```

Rij-subquery (1 rij)

Voorbeeld:

Geef alle spelers met hetzelfde geslacht en dezelfde woonplaats als de speler met nummer 7.

Rij-subquery (1 rij)

Voorbeeld:

Geef alle spelers met hetzelfde geslacht en dezelfde woonplaats als de speler met nummer 7.

```
1 SELECT spelersnr, naam, plaats
2 FROM spelers
3 WHERE (plaats, geslacht) =
4 (SELECT plaats, geslacht
5 FROM spelers
6 WHERE spelersnr = 7);
7
```

Output van
Explain subquery

	plaats	geslacht
▼	character varying (30)	character (1)
1	Den Haag	M

Rij-subquery (1 rij)

```
SELECT spelersnr, naam, plaats  
FROM spelers  
WHERE (plaats, geslacht) =  
      (SELECT plaats, geslacht  
       FROM spelers  
       WHERE spelersnr = 7);
```

Kolom-subquery (meerdere rijen, elk 1 waarde)

Voorbeeld:
Geef alle manen.

Tijd voor een micropauze

Kolom-subquery (meerdere rijen, elk 1 waarde)

Voorbeeld:
Geef alle manen.

```
1 SELECT objectnaam
2 FROM hemelobjecten
3 WHERE satellietvan IN
4 (SELECT objectnaam
5 FROM hemelobjecten
6 WHERE satellietvan = 'Zon');
```

Data Output		Explain	Messages	Notifications
	objectnaam character varying (10)			
1	Mercurius			
2	Venus			
3	Aarde			
4	Mars			
5	Jupiter			
6	Saturnus			
7	Uranus			
8	Neptunus			
9	Pluto			

Output van
subquery

Kolom-subquery (meerdere rijen, elk 1 waarde)

```
SELECT objectnaam
FROM hemelobjecten
WHERE satellietvan IN
  (SELECT objectnaam
   FROM hemelobjecten
   WHERE satellietvan = 'Zon');
```

Tabel subquery (meerdere rijen en kolommen)

- Geeft een tijdelijk resultaat
- Subquery moet een pseudoniem krijgen als de subquery in de from staat van de originele query

Tabel subquery (meerdere rijen en kolommen)

Voorbeeld:

Geef de reizen die een hemelobject bezoeken dat over alle reizen heen minstens 5 keer bezocht wordt.

Tabel subquery (meerdere rijen en kolommen)

Voorbeeld:

Geef de reizen die een hemelobject bezoeken dat over alle reizen heen minstens 5 keer bezocht wordt.

Tussenstap:

SELECT objectnaam

FROM

bezoeken

GROUP BY objectnaam

HAVING COUNT(*) >= 5;

Tabel subquery (meerdere rijen en kolommen)

Voorbeeld:

Geef de reizen die een hemelobject bezoeken dat over alle reizen heen minstens 5 keer bezocht wordt.

```
1 SELECT reizen.reisnr, reizen.vertrekdatum
2 FROM reizen
3 INNER JOIN bezoeken b using (reisnr)
4 INNER JOIN (
5   SELECT objectnaam
6   FROM bezoeken
7   GROUP BY objectnaam
8   HAVING COUNT(*) >= 5
9 ) AS veelbez ON b.objectnaam = veelbez.objectnaam
10 GROUP BY reizen.reisnr, reizen.vertrekdatum;
```

Data Output		Explain	Messages	Notifications	Query History				
<table border="1"><thead><tr><th></th><th>objectnaam</th></tr></thead><tbody><tr><td>1</td><td>Maan</td></tr></tbody></table>			objectnaam	1	Maan	Output van subquery			
	objectnaam								
1	Maan								

Tabel subquery (meerdere rijen en kolommen)

```
SELECT reizen.reisnr, reizen.vertrekdatum
FROM reizen INNER JOIN bezoeken b USING (reisnr)
    INNER JOIN
        (SELECT      objectnaam
        FROM        bezoeken
        GROUP BY   objectnaam
        HAVING     COUNT(*) >= 5)
        AS veelbez
    ON b.objectnaam = veelbez.objectnaam
GROUP BY reizen.reisnr, reizen.vertrekdatum;
```

Nog iets klein

Geef alle reizen die geen bezoek hebben gebracht aan de maan.

Nog iets klein

Geef alle reizen die geen bezoek hebben gebracht aan de maan.

```
SELECT    reizen.reisnr
FROM      reizen INNER JOIN bezoeken USING (reisnr)
WHERE     bezoeken.objectnaam <> 'Maan'
GROUP BY  reizen.reisnr;
```

?

Nog iets klein

Geef alle reizen die geen bezoek hebben gebracht aan de maan.

```
SELECT reizen.reisnr  
FROM reizen INNER JOIN bezoeken USING (reisnr)  
WHERE bezoeken.objectnaam <> 'Maan'  
GROUP BY reizen.reisnr;
```

Waarom fout?

Check:
Alle reizen

```
SELECT reisnr  
FROM reizen;
```

Oplossing (tussenstap)

Alle reizen die WEL de maan hebben bezocht:

```
SELECT    reizen.reisnr
FROM      reizen INNER JOIN bezoeken USING (reisnr)
WHERE     bezoeken.objectnaam = 'Maan'
GROUP BY  reizen.reisnr;
```

Oplossing

Alle reizen die GEEN bezoek hebben gebracht aan de maan.

```
SELECT    reisnr
FROM      reizen
WHERE     reisnr NOT IN
          (SELECT  reisnr
           FROM    bezoeken
           WHERE   objectnaam = 'Maan');
```

Uitdaging

Probeer deze zonder subquery te schrijven (op een regenachtige dag.., als je echt teveel tijd hebt..):

```
SELECT  avg(totaal)
FROM
  (SELECT  spelersnr, sum(bedrag) as total
   FROM    boetes
   GROUP BY spelersnr) as totalen
```

Wat toont deze query?

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

Referenties:

Slides subqueries deel 1 sql 2012-13, K. Beheydt

SQL Leerboek, R. Van der Lans

SUBQUERIES 2

GECORRELEERDE SUBQUERIES

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Soorten subqueries

■ Scalaire subquery:

- *1 rij , 1 kolom => 1 waarde*

■ Rij-subquery:

- *1 rij, meerdere kolommen*

■ Kolom-subquery:

- *Meerdere rijën, 1 kolom*

■ Tabel-subquery:

- *Meerdere rijën, meerdere kolommen*

Subquery in WHERE

Scalaire subquery

- =
- >
- <
- ...

Kolom-subquery

- IN()
- >= ALL()
- ...

Subquery in FROM

- Geef voor alle hemelobjecten die minstens 5 keer bezocht zijn alle reizen die dat hemelobject bezocht hebben. Toon reisnr en objectnaam.

```
SELECT b.reisnr, vb.objectnaam  
FROM bezoeken AS b INNER JOIN (  
    SELECT objectnaam  
    FROM bezoeken  
    GROUP BY objectnaam  
    HAVING COUNT(*) >= 5 ) AS v  
ON b.objectnaam = vb.objectnaam;
```

Hoofdqueries en subqueries

- De hoofdquery krijgt enkel de output van de subquery en weet niets over details zoals: gebruikte tabellen, berekeningen, ...
- Alleen de SELECT wordt dus doorgegeven aan de hoofdquery
- De subquery weet alles over de hoofdquery tot in detail en kan alle gegevens van de hoofdquery gebruiken

Gecorreleerde subqueries

Subquery waarin een kolom wordt
gebruikt die tot een tabel behoort uit een
ander select-blok.

Dus een gecorreleerde subquery kan niet
autonomoos uitgevoerd worden.

Oefening 1

■ Geef voor iedere reis
het bezoek met de
langste verblijfsduur

Oplossing 1

- SELECT b.reisnr, b.objectnaam
FROM bezoeken AS **b**
WHERE b.verblijfsduur =
      (SELECT MAX(verblijfsduur)
          FROM bezoeken AS **allebezoeken**
          WHERE **allebezoeken.reisnr = b.reisnr**);
- Geef voor iedere reis het bezoek met de langste verblijfsduur

Oefening 2

- Geef de spelers die meer keer bestuurslid zijn geweest dan dat ze wedstrijden hebben gespeeld. Toon spelersnr.

Oplossing 2

■ SELECT spelersnr

FROM bestuursleden AS b

GROUP BY spelersnr

HAVING COUNT(*) >

(SELECT COUNT(*)

FROM wedstijden AS w

WHERE w.spelersnr = b.spelersnr):

■ Geef de spelers die meer keer bestuurslid zijn geweest dan dat ze wedstrijden hebben gespeeld.
Toon spelersnr.

EXISTS operator (is er iet, of nie?)

- Kijk of er output BESTAAT voor een subquery
- TRUE of FALSE
- Wat er in de SELECT staat maakt niet uit:
  - *Iets* = TRUE
  - *Niets / empty* = FALSE

EXISTS operator oefening

- Geef alle reizen met een bezoek aan Jupiter. Of:
- = Geef alle reizen waarbij er een bezoek aan Jupiter BESTAAT.
- Toon reisnr en vertrekdatum.

EXISTS operator oplossing

■ SELECT reisnr, vertrekdatum

FROM **reizen**

WHERE EXISTS

(SELECT * , 'is erietofnie'

FROM **bezoeken AS b**

WHERE b.objectnaam = 'Jupiter'

AND **b.reisnr = reizen.reisnr**):

EXISTS operator oplossing

■ SELECT reisnr, vertrekdatum

FROM **reizen**

WHERE EXISTS

```
(SELECT    reisnr  
  FROM      bezoeken AS b  
 WHERE     b.objectnaam = 'Jupiter'  
 AND      b.reisnr = reizen.reisnr);
```

NOT EXISTS operator (als er niks is .. dan..)

- Tegenovergestelde van EXISTS
- Geef alle hemelobjecten doe nog nooit bezocht zijn:
- SELECT h.objectnaam

FROM hemelobjecten AS h

WHERE NOT EXISTS

(SELECT reisnr

FROM bezoeken AS b

WHERE b.objectnaam = h.objectnaam);

En Deze?:

- SELECT objectnaam
FROM hemelobjecten
WHERE NOT EXISTS (
    SELECT reisnr
    FROM bezoeken b
);
- --..

ANY en ALL operatoren

■ Deze operatoren verwachten een rij uitdrukking, om te vergelijken met 1 of meerdere waarden (ALL is de 'voor alle' en ANY is de 'er bestaat' uit de wiskunde)

- $> ALL$ $> ANY$
- $\geq ALL$ $\geq ANY$
- $< ...$
- $\leq ...$

ANY en ALL operator oefening

- Geef de langste reis. Of:
- = Geef de reis waarbij de reisduur groter of gelijk is aan alle reizen.
- Toon reisnr

ANY en ALL operator oplossing

■ Geef de langste reis:

■ SELECT reisnr

FROM reizen

WHERE reisduur >= ALL

(SELECT reisduur

FROM reizen);

ANY en ALL operator, andere oplossing?

■ Geef de langste reis

■ SELECT reisnr

FROM **reizen**

WHERE reisduur > ALL

(SELECT reisduur

FROM **reizen AS anderen**

WHERE **anderen.reisnr <> reizen.reisnr**);

■ -- WAT ALS 2 REIZEN DEZELFDE REISDUUR HEBBEN ???

ANY en ALL operator oefening 2

- Geef alle reizen, behalve de langste reis. Of:
- = Er is minstens 1 reis met een langere reisduur
- Toon reisnr

ANY en ALL operator oplossing 2

■ Geef alle reizen, behalve de langste reis:

■ SELECT reisnr

FROM reizen

WHERE reisduur < ANY

(SELECT reisduur

FROM reizen);

ANY en ALL operator: OPGELET!

- Geef een lijst van alle planeten die groter zijn dan al hun satellieten
- SELECT objectnaam

```
FROM    hemelobjecten AS h
WHERE   satellietvan = 'Zon'
AND     diameter > ALL
       (SELECT diameter
        FROM    hemelobjecten AS maan
        WHERE   maan.satellietvan = h.objectnaam);
```

- -- Klopt dit?

objectnaam

Mercurius
Venus
Aarde
Mars
Jupiter
Saturnus
Uranus
Neptunus
Pluto
(9 rows)

ANY en ALL operator: OPGELET!

- Geef een lijst van alle planeten die kleiner zijn dan al hun satellieten

```
■ SELECT objectnaam  
      FROM hemelobjecten AS h  
     WHERE satellietvan = 'Zon'  
    AND   diameter < ALL  
          (SELECT diameter  
              FROM hemelobjecten AS maan  
             WHERE maan.satellietvan = h.objectnaam);
```

- -- Daarnet groter, nu kleiner, .. ?

objectnaam

Mercurius
Venus
(2 rows)

ANY en ALL operator: OPGELET!

```
■ SELECT diameter  
      FROM hemelobjecten AS manen  
     WHERE manen.satellietvan IN ('Mercurius', 'Venus');
```

diameter

(0 rows)

(ANY en ALL operator) vs NULL

- Vergelijken met NULL: vaak opnieuw NULL (onbekend) tenzij het niet uitmaakt wat deze null waarde ook zou zijn, of het duidelijk is, of ..
- NULL is een geval apart!
- Wanneer de subquery geen output (NULL) heeft dan:
  - *Geeft ALL: waar / TRUE;*
  - *Geeft ANY: onwaar / FALSE;*

UNIQUE operator

■ Geef de spelers voor wie precies één boete betaald werd.

■ SELECT spelersnr

FROM boetes AS BT

WHERE UNIQUE

(SELECT B.spelersnr

FROM boetes AS B

WHERE **B.spelersnr = BT.spelersnr**);

■ -- Niet geïmplementeerd in PostgreSQL, kan vervangen worden door
HAVING

OVERLAPS operator

■ Geef de spelers en hun functie die in het bestuur zaten van 1 januari 1991 tot en met 31 december 1993

■ SELECT spelersnr, functie
FROM bestuursleden
WHERE (begin_datum, eind_datum)
OVERLAPS ('1991-01-01', '1993-12-31');

Combinatie oefening 1

- Geef de klanten die op een reis zijn meegegaan waar ook klant met klantnr 126 op meegegaan is.
- Toon klantnr

Combinatie oefening 1: oplossing

■ Geef de klanten die op een reis zijn meegegaan waar ook klant met klantnr 126 op meegegaan is.

■ SELECT d.klantnr

FROM klanten AS k INNER JOIN deelnames AS **d** USING(klantnr)

WHERE EXISTS

(SELECT *

FROM deelnames AS **andereDeelnames**

WHERE klantnr = 126

AND **andereDeelnames.reisnr = d.reisnr**)

GROUP BY d.klantnr;

Combinatie oefening 2

- Geef de planeten die bezocht zijn op een reis waar klantrn 126 niet op meeging.
- Toon alle gegevens van de hemelobjecten

Extra oefening 2: oplossing

■ Geef de planeten uit ons zonnestelsel die bezocht zijn op een reis waar klantnr 126 niet op meeging.

■ SELECT *

```
FROM hemelobjecten AS h
```

```
WHERE EXISTS
```

```
(SELECT *
```

```
FROM bezoeken AS b
```

```
WHERE NOT EXISTS
```

```
(SELECT *
```

```
FROM deelnames AS d
```

```
WHERE klantnr = 126 AND d.reisnr = b.reisnr)
```

```
AND h.objectnaam = b.objectnaam)
```

```
AND satellietvan = 'Zon';
```

Uitdaging: Wat doet deze query ?

```
SELECT spelersnr
FROM spelers AS s
WHERE NOT EXISTS
  (SELECT *
   FROM wedstrijden AS w1
   WHERE spelersnr = 57
   AND NOT EXISTS
     (SELECT *
      FROM wedstrijden AS w2
      WHERE w1.teamnr = w2.teamnr
      AND s.spelersnr = w2.spelersnr))
AND spelersnr NOT IN
  (SELECT spelersnr
   FROM wedstrijden
   WHERE teamnr IN
     (SELECT teamnr
      FROM teams
      WHERE teamnr NOT IN
        (SELECT teamnr
         FROM wedstrijden
         WHERE spelersnr = 57))));
```

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

Referenties:

- Slides subqueries deel 1 sql 2012-13, K. Beheydt
- Slides Databanken, H. Martens
- SQL Leerboek, R. Van der Lans

Relationeel model

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Model

- Een conceptueel en logisch datamodel
- Heeft een basis in verzamelingleer en predikatenlogica
  - databank = verzameling van relaties
- Normalisatie

Terminologie

- (predikaat variabele > tabelstructuur)
- relatie > tabel(inhoud)
- tuple > rij
- (predikaat > constraints en queries)
- selectie
- projectie
- ..

SQL

- Taal van de meeste (relationele) databanken
- Een relationele databank is gebaseerd op het relationele model
- De implementie van SQL komt niet exact overeen met het relationeel model, bv
  - rijen zijn hoeven niet uniek te zijn (cf verzamelingleer)
  - true/false + null (+ unknown?) (cf logica)

RDBMS Sleutel eigenschappen

- Tabellen (rijen en kolommen)
- Constraints (pk, fk, ..)
- Normalisatie
- ACID
- ..

ACID

- Atomicity: cf boolean
- Consistency: cf state
- Isolation: cf concurrency
- Durability: cf commit, levensduur en select

Tot nu doeleteinden RDBMS

- OLTP: databank die beschikbaar is en transakties verwerkt
- OLAP
- ..

Produkt keuze

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Belangrijke punten en keuzes

- Volg je de SQL-standaard of niet ?
- Software ?
- Fouten ?
- Hoe zit het met frameworks ?

SQL Standaard

- Ideale wereld vs. Realiteit
- Ken je opties
- Wat is belangrijk?
- Maak je keuzes

Softwarevereisten

- Zijn er één of meerdere gebruikers?
- Dicht bij de SQL-standaard of niet?
- Snel and gemakkelijk of ..
- Duurzaamheid?
- Is er officiële ondersteuning nodig?
- Systeemvereisten, Besturingssysteem, ..
- Maak je een standalone applicatie of een client/server?
- Softwarelicentie van database belangrijk?
- ..

Eenvoudige bron/kost-classificatie

	Gesloten	Open*
Gratis		
Betalend		

*open en vrij is niet hetzelfde

Eenvoudige bron/kost-classificatie

	Gesloten	Open*
Gratis	Bv DB2 Express-C,..	Bv SQLite,..
Betalend	Bv Oracle,..	Bv Timescale cloud,..

*open en vrij is niet hetzelfde, en “open” als marketing

Eenvoudige vereistenclassificatie

	Lokaal	Netwerk
Kantoor		
KMO		
Groot bedrijf		

Een aantal gratis open-bron databanken

- libh2-java
- SQLite
- HSQLDB
- Firebird
- Derby
- MariaDB
- PostgreSQL
- Virtuoso
- Greenplum
- DuckDB
- ..

Fouten

- Te veel verschillende DBMSn .. vs. tijd
- Ken je gegevens! (structuur) [vereisten]
- DB <> rekenblad of tabel ; eigen vaardigheid
- Datatabasenormalisatie (3NF+) vs. gezond verstand
- (alle) applicatielogica in de databank
- Reserve kopie, replicatie
- Versie beheer
- Gebruik de beschikbare hulpmiddelen
- Met een hamer de loodgieterij doen? (kies het juiste gereedschap)

Hoe zit het met frameworks ea?

- Vraag je af:
  - hoe lang zal de software applicatie meegaan?
  - hoe lang hebben we die data dan nog nodig?
  - ..
  - Bv administratie studentendiploma's of ..
- Gegevenslevensverwachting vergeleken met de softwareomgeving > Waar heb je nu aandacht voor..

*[https://www.postgresql.eu/events/pgconfeu2023/sessions/session/5143/slides/448/Why%20using%20Open%20Source%20PostgreSQL%20matters%20\(1\).pdf](https://www.postgresql.eu/events/pgconfeu2023/sessions/session/5143/slides/448/Why%20using%20Open%20Source%20PostgreSQL%20matters%20(1).pdf)

Joins

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

FROM

- Bevat tabelspecificaties
- Kunnen subqueries zijn (alias niet vergeten)
- Impliciete joins > expliciete joins

Impliciete JOIN =

```
SELECT S.spelersnr  
FROM Spelers as S, anderschema.Woonplaatsen as Stad  
WHERE S.plaats = Stad.plaatsnaam
```

Tabellen uit andere schema's moeten gekwalificeerd worden

Of we doen dit via search_path

search_path

```
SHOW search_path;
```

```
SET      search_path = public, myschema;
```

- Opgepast voor tabellen met dezelfde naam!
- Oplossing?

Expliciete INNER JOIN

```
SELECT    s.spelersnr  
FROM      spelers AS s INNER JOIN anderschema_woonplaatsen AS stad  
WHERE     s.plaats = stad.plaatsnaam;
```

```
SELECT    s.spelersnr  
FROM      spelers as s INNER JOIN anderschema_woonplaatsen AS stad  
          ON (s.plaats = stad.plaatsnaam)
```

- INNER JOIN ... ON (.. operator ..)
- Doorsnede, wat we gewoon zijn

Expliciete FULL OUTER JOIN

```
SELECT spelers.spelersnr, naam, bedrag  
FROM spelers FULL OUTER JOIN boetes  
      USING (spelersnr);
```

	spelersnr integer	naam character (15)	bedrag numeric (7,2)
1	6	Permentier	100.00
2	44	Bakker, de	75.00
3	27	Cools	100.00
4	104	Moerman	50.00
5	44	Bakker, de	25.00
6	8	Niewenburg	25.00
7	44	Bakker, de	30.00
8	27	Cools	75.00
9	39	Bischoff	[null]
10	57	Bohemen, van	[null]
11	2	Elfring	[null]
12	83	Hofland	[null]
13	112	Baalen, van	[null]
14	100	Permentier	[null]
15	28	Cools	[null]
16	95	Meuleman	[null]
17	7	Wijers	[null]

Expliecate FULL OUTER JOIN

```
SELECT spelers.spelersnr, naam, bedrag  
FROM spelers FULL OUTER JOIN boetes  
      USING (spelersnr);
```

- USING veronderstelt gelijke kolomnamen
- Alle rijen uit beide tabellen worden weerhouden (getoond)
- Verschil met ON: er blijft maar 1 rij met spelersnr over
- ON: 2 rijen met spelersnr (uit beide tabellen)

- Alle spelers met hun eventuele boetes?
- Met de naam van de spelers in HOOFDLETTERS

Expliecate LEFT OUTER JOIN

```
SELECT spelers.spelersnr, naam, bedrag  
FROM spelers LEFT OUTER JOIN boetes  
USING (spelersnr)
```

- Alle rijen uit de LINKSE tabel spelers worden weerhouden (getoond)
- HOOFDLETTERS?

	spelersnr integer	naam character (15)	bedrag numeric (7,2)
1	6	Permentier	100.00
2	44	Bakker, de	75.00
3	27	Cools	100.00
4	104	Moerman	50.00
5	44	Bakker, de	25.00
6	8	Nieuwenburg	25.00
7	44	Bakker, de	30.00
8	27	Cools	75.00
9	39	Bischoff	[null]
10	57	Bohemens, van	[null]
11	2	Elfring	[null]
12	83	Hofland	[null]
13	112	Baalen, van	[null]
14	100	Permentier	[null]
15	28	Cools	[null]
16	95	Meuleman	[null]
17	7	Wijers	[null]

Documentatie

- www.postgresql.org
- Daarna pas via een alternatieve bronnen

```
1
```

```
SELECT version();
```

Explicitie LEFT OUTER JOIN

```
SELECT spelers.spelersnr, UPPER(naam), bedrag  
FROM spelers LEFT OUTER JOIN boetes  
USING (spelersnr)
```

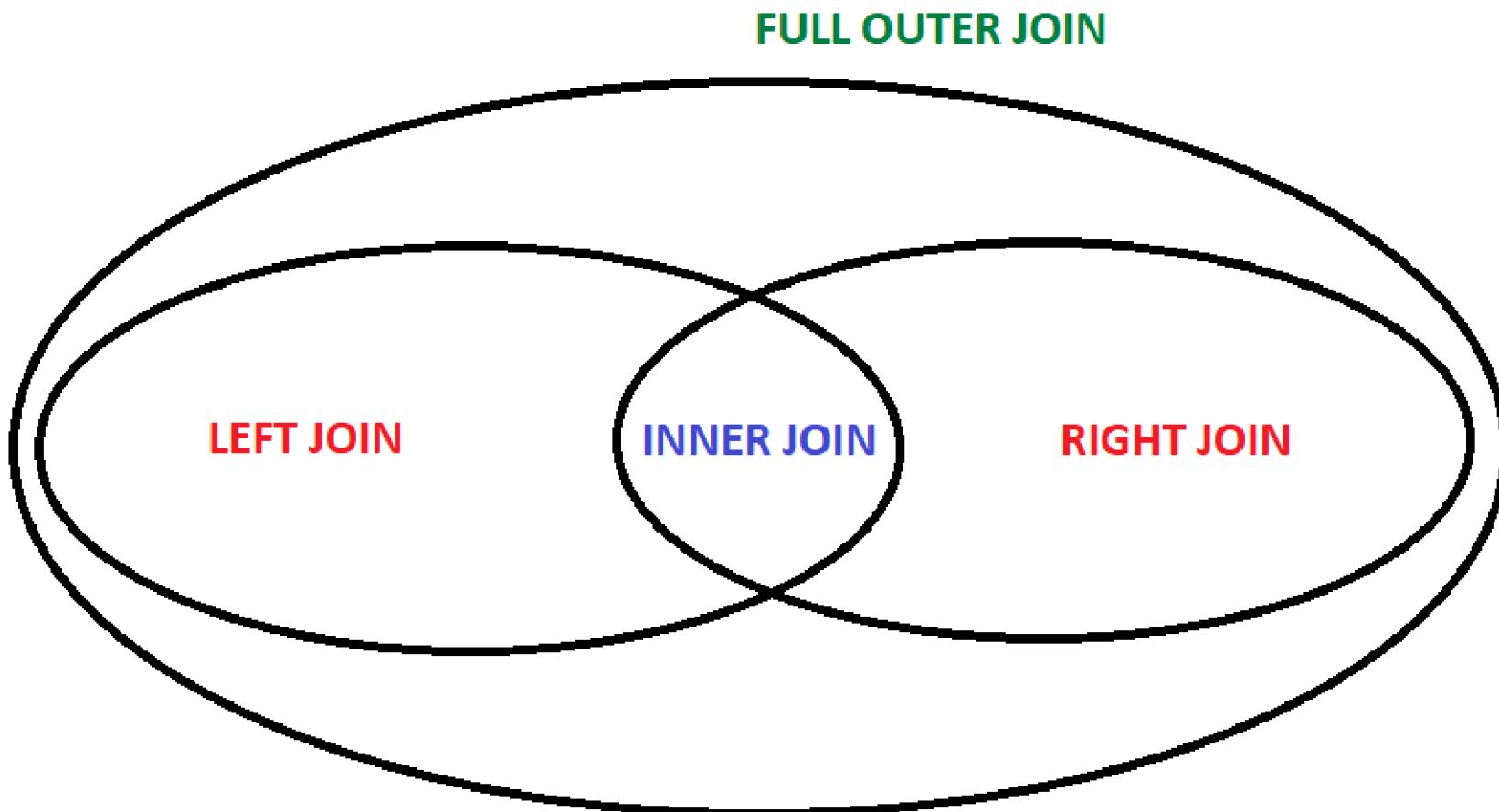
	spelers integer	upper text	bedrag numeric (7,2)
1	6	PERMENTIER	100.00
2	44	BAKKER, DE	75.00
3	27	COOLS	100.00
4	104	MOERMAN	50.00
5	44	BAKKER, DE	25.00
6	8	NIEWENBURG	25.00
7	44	BAKKER, DE	30.00
8	27	COOLS	75.00
9	39	BISCHOFF	[null]
10	57	BOHEMEN, VAN	[null]
11	2	ELFRING	[null]
12	83	HOFLAND	[null]
13	112	BAALEN, VAN	[null]
14	100	PERMENTIER	[null]
15	28	COOLS	[null]
16	95	MEULEMAN	[null]
17	7	WIJERS	[null]

- <http://www.postgresql.org/docs/current/interactive/functions-string.html>
- Andere JOINS?

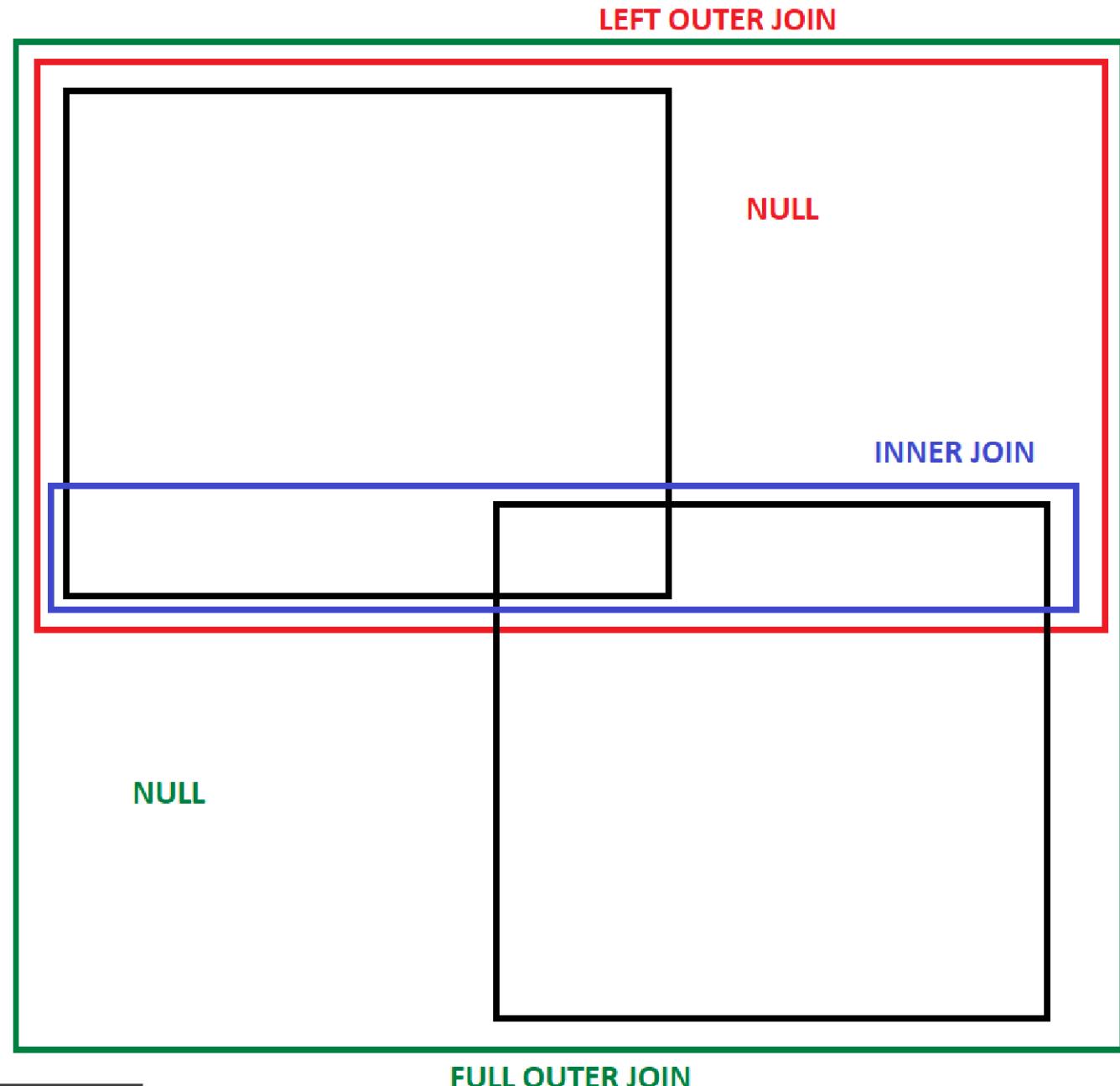
OUTER JOINS

- LEFT OUTER JOIN:
  - Alle rijen uit linker tabel met eventuele bijhorende gegevens uit rechter tabel, anders NULL waardes
- RIGHT OUTER JOIN:
  - Alle rijen uit rechter tabel met eventueel bijhorende gegevens uit linker tabel, anders NULL waardes
- FULL OUTER JOIN:
  - Alle rijen uit linker tabel en alle rijen uit rechter tabel met eventueel bijhorende gegevens uit andere tabel, anders NULL waardes

Verzamelingen

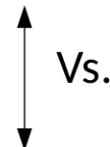
Tabellen

Condities FROM vs. WHERE

- Extra voorwaarden mogen
- Let op: verschil met de WHERE !

```
SELECT teams.spelersnr, teams.teamnr, betalingsnr  
FROM teams LEFT OUTER JOIN boetes  
    ON (teams.spelersnr = boetes.spelersnr)  
WHERE divisie = 'tweede'
```


Vs.

```
SELECT teams.spelersnr, teams.teamnr, betalingsnr  
FROM teams LEFT OUTER JOIN boetes  
    ON (teams.spelersnr = boetes.spelersnr) AND divisie = 'tweede'
```

Query vraag

Geef alle spelers die nog nooit een boete hebben gehad van 50 euro.

Oplossing 1

```
SELECT  *
FROM    spelers
WHERE   spelersnr NOT IN
        (SELECT spelersnr
         FROM   boetes
         WHERE  bedrag = 50);
```

- Niet gecorreleerde oplossing

Oplossing 1 (bis)

	spelersnr integer	naam character (15)	voorletters character (3)	geb_datum date	geslacht character (1)	jaartoe smallint	straat character varying (30)	huisnr character (4)	postcode character (6)	plaats character varying (30)	telefoon character (13)	bondsnr character (4)
1	2	Elfring	R	1948-09-01	M	1975	Steden	43	3575NH	Den Haag	070-237893	2411
2	6	Permentier	R	1964-06-25	M	1977	Hazensteinln	80	1234KK	Den Haag	070-476537	8467
3	7	Wijers	GWS	1963-05-11	M	1981	Erasmusweg	39	9758VB	Den Haag	070-347689	[null]
4	8	Niewenburg	B	1962-07-08	V	1980	Spoorlaan	4	6584WO	Rijswijk	070-458458	2983
5	27	Cools	DD	1964-12-28	V	1983	Liespad	804	8457DK	Zoetermeer	079-234857	2513
6	28	Cools	C	1963-06-22	V	1983	Oudegracht	10	1294QK	Leiden	010-659599	[null]
7	39	Bischoff	D	1956-10-29	M	1980	Ericaplein	78	9629CD	Den Haag	070-393435	[null]
8	44	Bakker, de	E	1963-01-09	M	1980	Lawaaistraat	23	4444LJ	Rijswijk	070-368753	1124
9	57	Bohemen, van	M	1971-08-17	M	1985	Erasmusweg	16	4377CB	Den Haag	070-473458	6409
10	83	Hofland	PK	1956-11-11	M	1982	Mariakade	16a	1812UP	Den Haag	070-353548	1608
11	95	Meuleman	P	1963-05-14	M	1972	Hoofdweg	33a	5746OP	Voorburg	070-867564	[null]
12	100	Permentier	P	1963-02-28	M	1979	Hazensteinln	80	6494SG	Den Haag	070-494593	6524
13	112	Baalen, van	IP	1963-10-01	V	1984	Vosseweg	8	6392LK	Rotterdam	010-548745	1319

Oplossing 2

```
SELECT  *
FROM    spelers s LEFT OUTER JOIN boetes b
        ON (s.spelersnr = b.spelersnr AND b.bedrag = 50)
WHERE   b.spelersnr IS NULL
```

- Oplossing met JOIN

Oplossing 2 (bis)

	spelersnr integer	naam character (15)	voorletters character (3)	geb_datum date	geslacht character (1)	jaartoe smallint	straat character varying (30)	huisnr character (4)	postcode character (6)	plaats character varying (30)	telefoon character (13)	bondsnr character (4)	betelingsnr integer	spelersnr integer	datum date	bedrag numeric (7,2)
1	2	Elfring	R	1948-09-01	M	1975	Steden	43	3575NH	Den Haag	070-237893	2411	[null]	[null]	[null]	[null]
2	6	Permentier	R	1964-06-25	M	1977	Hazensteinln	80	1234KK	Den Haag	070-476537	8467	[null]	[null]	[null]	[null]
3	7	Wijers	GWS	1963-05-11	M	1981	Erasmusweg	39	9758VB	Den Haag	070-347689	[null]	[null]	[null]	[null]	[null]
4	8	Nieuwenburg	B	1962-07-08	V	1980	Spoorlaan	4	6584WO	Rijswijk	070-458458	2983	[null]	[null]	[null]	[null]
5	27	Cools	DD	1964-12-28	V	1983	Liespad	804	8457DK	Zoetermeer	079-234857	2513	[null]	[null]	[null]	[null]
6	28	Cools	C	1963-06-22	V	1983	Oudegracht	10	1294QK	Leiden	010-659599	[null]	[null]	[null]	[null]	[null]
7	39	Bischoff	D	1956-10-29	M	1980	Ericaplein	78	9629CD	Den Haag	070-393435	[null]	[null]	[null]	[null]	[null]
8	44	Bakker, de	E	1963-01-09	M	1980	Lawaaistraat	23	4444LJ	Rijswijk	070-368753	1124	[null]	[null]	[null]	[null]
9	57	Bohemens, van	M	1971-08-17	M	1985	Erasmusweg	16	4377CB	Den Haag	070-473458	6409	[null]	[null]	[null]	[null]
10	83	Hofland	PK	1956-11-11	M	1982	Mariakade	16a	1812UP	Den Haag	070-353548	1608	[null]	[null]	[null]	[null]
11	95	Meuleman	P	1963-05-14	M	1972	Hoofdweg	33a	5746OP	Voorburg	070-867564	[null]	[null]	[null]	[null]	[null]
12	100	Permentier	P	1963-02-28	M	1979	Hazensteinln	80	6494SG	Den Haag	070-494593	6524	[null]	[null]	[null]	[null]
13	112	Baalen, van	IP	1963-10-01	V	1984	Vosseweg	8	6392LK	Rotterdam	010-548745	1319	[null]	[null]	[null]	[null]

CROSS JOIN

- = expliciet cartesisch product

```
SELECT *
FROM teams CROSS JOIN boetes;
```

- Leesbaarheid

UNION JOIN*

- Uit de standaard verwijderd sinds SQL2003
- UNION JOIN: elke rij van elke tabel wordt 1 maal opgenomen en aangevuld met null-waardes voor de kolommen uit de andere tabel

```
SELECT  *
FROM    teams UNION JOIN boetes;
-- (niet ondersteund door postgresql)
```

NATURAL JOIN

- Natuurlijke join, lexicografisch

```
SELECT  *
FROM    teams NATURAL INNER JOIN boetes
WHERE   divisie = 'ere';
```

- hetzelfde als een INNER JOIN USING?
- werkt ook voor andere JOINS (vb. NATURAL RIGHT OUTER JOIN)

EQUI/THETA JOIN

- EQUI JOIN: vergelijking met =
  - THETA JOIN: vergelijking met een andere vergelijkingsoperator
-
- tel hoeveel spelers er zijn met een ander nummer?
  - tel en toon hoeveel spelers er zijn met een even lange naam?
  - we willen telkens de spelersnr, naam en aantal

THETA JOIN

- Tel hoeveel spelers er zijn met een ander nummer
- We willen telkens de spelersnr, naam en aantal

```
SELECT s.spelersnr, s.naam, count(sp.spelersnr)
FROM spelers s INNER JOIN spelers sp
    ON (s.spelersnr <> sp.spelersnr)
GROUP BY s.spelersnr, s.naam
```

	spelersnr integer	naam character (15)	count bigint
1	112	Baalen, van	13
2	83	Hofland	13
3	28	Cools	13
4	7	Wijers	13
5	104	Moerman	13
6	100	Permentier	13
7	2	Elfring	13
8	6	Permentier	13
9	27	Cools	13
10	95	Meuleman	13
11	39	Bischoff	13
12	57	Bohemen, van	13
13	44	Bakker, de	13
14	8	Niewenburg	13

THETA JOIN

- Tel hoeveel spelers er zijn met een even lange naam
- We willen telkens de spelersnr, naam en aantal

THETA JOIN

```
SELECT s.spelersnr, s.naam, count(sp.spelersnr)
FROM spelers s INNER JOIN spelers sp
ON (s.spelersnr <> sp.spelersnr)
WHERE length(s.naam) = length(sp.naam)
GROUP BY s.spelersnr, s.naam
```

```
SELECT s.spelersnr, s.naam, count(sp.spelersnr)
FROM spelers s INNER JOIN spelers sp
ON (s.spelersnr <> sp.spelersnr)
AND length(s.naam) = length(sp.naam)
GROUP BY s.spelersnr, s.naam
```

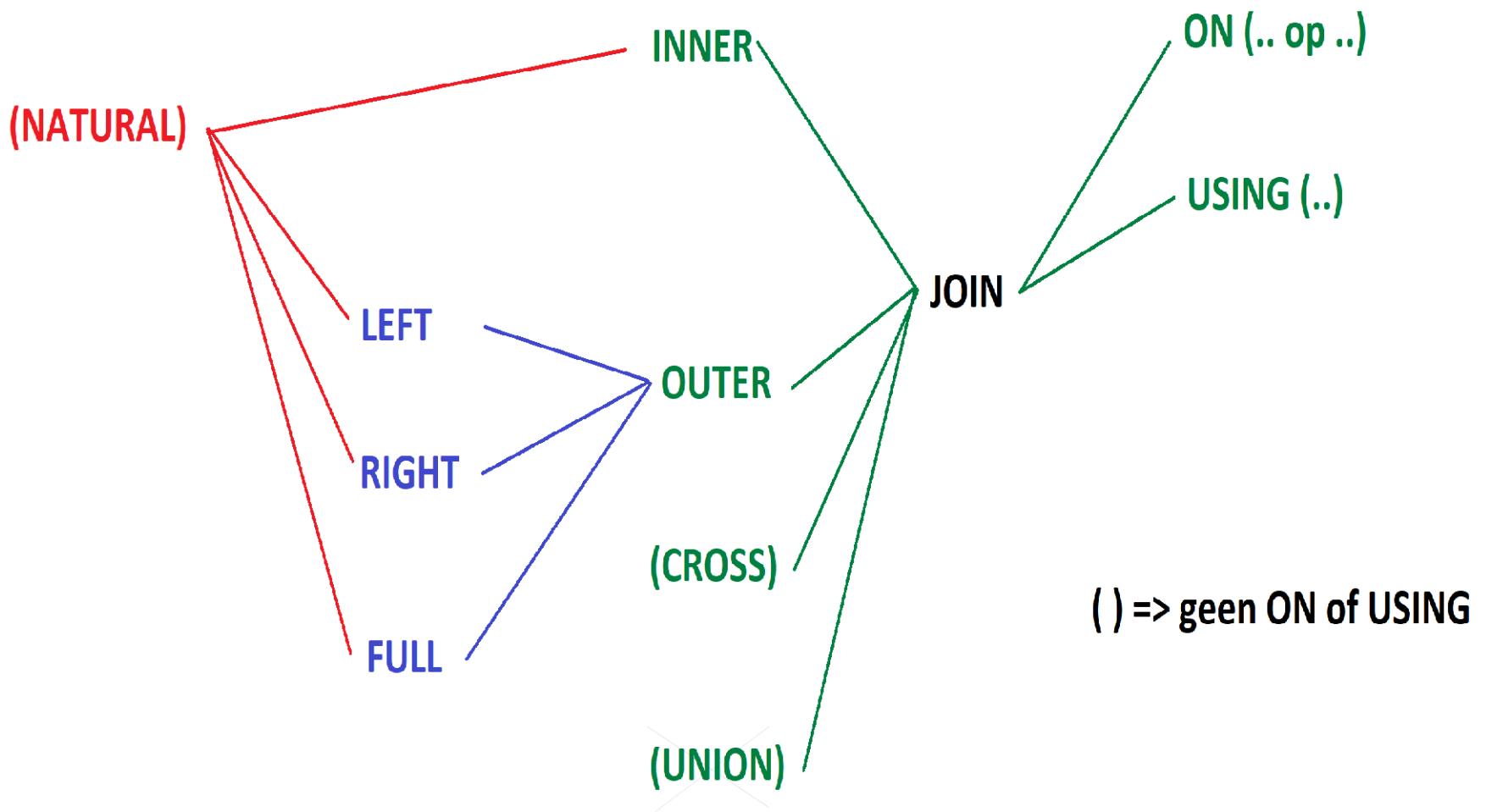
	spelersnr integer	naam character (15)	count bigint
1	104	Moerman	2
2	100	Permentier	3
3	2	Elfring	2
4	6	Permentier	3
5	27	Cools	1
6	95	Meuleman	1
7	83	Hofland	2
8	28	Cools	1
9	39	Bischoff	1
10	44	Bakker, de	3
11	8	Nieuwenburg	3

THETA JOIN

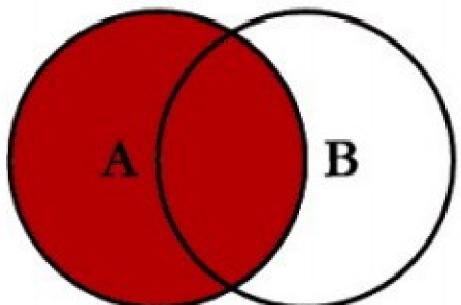
```
1 | SELECT      s.spelersnr, s.naam, count(sp.spelersnr), array_agg(sp.naam)
2 | FROM        spelers s INNER JOIN spelers sp
3 |          ON (s.spelersnr <> sp.spelersnr)
4 | WHERE       length(s.naam) = length(sp.naam)
5 | GROUP BY    s.spelersnr, s.naam
6 | ORDER BY    3
```

	Data Output	Explain	Messages	Notifications	Query History
	spelersnr integer	naam character (15)	count bigint	array_agg character[]	
1	27	Cools	1	{"Cools "}	
2	95	Meuleman	1	{"Bischoff "}	
3	39	Bischoff	1	{"Meuleman "}	
4	28	Cools	1	{"Cools "}	
5	104	Moerman	2	{"Hofland ","Elfring "}	
6	2	Elfring	2	{"Moerman ","Hofland "}	
7	83	Hofland	2	{"Moerman ","Elfring "}	
8	6	Permentier	3	{"Permentier ","Bakker, de ","Nieuwenburg "}	
9	100	Permentier	3	{"Bakker, de ","Nieuwenburg ","Permentier "}	
10	44	Bakker, de	3	{"Permentier ","Nieuwenburg ","Permentier "}	
11	8	Nieuwenburg	3	{"Permentier ","Bakker, de ","Permentier "}	

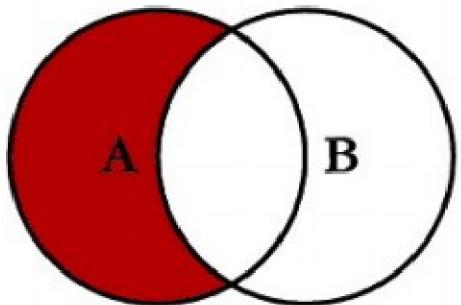
Notedop

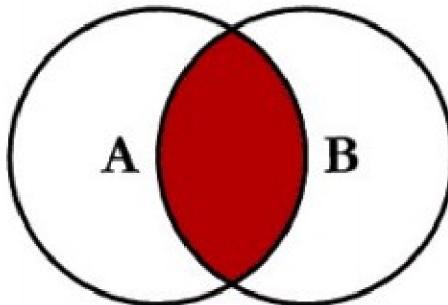
SQL JOINS

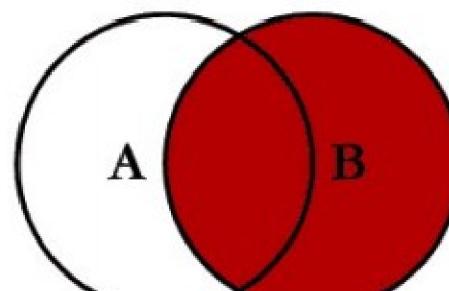
```
SELECT <select_list>
FROM TableA A
LEFT JOIN TableB B
ON A.Key = B.Key
```


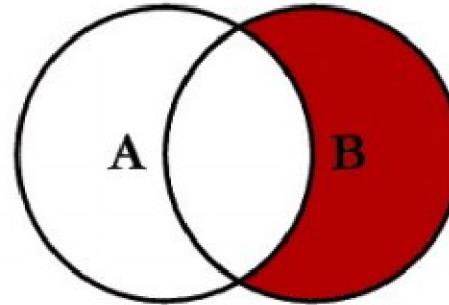
```
SELECT <select_list>
FROM TableA A
LEFT JOIN TableB B
ON A.Key = B.Key
WHERE B.Key IS NULL
```


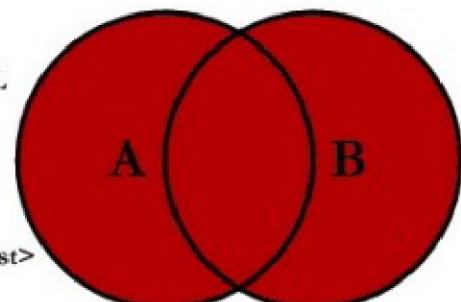
```
SELECT <select_list>
FROM TableA A
INNER JOIN TableB B
ON A.Key = B.Key
```


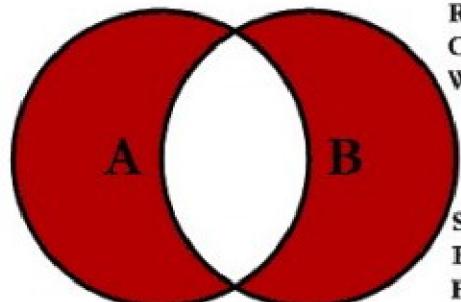
```
SELECT <select_list>
FROM TableA A
RIGHT JOIN TableB B
ON A.Key = B.Key
```



```
SELECT <select_list>
FROM TableA A
RIGHT JOIN TableB B
ON A.Key = B.Key
WHERE A.Key IS NULL
```



```
SELECT <select_list>
FROM TableA A
FULL OUTER JOIN TableB B
ON A.Key = B.Key
```



```
SELECT <select_list>
FROM TableA A
FULL OUTER JOIN TableB B
ON A.Key = B.Key
WHERE A.Key IS NULL
OR B.Key IS NULL
```

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

Referenties:

- SQL Leerboek, R. Van der Lans
- Slides Databanken, H. Martens
- C. L. Moffatt, 2008
- <http://users.atw.hu/sqlnut/sqlnut2-chp-1-sect-2.html>

Lateral Joins

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Inleiding

```
CREATE TEMPORARY TABLE numbers AS  
SELECT generate_series(1,3) AS max_num;
```

```
SELECT *  
FROM numbers;
```

-- Tijdelijke tabellen worden periodiek opgeruimd

max_num

1
2
3
(3 rows)

Probleem?

```
SELECT  *
FROM    numbers,
        (SELECT generate_series(1,max_num)) AS max_lijst;
```

Probleem?

```
SELECT *
FROM   numbers,
       (SELECT generate_series(1,max_num)) AS max_lijst;
```

```
/*
psql:04_2_LATERAL.sql:11: ERROR:  column "max_num" does not exist
LINE 3:   (SELECT generate_series(1,max_num)) AS max_lijst;

HINT:  There is a column named "max_num" in table "numbers",
but it cannot be referenced from this part of the query.
*/
```

LATERAL

Subqueries die verschijnen in FROM kunnen voorafgegaan worden door het sleutelwoord LATERAL.

Hierdoor kunnen ze verwijzen naar kolommen uit voorafgaande FROM-items.

(Zonder LATERAL, wordt elke subquery onafhankelijk geëvalueerd en kan deze dus niet verwijzen naar een ander FROM item).

Oftewel: gecorreleerde subqueries in de FROM-komponent

LATERAL Detail

Via LATERAL kunnen we verwijzen naar een eerdere referentie uit de FROM-komponent:

- naar een eerdere tabelreferentie
- naar een eerdere subquery
- naar een eerdere functie die een verzameling teruggeeft (SRF)
  - (In dit geval wordt een LATERAL gedrag door de standaard bepaalt, je kan dus LATERAL weglaten in dit geval)

Oplossing

```
SELECT *
FROM   nummers,
       (SELECT generate_series(1,max_num) AS max_lijst;
```

```
/*
psql:04_2_LATERAL.sql:11: ERROR:  column "max_num" does not exist
LINE 3:  (SELECT generate_series(1,max_num)) AS max_lijst;
HINT:  There is a column named "max_num" in table "nummers",
but it cannot be referenced from this part of the query.
*/
```

```
SELECT *
FROM   nummers, LATERAL
       (SELECT generate_series(1,max_num) AS max_lijst;
```

Uitvoer

```
SELECT *
FROM   numbers, LATERAL
       (SELECT generate_series(1,max_num) AS max_lijt;
```

max_num
1
2
3
(3 rows)

max_num	generate_series
1	1
2	1
2	2
3	1
3	2
3	3
(6 rows)	

PostgreSQL uitbreiding

```
SELECT      *
FROM        numbers, LATERAL generate_series(1,max_num);
```

```
SELECT      *
FROM        numbers, generate_series(1,max_num);
-- SELECT voor functie is optioneel in dit geval
```

Voorbeeld

```
SELECT      *
FROM        klanten k
LEFT JOIN LATERAL
(SELECT    age(k.geboortedatum) as leeftijd) AS l
ON (leeftijd=age(k.geboortedatum));
```

Voorbeeld

```
SELECT      *
FROM        klanten k
LEFT JOIN LATERAL
(SELECT    age(k.geboortedatum) as leeftijd) AS l
ON        (leeftijd=age(k.geboortedatum));
```

-- toon per klant de leeftijd

klantnr	naam	vnaam	geboortedatum	leeftijd
121	Hassoui	Sjeik	1975-06-12	43 years 8 mons 27 days
122	Martens	Hedwigh	1978-06-30	40 years 8 mons 9 days
123	Ellison	Larry	1975-10-10	43 years 4 mons 30 days
124	Van Rossem	Jean-Pierre	1975-01-12	44 years 1 mon 28 days
125	Frimout	Dirk	1980-11-29	38 years 3 mons 10 days
126	Gates	Bill	1982-12-25	36 years 2 mons 15 days

JOIN Conditie

- Is de join conditie nodig?
  - De subquery is gecorreleerd.
- Wat is het effect van het cartesisch produkt in dit geval?

Voorbeeld

```
SELECT      *
FROM        klanten k
LEFT JOIN LATERAL
(SELECT    age(k.geboortedatum) as leeftijd) AS l
ON (leeftijd=age(k.geboortedatum));
```

```
SELECT      *
FROM        klanten k
LEFT JOIN LATERAL
(SELECT    age(k.geboortedatum) as leeftijd) AS l
ON true;
```

JOIN Conditie

When a FROM item contains LATERAL cross-references, evaluation proceeds as follows:

for each row of the FROM item providing the cross-referenced column(s), or set of rows of multiple FROM items providing the columns, the LATERAL item is evaluated using that row or row set's values of the columns. The resulting row(s) are joined as usual with the rows they were computed from. This is repeated for each row or set of rows from the column source table(s).

> Cartesisch produkt gedraagt zich hier als een foreach lus

JOIN Conditie

Welk soort JOIN?

- CROSS, INNER, LEFT
- Niet: RIGHT of FULL!
- De subquery is gecorreleerd.

Gedrag LEFT blijft tov INNER

Een geval

Geef voor elke reis
de twee kleinste objecten die bezocht worden

- Ter vergelijking:

```
SELECT *
```

```
FROM bezoeken NATURAL INNER JOIN hemelobjecten
```

```
WHERE reisnr = 32
```

```
ORDER BY diameter;
```

objectnaam	reisnr	volgnr	verblijfsduur	satellietvan	afstand	diameter
Deimos	32	3		0	Mars	23.400
Phobos	32	2		1	Mars	9.270
Maan	32	5		2	Aarde	384.400
Maan	32	1		0	Aarde	384.400
Mars	32	4		3	Zon	227900.000

(5 rows)

Een geval

Geef voor elke reis
de twee kleinste objecten die bezocht worden

```
SELECT *
FROM reizen r LEFT JOIN LATERAL
  (SELECT *
   FROM bezoeken b NATURAL INNER JOIN hemelobjecten h
   WHERE b.reisnr=r.reisnr
   ORDER BY h.diameter
   FETCH FIRST 2 ROWS ONLY) AS I
ON (true);
```

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

Referenties:

- <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-select.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/static/queries-table-expressions.html>
- <https://blog.2ndquadrant.com/join-lateral/>
- <https://modern-sql.com/slides>
- Becoming A SQL Guru, Stella Nisenbaum

Set-operatoren

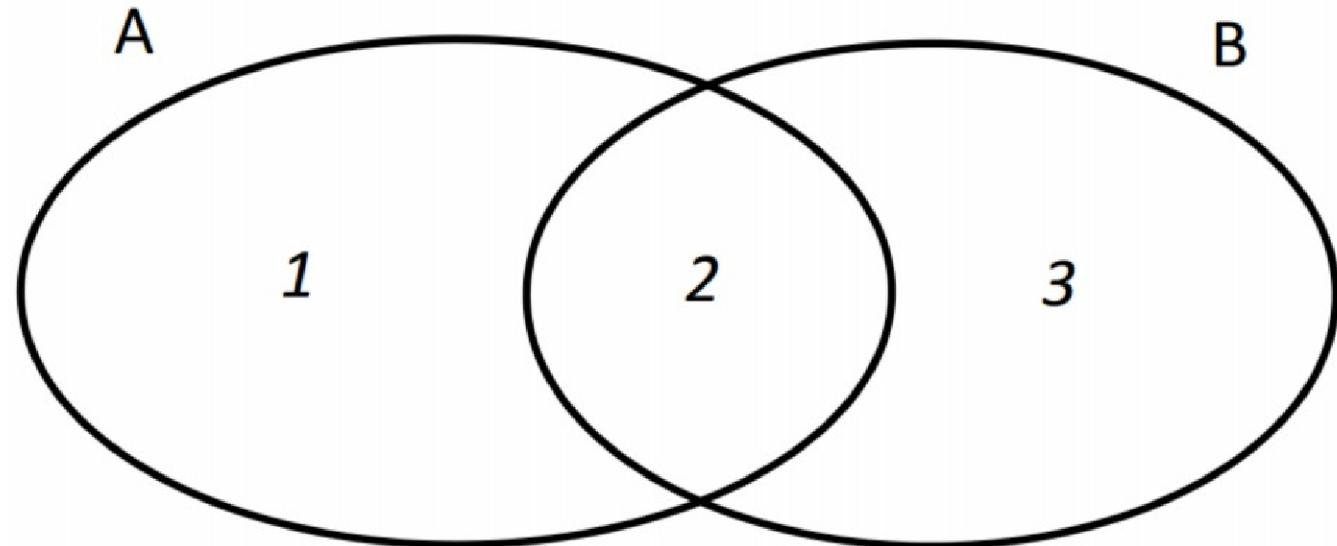
verzamelingenleer

wim.bertels@ucll.be

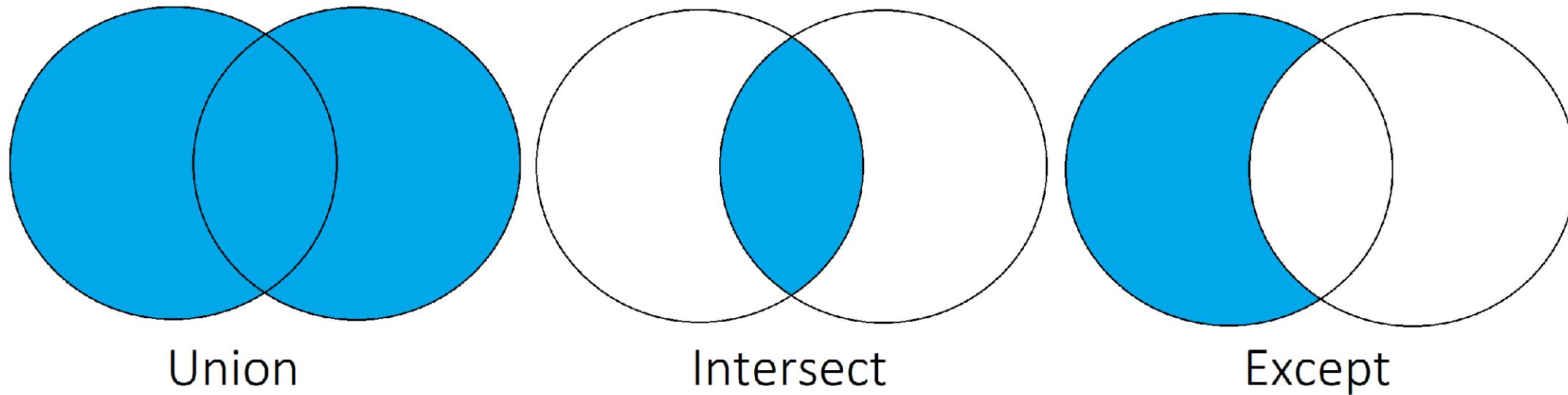
Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Set-operatoren

- Combineren van resultaten van individuele **SELECT**-instructies
- Mogelijkheden:
  - **UNION**
  - **INTERSECT**
  - **EXCEPT**
  - **UNION ALL**
  - **INTERSECT ALL**
  - **EXCEPT ALL**

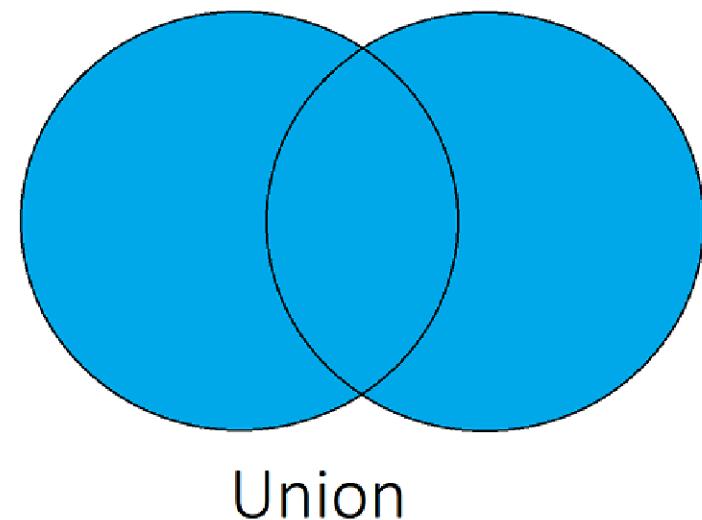
Wiskunde - Verzamelingenleer

UNION

- Elke rij die in één van de twee **SELECT**-blokken of in beide voorkomt. (dubbele rijen worden verwijderd)
  - Vb. Geef het spelersnummer van elke speler voor wie minstens één boete is betaald of die aanvoerder is of voor wie beide geldt

```
SELECT spelersnr  
FROM boetes  
UNION  
SELECT spelersnr  
FROM teams
```


Regels UNION

- De verschillende blokken moeten hetzelfde aantal kolommen hebben en de kolommen die aan elkaar « geplakt » worden, moeten hetzelfde datatype hebben.
- Alleen op het einde mag een **ORDER BY** voorkomen, deze sorteert het eindresultaat.
- **SELECT** moet geen **DISTINCT** bevatten (dubbele rijen worden automatisch verwijderd)

UNION en GROUP BY

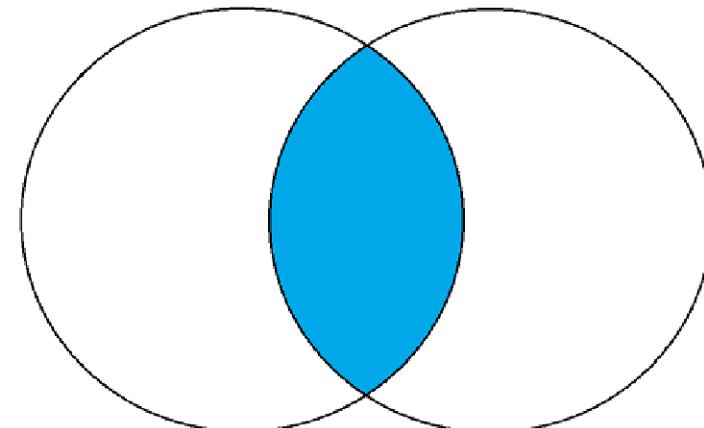
Vb. Berekenen van totalen en subtotalen

```
SELECT      CAST(teamnr AS char(4)) AS teamnr,  
           CAST(spelersnr AS char(4)) AS spelersnr,  
           SUM(gewonnen + verloren) AS totaal  
           wedstrijden  
           teamnr, spelersnr  
  
UNION  
SELECT      CAST(teamnr AS char(4)), 'subtotaal',  
           SUM(gewonnen + verloren)  
           wedstrijden  
           teamnr  
  
UNION  
SELECT      'totaal', 'totaal', SUM(gewonnen + verloren)  
           wedstrijden  
           1, 2
```

INTERSECT

- Alleen die rijen die in de resultaten van beide **SELECT**-blokken voorkomen (dubbele rijen worden verwijderd)
  - Vb. Geef het spelersnummer van de spelers die aanvoerder zijn en voor wie minstens één boete is betaald

SELECT spelersnr
FROM teams
INTERSECT
SELECT spelersnr
FROM boetes

Intersect

Tijd voor een micropauze

EXCEPT

- Alleen die rijen die wel in het resultaat van het eerste **SELECT**-blok voorkomen, maar niet in het resultaat van het tweede **SELECT**-blok (dubbele rijen worden verwijderd)
  - Vb. Geef het spelersnummer van de spelers voor wie minstens één boete is betaald, maar die geen aanvoerder zijn

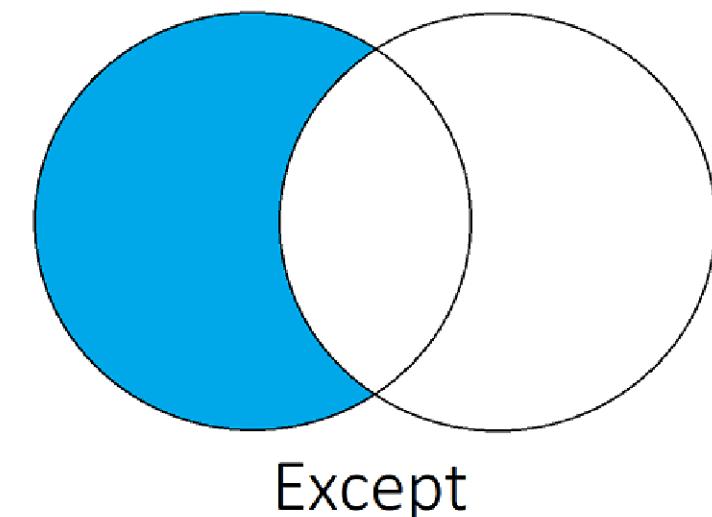
SELECT spelersnr

FROM boetes

EXCEPT

SELECT spelersnr

FROM teams

ALL = behoud dubbels

- Standaard: dubbele rijen worden verwijderd
- ALL-variant : om dubbele rijen te behouden
  - UNION ALL
  - INTERSECT ALL
  - EXCEPT ALL
  - Vb. Geef het spelersnummer van de spelers voor wie minstens één boete is betaald, maar die geen aanvoerder zijn. Behoud dubbele rijen.

```
SELECT      spelersnr  
FROM        boetes  
EXCEPT ALL  
SELECT      spelersnr  
FROM        teams
```

NULL

Rijen met een **NULL**-waarde worden als gelijk beschouwd voor de set-operatoren.

Combinaties

- Meerdere set-operatoren.
- Haakjes kunnen de volgorde wijzigen.
  - Vb. Geef het spelersnummer van de spelers voor wie minstens één boete is betaald, maar die geen aanvoerder zijn, en daarenboven de spelers uit Hove.

```
(SELECT spelersnr  
      FROM boetes  
    EXCEPT  
  SELECT spelersnr  
      FROM teams)  
  
UNION  
  SELECT spelersnr  
      FROM spelers  
    WHERE plaats = 'Hove'
```

Volgorde

- Van links naar rechts
  - INTERSECT heeft voorrang
  - daarna UNION en EXCEPT

```
SELECT spelersnr  
FROM boetes  
EXCEPT  
SELECT spelersnr  
FROM teams  
INTERSECT  
SELECT spelersnr  
FROM spelers  
WHERE plaats = 'Hove'
```

```
SELECT spelersnr  
FROM boetes  
EXCEPT  
(SELECT spelersnr  
FROM teams  
INTERSECT  
SELECT spelersnr  
FROM spelers  
WHERE plaats = 'Hove')
```

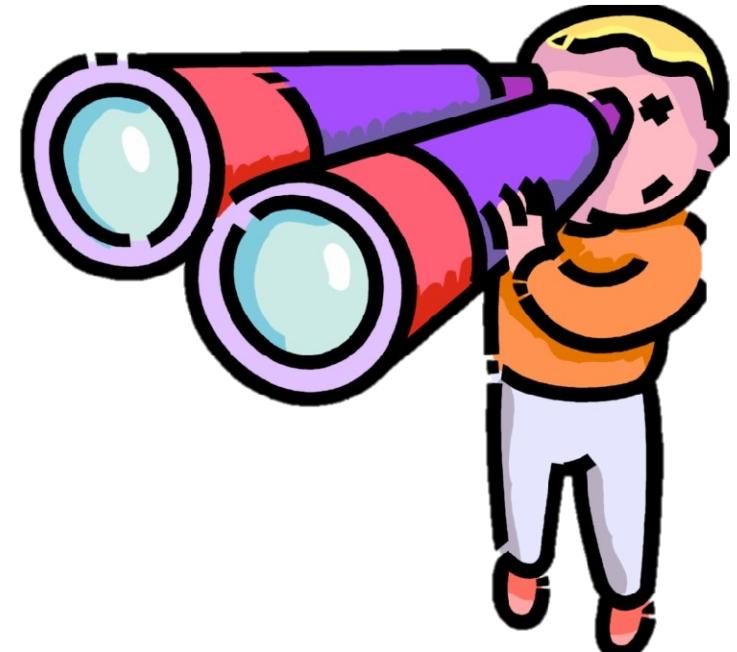
<https://www.postgresql.org/docs/current/queries-union.html>

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

References:

- * Slides Databanken, H. Martens
- * SQL Leerboek, R. Van der Lans

Views

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Views

- **CREATE VIEW**

- View: tabel die zichtbaar is voor gebruiker maar geen opslagruimte inneemt.
- Je kan conceptueel een view beschouwen als zijnde een virtuele tabel, dewelke wordt opgebouwd als die opgevraagd wordt.
- Een view wordt gemaakt op basis van een query.

```
CREATE VIEW leeftijden (spelersnr, leeftijd) AS  
SELECT spelersnr, age(geb_datum)  
FROM spelers;
```

```
CREATE VIEW leeftijden AS  
SELECT spelersnr, age(geb_datum) AS leeftijd  
FROM spelers;
```

Nut?

- Vereenvoudigen van routinematige instructies
- Reorganiseren van tabellen
- Stapsgewijs opzetten van SELECT-instructies
- Beveiligen van gegevens

Views

1. Inleiding
2. Creëren van views
3. Kolomnamen van views
4. Muteren van views, WITH CHECK OPTION
5. Verwijderen van views
6. Beperkingen bij muteren
7. Verwerken van instructies op views
8. Toepassingen van views

1. Inleiding

- Basistabellen /= afgeleiden tabellen (views)
- View:
  - Bevat geen fysieke rijen !!!!
  - Voorschrijft of formule om gegevens uit basistabellen in een ‘virtuele’ tabel te steken.

2. Creëren van views

- CREATE VIEW: creëert een view

Vb.   CREATE VIEW wspelers AS
         SELECT spelersnr, plaats
         FROM spelers
         WHERE plaats IS NOT NULL;

- Views: raadplegen en muteren

Synoniemen en commentaar

3. Kolomnamen van views

- SELECT definieert de kolomnamen
- Maar expliciete definitie is ook mogelijk:

Vb. CREATE VIEW leuvenaars (snr, naam, geboorte) AS
SELECT spelersnr, naam, geb_datum
FROM spelers
WHERE plaats = 'Leuven';
- Expliciete definitie is verplicht als kolom bestaat uit een functie of berekening.

```
CREATE VIEW leeftijden (spelersnr, leeftijd) AS  
SELECT spelersnr, age(geb_datum)  
FROM spelers;
```

```
CREATE VIEW leeftijden AS  
SELECT spelersnr, age(geb_datum) AS leeftijd  
FROM spelers;
```

Tijd voor een micropauze

4. WITH CHECK OPTION

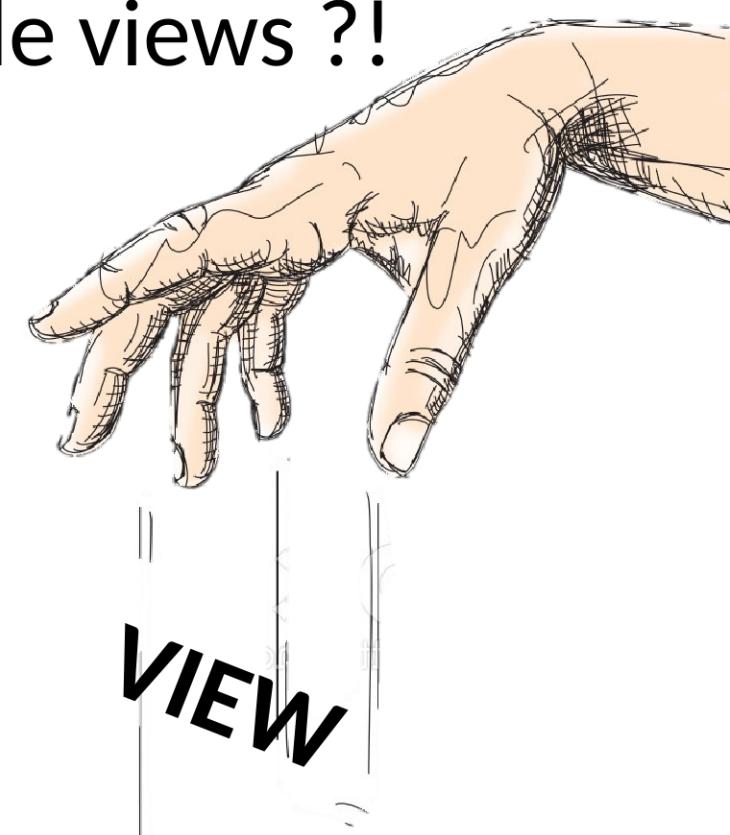
- Muteren van views -> muteren van tabellen
- WITH CHECK OPTION controleert:
  - UPDATE: aangepaste rijen behoren nog tot view
  - INSERT: nieuwe rij behoort tot view
  - DELETE: verwijderde rij behoort tot view

```
CREATE VIEW stok_oud AS
    SELECT *
    FROM spelers
    WHERE geb_datum < '1980-01-01'
    WITH CHECK OPTION;
```

5. Verwijderen van views

- DROP VIEW: verwijdert view en alle hierop gedefinieerde views ?!

RESTRICT vs CASCADE

6. Beperkingen bij muteren

Mogelijke mutaties op views:

- SELECT
- INSERT
- UPDATE
- DELETE

6. Beperkingen bij muteren

- Maar mutatie mag alleen als:
  - View moet (in)direct gebaseerd zijn op één of meerdere basistabellen
  - SELECT mag slechts één tabel bevatten
  - SELECT mag geen WITH, DISTINCT, GROUP BY, HAVING, FETCH .., of OFFSET bevatten
  - SELECT mag geen SET-operatoren bevatten
  - SELECT mag geen aggregatiefunctie (*of vensterfuncties*) bevatten
  - UPDATE: virtuele kolom mag niet gewijzigd worden
  - INSERT: in SELECT moeten alle NOT NULL-kolommen staan

7. Verwerken van instructies op views

- Extra stap waarin de viewformule wordt opgenomen

```
SELECT spelersnr  
FROM spelers  
WHERE plaats = 'Leuven'  
    AND spelersnr IN (  
        SELECT spelersnr  
        FROM boetes  
    );
```

```
CREATE VIEW durespelers AS  
    SELECT spelersnr  
    FROM boetes  
    GROUP BY spelersnr;
```

```
SELECT spelersnr  
FROM spelers  
INNER JOIN durespelers  
    USING (spelersnr)  
WHERE plaats = 'Leuven';
```

8. Toepassingen van views

Vereenvoudigen van routinematige instructies

-> Instructies die vaak gebruikt worden

Reorganisatie van tabellen

-> Bij aanpassingen blijven de <<oude>> programma's bestaan

Stapsgewijs opzetten van SELECT-instructies

-> Bij complexe queries stukken << voorprogrammeren >>

Specificeren van integriteitsregels

-> WITH CHECK OPTION: toegestane waarden controleren

Gegevensbeveiliging

-> Beveiliging van delen van tabellen

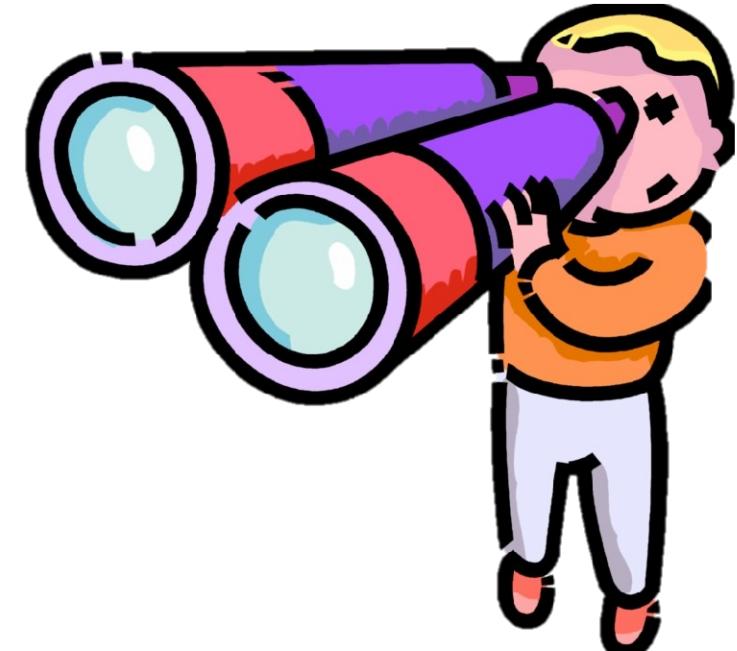
Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

References:

- * Slides Databanken, H. Martens
- * SQL Leerboek, R. Van der Lans

Views

Beveiliging

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Views

- **CREATE VIEW**

- View: tabel die zichtbaar is voor gebruiker maar geen opslagruimte inneemt.
- Je kan conceptueel een view beschouwen als zijnde een virtuele tabel, dewelke wordt opgebouwd als die opgevraagd wordt.
- Een view wordt gemaakt op basis van een query.

```
CREATE VIEW leeftijden (spelersnr, leeftijd) AS  
SELECT spelersnr, age(geb_datum)  
FROM spelers;
```

```
CREATE VIEW leeftijden AS  
SELECT spelersnr, age(geb_datum) AS leeftijd  
FROM spelers;
```

Nut?

- Vereenvoudigen van routinematige instructies
- Reorganiseren van tabellen
- Stapsgewijs opzetten van SELECT-instructies
- **Beveiligen** van gegevens
- ..

Beveiliging

- Beveiliging
- SQL gebruiker:
  - moet gekend zijn
  - wachtwoord
  - expliciete toekenning van bevoegdheden:
    - Kolombevoegdheden
    - Tabelbevoegdheden
    - Databasebevoegdheden
    - Gebruikersbevoegdheden

Beveiliging

1. Invoeren/verwijderen van gebruikers
2. Tabel- en kolombevoegdheden
3. Databasebevoegdheden
4. Gebruikersbevoegdheden
5. WITH GRANT OPTION
6. Werken met rollen
7. Intrekken van bevoegdheden
8. Beveiliging van en met views

1. Invoeren/verwijderen van gebruikers

- CREATE USER: creëert een user
Vb. CREATE USER Frank IDENTIFIED BY Frank_pw
- ALTER USER: verandert het paswoord
Vb. ALTER USER Frank IDENTIFIED BY Frank_pasw
- DROP USER: verwijdert een user
Vb. DROP USER Frank

2. Tabel- en kolombevoegdheden

- GRANT: kent bevoegdheden toe
- Soorten tabelbevoegdheden:
  - SELECT: bevoegdheid tot SELECT en VIEW
  - INSERT: rijen toevoegen m.b.v. INSERT
  - DELETE: rijen verwijderen m.b.v. DELETE
  - TRUNCATE: tabel leegmaken m.b.v. TRUNCATE
  - UPDATE: rijen wijzigen m.b.v. UPDATE
  - REFERENCES: refererende sleutels naar deze tabel creëren
  - TRIGGER: *trigger op deze tabel aanmaken*
  - (alter en drop zijn gereserveerd voor de eigenaar, via ALTER TABLE gaan)
  - CREATE: *bv INDEX*
  - ALL/ALL PRIVILEGES: alle bevoegdheden

3. Databasebevoegdheden

- Soorten databasebevoegdheden:
  - CREATE: je mag objecten aanmaken
  - CONNECT: je mag de db gebruiken
  - TEMP: je mag tijdelijke objecten aanmaken

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-grant.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-revoke.html>

4. Gebruikersbevoegdheden

- Databasebevoegdheden toekennen aan gebruiker(s)
- CREATE USER: gebruiker aanmaken

Vb. GRANT SELECT
ON ALL TABLES IN SCHEMA x
TO franky;

5. WITH GRANT OPTION

- WITH GRANT OPTION:
de gebruikers die toegang krijgen, kunnen deze machtiging doorgeven aan andere gebruikers

Vb. GRANT ALL ON spelers TO Frank
WITH GRANT OPTION;

6. Werken met rollen

- CREATE ROLE: Creëert een rol met bevoegdheden voor een aantal users, als de rol verandert, veranderen de bevoegdheden voor al de betrokken users.

Vb. CREATE ROLE ADMIN

```
GRANT SELECT, INSERT ON spelers
```

```
TO admin;
```

```
GRANT admin TO Frank, Marc, Ann, Greet;
```

- DROP ROLE: verwijdert de rol

Vb. DROP ROLE admin;

7. Intrekken van bevoegdheden

- REVOKE: verwijdert bevoegdheid (en de afhankelijke bevoegdheden)

Vb:- REVOKE ALL
ON spelers
FROM Frank;

- REVOKE admin
FROM Marc;

- REVOKE SELECT
ON spelers
FROM admin;

8. Beveiliging van en met views

- Analoog voor bevoegdheden op views
- Kan gebruikt worden voor de beveiliging van gegevens (gebruiker krijgt enkel machtiging op een view, waarin een deel van de tabel gedefinieerd wordt).

8. Beveiliging van en met views

Vb.

```
CREATE USER Frank;
```

```
CREATE VIEW zichtbaar_deel AS  
    SELECT spelersnr, naam, voorletters  
    FROM spelers;
```

```
GRANT SELECT  
ON zichtbaar_deel  
TO Frank;
```

Vragen

- CREATE MATERIALIZED VIEW
  - Wat is verschil met CREATE VIEW?
  - Waarom zou dit nuttig kunnen zijn?
- REFRESH MATERIALIZED VIEW [CONCURRENTLY]
  - Waarvoor dient refresh en wat is concurrently?
- Is dit ISO sql?
- <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-creatematerializedview.html>

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

References:

- * Slides Databanken, H. Martens
- * SQL Leerboek, R. Van der Lans

Uitbreidingen op GROUP BY

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Gebruik

Vaak om data te aggregeren (sammennemen)
:: typische aggregatie functies zoals SUM, ...

Uitbreiding

Sleutelwoorden: CUBE, ROLLUP, GROUPING SETS

Meer complex voorbeeld

```
SELECT      avg(totaal)
FROM        (SELECT      spelersnr, sum(bedrag) as totaal
            FROM        boetes
            GROUP BY    spelersnr) as totalen
WHERE       spelersnr IN
            (SELECT      spelersnr
            FROM        spelers
            WHERE       plaats = 'Den Haag'
            OR          plaats = 'Rijswijk')
```

En deze?

```
SELECT B1.betalingsnr, B1.bedrag, sum(B2.bedrag)
FROM boetes as B1, boetes as B2
WHERE B1.betalingsnr >= B2.betalingsnr
GROUP BY B1.betalingsnr, B1.bedrag
ORDER BY B1.betalingsnr
```

ROLLUP

- Verschillende aggregatieneveaus in één instructie
- Als het ware *opgerold*

Vb.

```
SELECT      spelersnr, sum(bedrag)
FROM        boetes
GROUP BY    ROLLUP (spelersnr);
```

ROLLUP uitvoer

```
SELECT      spelersnr, sum(bedrag)
FROM        boetes
GROUP BY   ROLLUP (spelersnr) ;
```

Spelersnr	Sum
6	100
27	175
44	130
8	25
104	50
Null	480

ROLLUP met 2 niveaus

Voorbeeld:

```
SELECT    plaats, spelersnr, sum(bedrag)
FROM      boetes inner join spelers USING (spelersnr)
GROUP BY ROLLUP (plaats, spelersnr);
```

Uitvoer?

ROLLUP met 2 niveaus

- Voorbeeld:

```
SELECT plaats, spelersnr, sum(bedrag)
FROM boetes inner join spelers USING (spelersnr)
GROUP BY ROLLUP (plaats, spelersnr);
```
- Per plaats:
  - Per spelersnr
    - De som
    - De som
  - Gevolgd door de totale som
  - Er wordt als ware van achter naar voor *opgerold*
  - De volgorde in de GROUP BY is dus belangrijk voor ROLLUP
  - Door welke queries kan je ook bovenstaande informatie verkrijgen?

ROLLUP met 2 niveaus uitvoer

Voorbeeld:

```
SELECT    plaats, spelersnr, sum(bedrag)
FROM      boetes inner join spelers USING (spelersnr)
GROUP BY ROLLUP (plaats, spelersnr);
```

=

```
SELECT    plaats, spelersnr, sum(bedrag)
FROM      boetes inner join spelers USING (spelersnr)
GROUP BY plaats, spelersnr
UNION
SELECT    plaats, null, sum(bedrag)
FROM      boetes inner join spelers USING (spelersnr)
GROUP BY plaats
UNION
SELECT    null, null, sum(bedrag)
FROM      boetes inner join spelers USING (spelersnr);
```

ROLLUP met 2 niveaus uitvoer

Voorbeeld:

```
SELECT    plaats, spelersnr, sum(bedrag)
FROM      boetes inner join spelers USING (spelersnr)
GROUP BY ROLLUP (plaats, spelersnr);
```

Uitvoer?

plaats	spelersnr	sum
Den Haag	6	100.00
Den Haag		100.00
Rijswijk	8	25.00
Rijswijk	44	130.00
Rijswijk		155.00
Zoetermeer	27	175.00
Zoetermeer	104	50.00
Zoetermeer		225.00
		480.00

(9 rows)

CUBE

Vergelijkbaar met ROLLUP, maar groepeert voor elke mogelijke combinatie van de meegegeven kolommen.

→ Eigenlijk voor elke mogelijke invalshoek

Voorbeeld:

```
SELECT plaats, spelersnr, sum(bedrag)
  FROM boetes inner join spelers USING (spelersnr)
 GROUP BY CUBE (plaats, spelersnr)
```

Uitvoer:

- Per speler en plaats
- Per plaats
- Per spelers
- Voor alle samen

Speelt de volgorde bij CUBE een rol?

CUBE voorbeeld

Meerdere groeperingen binnen één instructie

Voorbeeld:

```
SELECT      row_number() over () as volgnr,  
            geslacht, plaats, count(*)  
  
FROM        spelers  
  
GROUP BY    CUBE (geslacht, plaats)  
  
ORDER BY    geslacht, plaats
```

CUBE Uitvoer

volgnr	geslacht	plaats	count
1	M	Den Haag	7
2	M	Rijswijk	1
3	M	Voorburg	1
4	M		9
5	V	Leiden	1
6	V	Rijswijk	1
7	V	Rotterdam	1
8	V	Zoetermeer	2
9	V		5
11		Den Haag	7
12		Leiden	1
13		Rijswijk	2
14		Rotterdam	1
15		Voorburg	1
16		Zoetermeer	2
10			14
(16 rows)			

GROUPING SETS

- Uitgebreide vorm van GROUP BY
- Meer mogelijkheden
bv.

```
SELECT geslacht, plaats, count(*)  
FROM spelers  
GROUP BY GROUPING SETS ((plaats),(geslacht))  
ORDER BY 2, 1
```

- GROUP BY() : alle rijen in één groep
bv.

```
SELECT geslacht, plaats, count(*)  
FROM spelers  
GROUP BY GROUPING SETS ((geslacht, plaats),(geslacht),())  
ORDER BY 1, 2
```

GROUPING SETS vs. ROLLUP

`ROLLUP(c1,c2,c3)` == `GROUPING SETS (`
`(c1, c2, c3),`
`(c1, c2),`
`(c1),`
`()`
`)`

GROUPING SETS vs. CUBE

CUBE(c1,c2,c3) ==

ALLE combinaties

GROUPING SETS (
(c1,c2,c3),
(c1,c2),
(c1,c3),
(c2,c3),
(c1),
(c2),
(c3),
(
))

Combinaties

- Meerdere groeperingen zijn samen mogelijk
- Mogelijkheden :
  - 1 grouping set + 1 simple : toevoeging
  - 2 or meerder grouping sets : « vermenigvuldiging » van specificaties vergelijkbaar met cartesisch produkt
  - Meerdere grouping sets samen : omzetting
  - Bv. GROUP BY GROUPING SETS (E1,E2),E3
= GROUP BY GROUPING SETS ((E1,E3),(E2,E3))
- Union !

Grouping sets

- GROUP BY a, CUBE (b, c), GROUPING SETS ((d), (e))
- GROUP BY GROUPING SETS (
    (a, b, c, d), (a, b, c, e),
    (a, b, d),   (a, b, e),
    (a, c, d),   (a, c, e),
    (a, d),   (a, e)
)

GROUP BY DISTINCT

- GROUP BY ROLLUP (a, b), ROLLUP (a, c)

- GROUP BY GROUPING SETS (

(a, b, c),

(a, b),

(a, b),

(a, c),

(a),

(a),

(a, c),

(a),

()

)

GROUP BY DISTINCT

- GROUP BY DISTINCT ROLLUP (a, b), ROLLUP (a, c)
- GROUP BY GROUPING SETS (
    (a, b, c),
    (**a**, b),
    (**a**, c),
    (**a**),
    ()
)
- <> SELECT DISTINCT

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

Referenties:

- Slides Avanced Group By, 2016, P. De Mazière
- https://www.postgresql.org/docs/current/queries-table-expressions.html#QUERIES-GROUPING-SET_S

FILTER

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

Bij aggregatie

- De doorgegeven waarden voor de aggregatie beperken, filteren.
- aggregate_name (expression [, ...] [order_by_clause]) [FILTER (WHERE filter_clause)]
- aggregate_name (ALL expression [, ...] [order_by_clause]) [FILTER (WHERE filter_clause)]
- aggregate_name (DISTINCT expression [, ...] [order_by_clause]) [FILTER (WHERE filter_clause)]
- aggregate_name (*) [FILTER (WHERE filter_clause)]

Voorbeeld

```
SELECT spelersnr, sum(bedrag), sum(bedrag)
      FILTER (WHERE bedrag>50)

FROM boetes

GROUP BY spelersnr;
```

Voorbeeld en uitvoer

```
SELECT spelersnr, sum(bedrag), sum(bedrag)
      FILTER (WHERE bedrag>50)

FROM boetes

GROUP BY spelersnr;
```

spelersnr	sum	sum
6	100.00	100.00
27	175.00	175.00
44	130.00	75.00
8	25.00	
104	50.00	

(5 rows)

Oefening

Geef het spelernummer en het aantal boetes voor alle spelers met boetes, evenals het aantal boetes waarvoor het bedrag hoger of gelijk is aan 50 euro.

Tijd voor een micropauze

Oplossing

Geef het spelernummer en het aantal boetes voor alle spelers met boetes, evenals het aantal boetes waarvoor het bedrag hoger of gelijk is aan 50 euro.

```
SELECT spelersnr, count(*) as "aantal_boetes",
       count(*) FILTER (WHERE bedrag >= 50) as "aantal
boetes
>= 50"
FROM boetes
GROUP BY spelersnr;
```

Extra oefening constraint: output

```
SELECT spelersnr, count(*) as "aantal_boetes",
       count(*) FILTER (WHERE bedrag >= 50) as "aantal
boetes >= 50"
FROM boetes
GROUP BY spelersnr;
```

spelersnr integer	aantal_boetes bigint	aantal boetes >= 50 bigint
8	1	0
44	3	1
6	1	1
27	2	2
104	1	1

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

Referenties:

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-expressions.html>

PATRONEN VERGELIJKEN

SIMILAR TO & LIKE

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Patronen vergelijken

- LIKE – operator (Sql standaard)
- SIMILAR TO – operator (sql standaard sinds 1999)
- Reguliere expressies, POSIX vorm, geen sql standaard, net als ILIKE
- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/functions-matching.html>

LIKE operator

- Aanvulling
  - **WHERE naam LIKE '%_%' ESCAPE '\'**
  - Het escappen van tekens zorgt ervoor dat deze gebruikt worden *zoals ze zijn, zonder ze te interpreteren*. Dit is handig om _ en % als expliciet teken aan te geven in een query
  - **WHERE naam NOT LIKE 'br0l'**

SIMILAR TO operator

- Zoals LIKE operator met % en _ en ESCAPE
- Extra's zoals in 'reguliere' expressies:
  - | staat voor of
  - * staat voor een mogelijke herhaling (0,1,...)
  - + staat voor een mogelijke herhaling (1,2,...)
  - ? staat voor nul of 1 herhaling (0,1)
  - {m} exact m herhalingen
  - {m,} m of meer herhalingen
  - {m,n} minstens m, maximaal n herhalingen
  - () om te samen te nemen
  - [] analoog aan gewone reguliere expressies (posix) bv [abc]

SIMILAR TO operator: voorbeelden

- 'abc' SIMILAR TO 'abc'
- 'abc' SIMILAR TO 'a'
- 'abc' SIMILAR TO '%(b|d)%'
- 'abc' SIMILAR TO '(b|c)%'
- 'abbc' SIMILAR TO 'ab+_'
- 'a' SIMILAR TO 'ab+'
- 'a' SIMILAR TO 'ab*''
- 'a' SIMILAR TO 'ab?'
- 'abbz' SIMILAR TO 'ab*[xyz]'
- 'aba' SIMILAR TO '(ab*){2,}'
- 'abaaz' SIMILAR TO '(ab*){1,2}[az]+'

SIMILAR TO operator: voorbeelden

- 'abc' SIMILAR TO 'abc' true
- 'abc' SIMILAR TO 'a' false
- 'abc' SIMILAR TO '%(b|d)%' true
- 'abc' SIMILAR TO '(b|c)%' false
- 'abbc' SIMILAR TO 'ab+_-' true
- 'a' SIMILAR TO 'ab+' false
- 'a' SIMILAR TO 'ab*' true
- 'abbz' SIMILAR TO 'ab*[xyz]' true
- 'aba' SIMILAR TO '(ab*){2,}' true
- 'abaaz' SIMILAR TO '(ab*){1,2}[az]+' true

UPPERCASE and lowercase

- Postgresql specifiek: ILIKE
- Algemeen:
  - gebruik bv. een functie om alles om te zetten naar kleine letters

```
SELECT *  
FROM   table t  
WHERE  lower(t.field) SIMILAR TO  
       'somelowercasestring';
```

- <http://www.postgresql.org/docs/current/interactive/functions-string.html>

Andere operatoren

- BETWEEN
  - WHERE x between 1 and 100**
- OVERLAPS
  - WHERE (datum1,datum2)**
  - OVERLAPS (datumA, datumB)**
- IS NULL
  - WHERE x IS NULL** --gebruik niet x=null
- NOT (ontkenning)

Enkele conditionele functies

- COALESCE
  - SELECT coalesce(null,'(sch)elvis');
- NULLIF
  - SELECT nullif(7,5);
  - SELECT nullif(5,5);
- GREATEST
  - SELECT greatest(gewonnen, verloren), gewonnen
FROM wedstrijden;
- LEAST

Venster functies

OVER ( )

Window functions

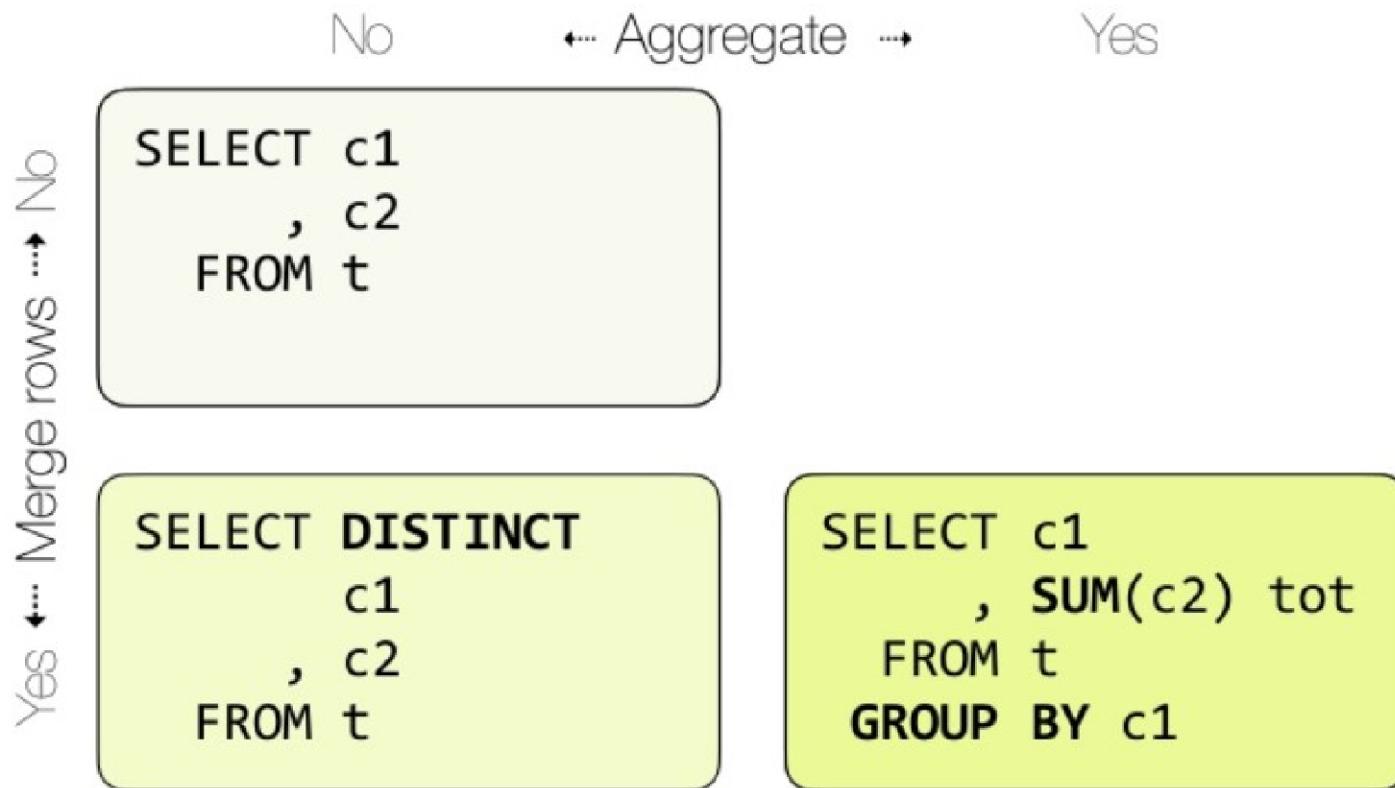
Wim.bertels@ucll.be

Ander perspectief op 2 concepten: samenvoegen en aggregeren

- Samenvoegen van rijen op basis van een eigenschap
  - GROUP BY : meer opties
  - DISTINCT : dubbele rijen verwijderen
- Aggregeren van data van verwante rijen
  - GROUP BY nodig om de groepen te vormen
  - Aggregatie functies, bv count, sum

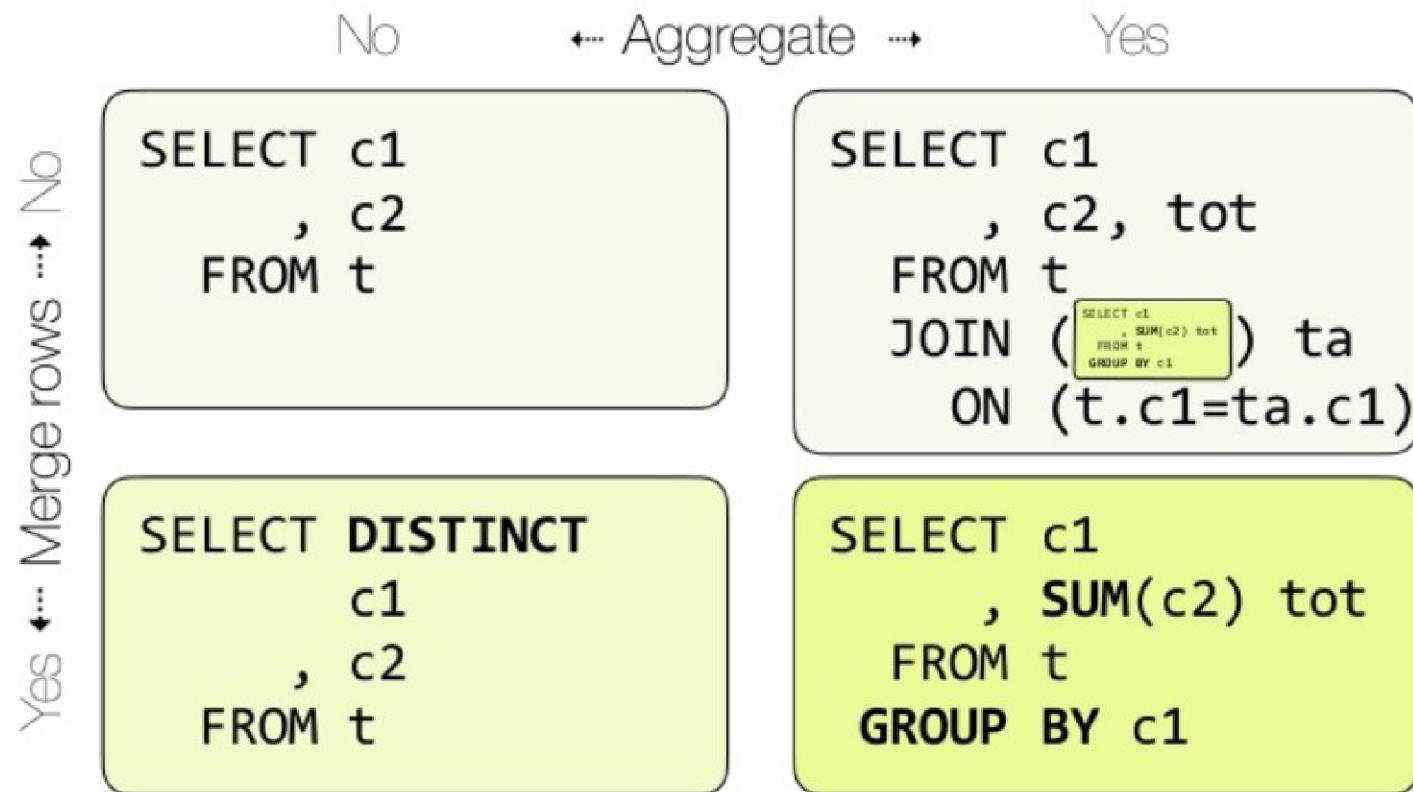
OVER (PARTITION BY)

The Problem

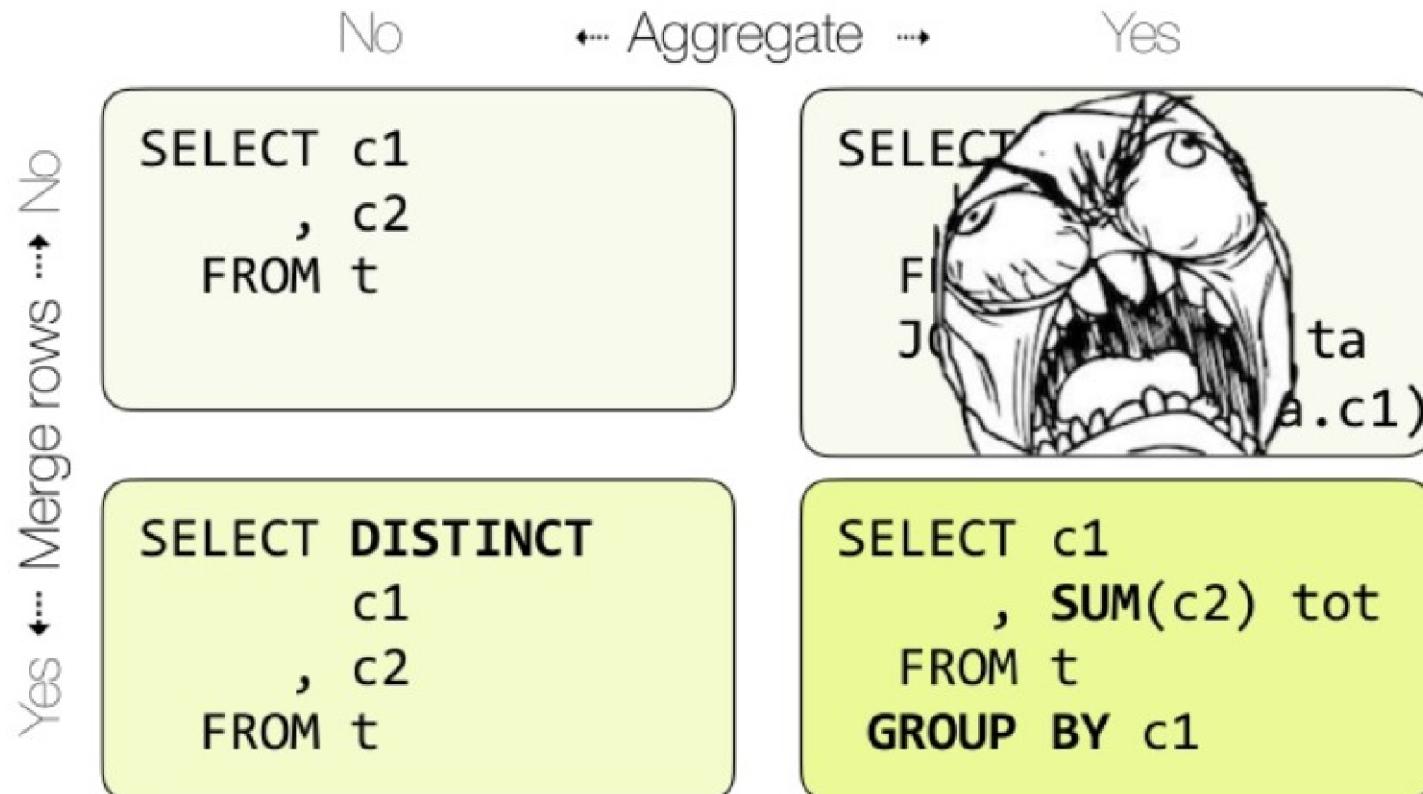
OVER (PARTITION BY)

The Problem

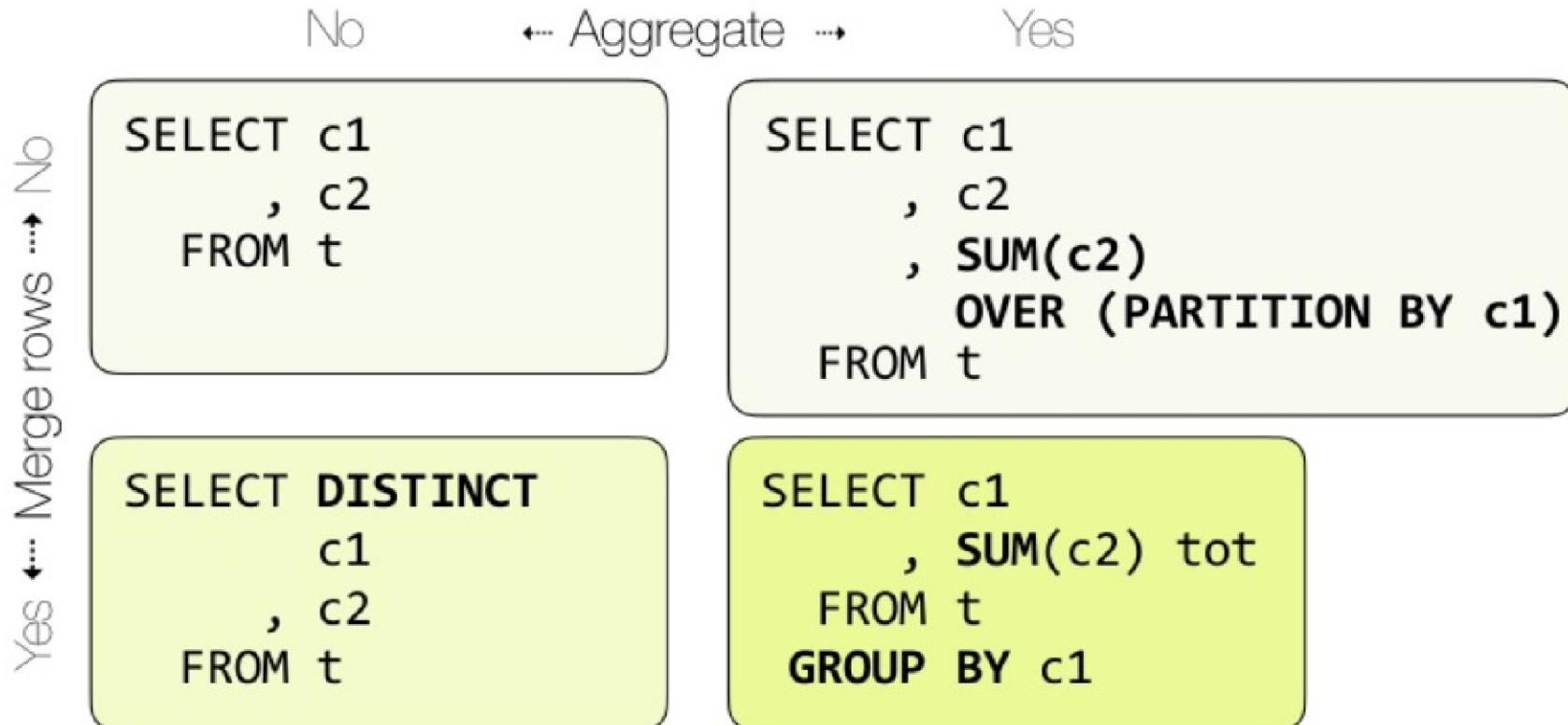
OVER (PARTITION BY)

The Problem

OVER (PARTITION BY)

Since SQL:2003

Nummerings functies

--voeg een rijnummer toe

```
SELECT row_number() OVER(), spelersnr  
FROM spelers  
WHERE geslacht = 'M';
```

--zijn deze rijnummers vast bepaald?

Nummeringsfuncties

```
SELECT row_number() OVER(),      row_number | spelersnr
       spelersnr
-----+-----
FROM   spelers
       1 |     2
WHERE  geslacht = 'M';
       2 |     6
       3 |     7
       4 |    39
--zijn deze rijnummers vast bepaald?      5 |    44
                                           6 |    57
                                           7 |    83
                                           8 |    95
                                           9 |   100
                                         (9 rows)
```

row_number()

--voeg een rijnummer toe

```
SELECT row_number() OVER(), spelersnr  
FROM spelers  
WHERE geslacht = 'M'  
ORDER BY 2;
```

--met 'vaste' rijnummers ?

--ORDER BY komt na SELECT

OVER()

--volgorde van rijnummers manipuleren

```
SELECT row_number() OVER(ORDER BY spelersnr),  
plaats, spelersnr  
FROM spelers  
WHERE geslacht = 'M'  
ORDER BY plaats NULLS FIRST;  
--ORDER BY heeft nog enkele opties
```

row_number() OVER(ORDER BY)

```
SELECT row_number()  
      OVER(ORDER BY spelersnr),  
    plaats, spelersnr  
  FROM spelers  
 WHERE geslacht = 'M'  
 ORDER BY plaats NULLS FIRST;
```

	row_number	plaats	spelersnr
	1	Den Haag	2
	2	Den Haag	6
	3	Den Haag	7
	4	Den Haag	39
	7	Den Haag	83
	9	Den Haag	100
	6	Den Haag	57
	5	Rijswijk	44
	8	Voorburg	95

(9 rows)

rank()

--vergelijkbaar met f_i in een frequentietabel

--volgens de sorteervolgorde

--cf totaal aantal plaatsen

```
SELECT rank() OVER(ORDER BY plaats), plaats  
FROM spelers  
WHERE geslacht = 'M'  
ORDER BY plaats NULLS LAST;
```

rank() OVER(ORDER BY)

```
SELECT rank() OVER(ORDER BY plaats),      rank | plaats
      plaats
-----+-----
FROM   spelers                         1 | Den Haag
WHERE  geslacht = 'M'                   1 | Den Haag
ORDER BY plaats NULLS LAST;          1 | Den Haag
                                         8 | Rijswijk
                                         9 | Voorburg
                                         (9 rows)
```

rank() OVER(ORDER BY)

Pseudo code van voorbeeld in vorige slide

- Rangschikt de rijen gesorteerd op plaats
- Doorloopt de rijen
- Voor elke rij:
  - IF de huidige rij de eerste rij is in de partitie - geef 1 aan
  - ELSE IF plaats is gelijk aan vorige plaats - geef vorige rank aan
  - ELSE geef de telling van de rijen aan tot nu toe

dense_rank()

- zoals de index voor x_i in een frequentietabel
- cf distinct aantal plaatsen

```
SELECT dense_rank() OVER(ORDER BY plaats), plaats  
FROM spelers  
WHERE geslacht = 'M'  
ORDER BY plaats NULLS LAST;
```

rank() OVER(ORDER BY)

```
SELECT dense_rank()  
      OVER(ORDER BY plaats),  
            plaats  
FROM   spelers  
WHERE  geslacht = 'M'  
ORDER BY plaats NULLS LAST;
```

dense_rank	plaats
1	Den Haag
2	Rijswijk
3	Voorburg

(9 rows)

Partitioneren

- Vergelijkbaar concept van GROUP BY, maar fijner, anders
- Per groep/partitie wordt de aggregatie of venster functie toegepast
- Venster functies :
  - in SELECT en ORDER BY
- Bv nummeringsfuncties ea venster functies
<http://www.postgresql.org/docs/current/interactive/functions-window.html>
- Aggregatie functies :
<http://www.postgresql.org/docs/current/interactive/functions-aggregate.html>

Merk op

In tegenstelling tot aggregatiefuncties

- vensters groeperen rijen niet in een enkele output rij
- de rijen behouden hun identiteit
- (elke aggregatie functie kan worden gebruikt als venster functie, niet omgekeerd)

PARTITION BY

--voeg een rijnummer toe per plaats

```
SELECT row_number() OVER(partition BY plaats),  
plaats, spelersnr  
FROM spelers  
WHERE geslacht = 'M'  
ORDER BY 2;
```

--betekenis rijnummer?!

row_number() OVER(PARTITION BY)

```
SELECT row_number()           row_number | plaats | spelersnr
      OVER(partition BY plaats),-----+-----+-----+
          plaats, spelersnr
FROM   spelers
WHERE  geslacht = 'M'
ORDER BY 2;
```

--betekenis rijnummer?!

	row_number	plaats	spelersnr
	1	Den Haag	2
	2	Den Haag	6
	3	Den Haag	7
	4	Den Haag	39
	5	Den Haag	83
	6	Den Haag	100
	7	Den Haag	57
	1	Rijswijk	44
	1	Voorburg	95

(9 rows)

PARTITION BY ORDER BY

--voeg een rijnummer toe per plaats

--vaste volgorde

```
SELECT row_number()
      OVER(partition BY plaats ORDER BY spelersnr),
            plaats, spelersnr
FROM   spelers
WHERE  geslacht = 'M'
ORDER BY 2;
```

--pk spelersnr om volgorde vast te leggen

OVER(PARTITION BY ORDER BY)

```
SELECT row_number()
      OVER(partition BY plaats
            ORDER BY spelersnr),
      plaats, spelersnr
   FROM spelers
 WHERE geslacht = 'M'
 ORDER BY 2;
```

row_number	plaats	spelersnr
1	Den Haag	2
2	Den Haag	6
3	Den Haag	7
4	Den Haag	39
5	Den Haag	57
6	Den Haag	83
7	Den Haag	100
1	Rijswijk	44
1	Voorburg	95

(9 rows)

ORDER BY

--ORDER BY bepaalt nu de groepjes

--cumulatieve som

```
SELECT sum(jaartoe) OVER(ORDER BY jaartoe),  
       jaartoe  
  FROM spelers  
--ORDER BY 2;
```

OVER(PARTITION BY ORDER BY)

```
SELECT sum(jaartoe)           sum | jaartoe
      ,  
      OVER(ORDER BY jaartoe),-----+-----  
      jaartoe  
FROM   spelers;               1972 | 1972  
                                3947 | 1975  
                                5924 | 1977  
                                7903 | 1979  
                                13843 | 1980  
                                13843 | 1980  
                                13843 | 1980  
                                . .  
                                27725 | 1985  
(14 rows)
```

SELECT-instructie

SELECT
FROM
WHERE
GROUP BY
HAVING
WINDOW
-- window-component

SELECT sum(jaartoe) OVER w1,
sum(jaartoe) OVER w2,
avg(jaartoe) OVER w2,
jaartoe
FROM spelers
WINDOW w1 AS (ORDER BY jaartoe),
w2 AS (PARTITION BY plaats);

-- <https://www.postgresql.org/docs/current/static/queries-table-expressions.html#QUERIES-WINDOW>

ORDER BY

OVER() vs GROUP BY

- OVER()
  - Gebruik venster functies
  - Gebruik aggregatie functies
- GROUP BY
  - Gebruik aggregatie functies
  - Andere 'positie', volgorde van 'verwerking'
  - Venster <> identiek aan groepering
    - Per groep heb je maar 1 waarde
    - Per venster kan je meerdere waarden hebben
  - Toon per speler zijn totaal aantal boetes (2).

OVER() vs GROUP BY

--groepering

```
SELECT spelersnr, sum(bedrag)
FROM boetes
GROUP BY spelersnr;
```

--venster

```
SELECT spelersnr, sum(bedrag)
      OVER(PARTITION BY spelersnr)
FROM boetes;
```

--distinct..?!

RANGE

--cumulatief op spelersnr de boetesommen geven

```
SELECT spelersnr, sum(bedrag) OVER(order by spelersnr  
rows between unbounded preceding and current row)
```

```
FROM boetes
```

```
ORDER BY 1;
```

--kan gecombineerd worden met partition by

GELIJKE ORDE

```
SELECT spelersnr, sum(bedrag)          spelersnr | sum
      OVER(order by spelersnr)        -----
FROM   boetes                         6 | 100.00
ORDER BY 1;                          8 | 125.00
                                         27 | 300.00
                                         27 | 300.00
                                         44 | 430.00
                                         44 | 430.00
                                         44 | 430.00
                                         104 | 480.00
                                         (8 rows)
```

-- range/bereik is standaard gedrag

GELIJKE ORDE

- Twee rijen zijn equivalent voor ORDER BY als hun volgorde verwisselbaar is wanneer ze geordend zijn door ORDER BY

spelersnr	sum
6	100.00
8	125.00
27	300.00
27	300.00
44	430.00
44	430.00
44	430.00
104	480.00

(8 rows)

OVER(ORDER BY .. ROWS ..)

```
SELECT spelersnr, sum(bedrag)          spelersnr | sum
      OVER(order by spelersnr
            rows between unbounded
            preceding and current row)
FROM   boetes
ORDER BY 1;
```

	spelersnr		sum
	6		100.00
	8		125.00
	27		200.00
	27		300.00
	44		325.00
	44		355.00
	44		430.00
	104		480.00

(8 rows)

RANGE parameters

Voor de optionele kader_clausule kan je kiezen tussen

- ROWS kader_start
- ROWS BETWEEN kader_start AND kader_einde

terwijl kader_start en kader_einde één van de volgende opties is

- UNBOUNDED PRECEDING
- waarde PRECEDING (bv 3 preceding, enkel bij ROWS)
- CURRENT ROW
- waarde FOLLOWING (bv 4 following, enkel bij ROWS)
- UNBOUNDED FOLLOWING

ROWS vs RANGE

- In RANGE modus, CURRENT ROW voor een kader_start betekent dat het kader start met de eerste rij die (volgens ORDER BY) op gelijke orde staat met de huidige rij, terwijl CURRENT ROW voor een kader_einde betekent dat het kader eindigt met de laatste rij die (volgens ORDER BY) op gelijke orde staat.
- In ROWS modus, CURRENT ROW betekent simpelweg de huidige rij.

RANGE vs ROWS

spelersnr	sum
-----------	-----

6	100.00
---	--------

8	125.00
---	--------

27	300.00
----	--------

27	300.00
----	--------

44	430.00
----	--------

44	430.00
----	--------

44	430.00
----	--------

104	480.00
-----	--------

(8 rows)

spelersnr	sum
-----------	-----

6	100.00
---	--------

8	125.00
---	--------

27	200.00
----	--------

27	300.00
----	--------

44	325.00
----	--------

44	355.00
----	--------

44	430.00
----	--------

104	480.00
-----	--------

(8 rows)

RANGE parameters default

De default kader_clausule is

**RANGE BETWEEN UNBOUNDED PRECEDING AND
CURRENT ROW**

Met ORDER BY wordt het kader bepaald als alle rijen vanaf de start van de partitie tot aan de laatste rij met dezelfde orde (volgens ORDER BY) als de huidige rij.

Zonder ORDER BY worden alle rijen in de partitie gebruikt in het venster kader, omdat alle rijen op gelijke orde staan met de huidige rij.

Gebruik

- Aggregaties zonder GROUP BY
- Lopende totalen, glijdende gemiddelden
- Rang, ..
- Interessante toevoegingen sinds SQL:2011
  - lag, lead, nth_value, first_value, last_value, ..
  - bv lag om te vergelijken met de waarde uit de vorige rij

Voorbeeld met lag

```
SELECT spelersnr, bedrag - lag(bedrag)
      OVER(PARTITION BY spelersnr
            ORDER BY datum) AS evolutie
FROM boetes
ORDER BY 1;
```

spelersnr	bedrag	evolutie
6	100.00	¤
8	25.00	¤
27	100.00	¤
27	75.00	-25.00
44	25.00	¤
44	75.00	50.00
44	30.00	-45.00
104	50.00	¤

Opgave en uitvoer?

Geef voor elke teamkapitein het teamnr, spelersnr en de som van zijn boetes. Voeg als laatste kolom ook de ranking toe, met op plaats 1 de kapitein met de grootste som. Sorteer op de rank.

Voorbeeld Uitvoer:

teamnr	spelersnr	sum	rank
1	6	100	1
2	27	175	2

Wat merk je op?

Uitvoer komt niet overeen met vraagstelling, namelijk de kapitein met kleinste som wordt eerst getoond.

Oplossing

```
SELECT    teamnr, spelersnr, sum(bedrag), rank ()  
          OVER (ORDER BY sum(bedrag) DESC)  
FROM      teams LEFT OUTER JOIN boetes USING (spelersnr)  
GROUP BY teamnr, spelersnr  
ORDER BY 4;  
-- boetesom wordt in dit voorbeeld per team en kapitein berekend  
-- dus de boetes van die kapitein voor dat team
```

Wim Bertels (CC)BY-SA-NC

Referenties:

- * <http://www.postgresql.org/docs/current/interactive/sql-expressions.html#SYNTAX-WINDOW-FUNCTIONS>
  - * <https://www.postgresql.org/docs/current/static/tutorial-window.html>
    - * <https://modern-sql.com/>
- * SQL Leerboek, R. Van der Lans

Indexen

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

INDEX

- Doel: beïnvloeden van de verwerkingsstijd!

INDEX

- Doel: beïnvloeden van de verwerkingstijd!

OS:

- Rijen worden in bestanden opgeslagen
- Een bestand bestaat uit pagina's
- Als een rij opgehaald wordt :
  - de betreffende pagina wordt opgehaald
  - de betreffende rij wordt opgehaald

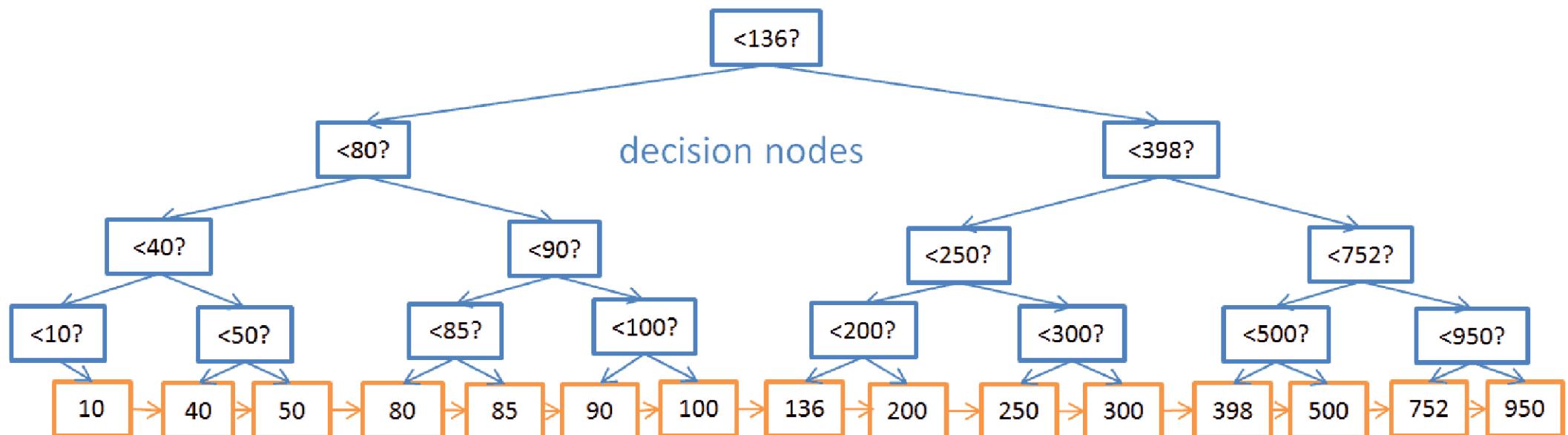
Werking van een INDEX

- 2 methodes voor het opzoeken:
  - Sequentiële zoekmethode: rij voor rij
  - Tijdrovend en inefficiënt
- Geïndexeerde zoekmethode: index (B-tree)
  - Boom
  - Knooppunten
  - Leafpage (bevat referentie naar pagina+rij)
  - 2 methodes:
    - Zoeken van rijen met een bepaalde waarde
    - Doorlopen van de hele tabel via een gesorteerde kolum (geclusterde index)

B-tree (default)

- Binaire zoek boom (node kan 2+leaves hebben)
- Best voor $>$ $<$ $=$ operatoren

B+ Tree / Database index

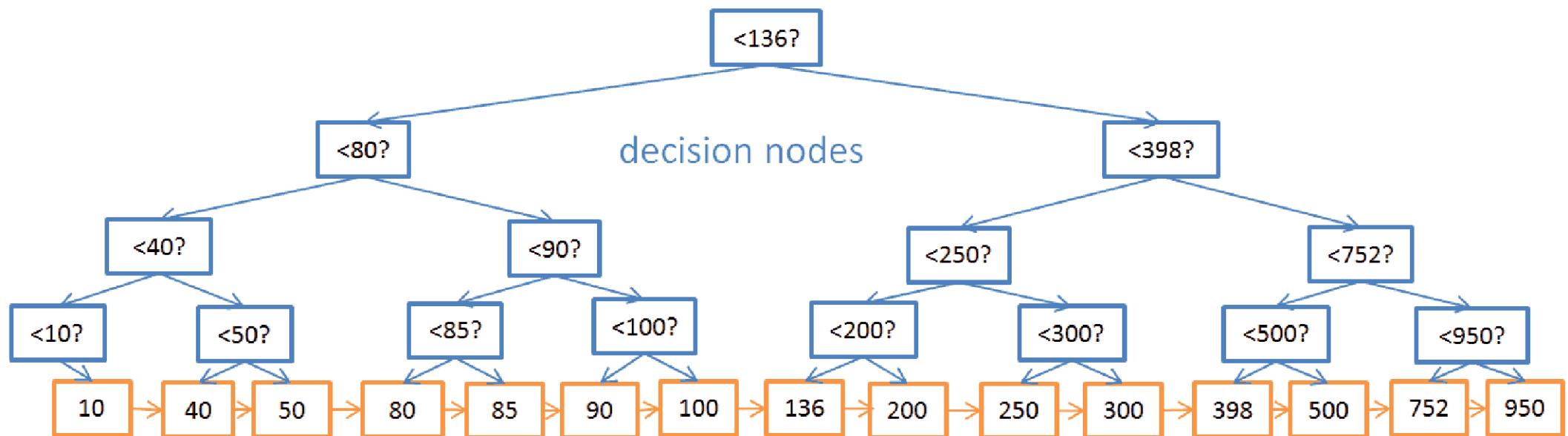

nodes with a pointer to a row in the associated table
they also have a link to their successor in the B+ Tree

B-tree (voorbeeld)

- Sequentiel: max 15 stappen
- Via boom: max 4 stappen, namelijk $\lceil \log_2 15 \rceil$

B+ Tree / Database index

nodes with a pointer to a row in the associated table
they also have a link to their successor in the B+ Tree

Werking van een INDEX

- Opmerkingen:
  - Wanneer tabel word aangepast: word index aangepast
  - Index: ook op niet-unieke kolom
  - Op één tabel:
    - meerdere indexen
    - één geclusterde index
  - Samengestelde index
- Opgelet:
  - Index neemt opslagruimte in beslag
  - Als index vol is: reorganisatie van de index
- Meerdere indexvormen zijn mogelijk

Planner / Optimiser

- Conceptueel: bv denken in lussen of geneste lessen bij joins, de volgorde van verwerking van een SELECT instructie
- Concreet: intern kan dit helemaal anders verwerkt worden
- SQL is een declaratieve (programmeer)taal, geen imperatieve (programmeer)taal.
  - Idee: Je zegt wat er (logisch) moet gebeuren, niet (expliciet) hoe het moet gebeuren.
  - 1 van de sterke punten van SQL
- Redeneer conceptueel en groei

Optimiser

- Zoekt de beste strategie
  - Verwachte verwerkingstijd
  - Aantal rijen
  - Indexen
  - Interne statistieken
  - ..

CREATE INDEX

- Geen ANSI of ISO specificatie
- Vendor specificatie :
<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createindex.html>

CREATE INDEX

- Postgresql:

```
CREATE INDEX spelers_postcode_idx  
    ON spelers (postcode asc);  
CREATE UNIQUE INDEX spelers_naam_vl_idx  
    ON spelers (naam, voorletters);  
-- UNIQUE !  
CREATE INDEX spelers_naam_vl_partial_idx  
    ON spelers (naam, voorletters)  
    WHERE spelersnr < 100;  
CLUSTER spelers USING speler_naam_vl_idx;
```

DELETE/UPDATE

Wat is het effect van een geclusterde index?

REINDEX

- Vendor specificatie:

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-reindex.html>

- Postgresql:

- REINDEX INDEX een_index;
- REINDEX TABLE een_tabel;
- REINDEX DATABASE een_database;

INDEX management

- CREATE
- ALTER
  - `ALTER INDEX groot_idx
SET TABLESPACE ergens_anders;`
- DROP
- Meeste SQL-producten :
  - automatische creatie van index op primaire en secudaire sleutels bij het maken van de tabel
  - naam wordt afgeleid uit de naam van de tabel en de betreffende kolommen

Wanneer INDEXeren?

- Index:
  - Voordeel: index versnelt verwerking
  - Nadeel:
    - index neemt opslagruimte
    - elke mutatie vraagt aanpassing van index
=> verwerking vertraagt

Welke kolommen?

- Richtlijnen voor keuze van kolommen :
  - Unieke index op kandidaatsleutels
  - Index op refererende sleutels
  - Index op kolommen waarop (veel) geselecteerd wordt
    - Grootte van de tabel
    - Kardinaliteit (verschillende waarden) van de tabel
    - Distributie (verdeling) van de waarden
  - Index op een combinatie van kolommen
  - Index op kolommen waarop gesorteerd wordt
  - ..

Speciale indexvormen

- Multi-tabelindex :
= index op kolommen in meerdere tabellen
- Virtuele-kolomindex :
= index op een expressie
- Selectieve index
= index op een selectie van de rijen
- Hash-index
= index op basis van het adres van de pagina
- Bitmapindex
= interessant als er veel dubbele waardes zijn

Nieuwere indexvormen: GiST en SP-GIST

- GiST (Generalized Search Tree)
  - gebalanceerd
  - template voor verschillende index schema's
  - Voor "clusters" volgens een afstandsmaat
  - Bv vergelijken van intervallen, GIS, bevat, dichtste buren, tekst
- SP-GiST (space-partitioned GiST)
  - Hoeft niet gebalanceerd te zijn
  - Geen overlap tussen de clusters (GiST)

Nieuwere indexvormen: Gin en Brin

- GIN (Generalized Inverted Index)
  - Interessant bij veel dubbele waarden
  - Er worden meerdere opzoekwaarden tegelijk aangemaakt (handig voor rij, tekst, json,...)
- BRIN : voor grote geclusterde tabellen
  - Klein, minder performant tenzij:
  - min/max waarde per blok

Conclusie

Een index op elke tabel en iedere kolom?

Samengevat

- B-tree:
  - goeie standaard, < $\leq$ = $\geq$ >
- Hash:
  - alternatief voor 1 rij, =
- GIN:
  - efficiënt bij dubbels, meerdere opzoekwaarden per veld, <@ @> = &&
- GiST:
  - veel mogelijkheden, minder performant, << &< .. <<| &<| <@ ~= &&
- Sp-GiST:
  - niet overlappende GiST, << >> ~= <@ <<| |>>
- BRIN:
  - grote geclusterde data, < $\leq$ = $\geq$ >

INDEX catalog_table

- Postgresql: pg_index
- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/catalog-pg-index.html>
- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/internals.html>
- Referentie: Index Internals, Heikki Linnakangas (Pivotal)
- <https://www.pexels.com/photo/blurred-book-book-pages-literature-46274/>

Algemene Richtlijnen Optimalisaties

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

1. Inleiding

- Optimiser – Beste uitvoeringsplan?
  - Indexen – Query snelheid verhogen?
  - Inzicht – Wat gebeurt er intern?
  - Maar soms niet optimaal
- => Herformulering om tot een efficiënte verwerkingsstrategie te komen !

2. Vermijd de OR-operator

- OR : index wordt meestal niet gebruikt
- Alternatief (indien mogelijk) :
  - Vervangen door een conditie met IN
  - Vervangen door 2 selects met UNION
- Vb.

...
where spelersnr = 15
or   spelersnr = 29
or   spelersnr = 55

=> where spelersnr in (15, 29, 55)

3. Onnodig gebruik van UNION

- UNION : dezelfde tabel meerdere malen doorlopen
- Alternatief (indien mogelijk) :
  - Herformuleren waarbij alle voorwaarden in één select instructie geplaatst worden

4. Vermijd de NOT-operator

- NOT : index wordt niet gebruikt
- Alternatief (indien mogelijk) :
  - Vervang NOT door vergelijkingsoperatoren
- Vb.

...

where not (jaartoe > 1980)

4. Vermijd de NOT-operator

- Oplossing:

...

where not (jaartoe > 1980)

=> where jaartoe <= 1980

5. Isoleer kolommen in condities

- Kolom in een berekening of in een scalaire functie : index wordt niet gebruikt
- Alternatief (indien mogelijk) :
  - Isoleer de kolom
- Vb.

...

where jaartoe + 10 = 1990

=> where jaartoe = 1980

6. Gebruik de BETWEEN-operator

- AND : gebruikt de index meestal niet
- Vb.

...

where jaartoe >= 1985

and   jaartoe <= 1990

6. Gebruik de BETWEEN-operator

- AND : gebruikt de index meestal niet
- Oplossing :
  - Gebruik van BETWEEN
- Vb.

...

```
where    jaartoe >= 1985  
and      jaartoe <= 1990
```

=> where jaartoe between 1985 and 1990

7. Bepaalde vormen van LIKE-operator

- LIKE : index wordt niet gebruikt als patroon begint met % of _
- Alternatief :
- Geen, tenzij..
- Vb.

...

wherenaam like ‘%sen’

=> ???

8. Redundante condities bij joins

- Redundante condities : om SQL te verplichten om een bepaald pad te kiezen
- Vb.

...

```
where boetes.spelersnr = spelers.spelersnr  
and   boetes.spelersnr = 44
```

```
=>where boetes.spelersnr = spelers.spelersnr  
      and   boetes.spelersnr = 44  
      and   spelers.spelersnr = 44
```

9. Vermijd de HAVING-component

- Condities in HAVING : index wordt niet gebruikt
- Alternatief (indien mogelijk)
  - Zoveel mogelijk condities in WHERE
- Vb. --hoort dit thuis in de having?

...
group by spelersnr
having   spelersnr >= 40

=> where   spelersnr >= 40
             group by spelersnr

10. SELECT-component : compact

- SELECT-component zo compact mogelijk
  - Onnodiige kolommen weglaten uit SELECT
  - Bij gecorreleerde subquery met exists : één expressie bestaande uit één constante
- Vb.

```
select spelersnr, naam
from spelers
where exists (select '1'
               from boetes
               where boetes.spelersnr =
                     spelers.spelersnr)
```

11. Vermijd DISTINCT

- DISTINCT : verwerkingstijd verlengd
- Alternatief (indien mogelijk)
  - Vermijden als het overbodig is
- Vb.

```
select distinct wedstrijdnr, naam  
from wedstrijden, spelers  
where wedstrijden.spelersnr =  
      spelers.spelersnr
```

=> select wedstrijdnr, naam

12. ALL-optie bij set operatoren

- Zonder ALL : verwerkingstijd verlengd
- Data moeten gesorteerd worden om dubbels eruit te halen
- Vb.

```
Select    naam, voorletters  
from     spelers  
where    spelersnr = 10  
union all  
select    naam, voorletters  
from     spelers  
where    spelersnr = 18
```

13. Kies outer-joins boven UNION

- UNION : verwerkingstijd verlengd
- Alternatief (indien mogelijk)
  - Outer-join is beter

- Vb.

```
select spelers.spelersnr, naam, bedrag
from spelers, boetes
where spelers.spelersnr = boetes.spelersnr
union
select spelersnr, naam, null
from spelers
where spelersnr not in (select spelersnr
                        from boetes)
order by 1
```

- Vb. Oplossing

```
select spelers.spelersnr, naam, bedrag  
from spelers, boetes  
where spelers.spelersnr = boetes.spelersnr  
union  
select spelersnr, naam, null  
from spelers  
where spelersnr not in (select spelersnr  
from boetes)  
order by 1
```

=> select spelersnr, naam, bedrag
from spelers left outer join boetes
using (spelersnr)
order by 1

14. Vermijd datatype-conversies

- Converteren van datatypes : verwerkingstijd verlengd
- Alternatief (indien mogelijk) :
  - Datatype-conversie vermijden
- Vb.

```
select      *
from        spelers
where       spelersnr = '15'
```

=> where spelersnr = 15

15. Volgorde tabellen

- Volgorde van tabellen kan belangrijk zijn
- Afhankelijk van de juistheid van de interne statistieken
- Vb.

```
select spelers.spelersnr, naam, teamnr  
from spelers, teams  
where spelers.spelersnr = teams.spelersnr  
  
<=> select spelers.spelersnr, naam, teamnr  
from teams, spelers  
where spelers.spelersnr =  
      teams.spelersnr
```

16. Vermijd ANY- en ALL-operatoren

- ANY en ALL : index wordt niet gebruikt
- Alternatief (indien mogelijk)
  - ?
- Vb.

```
Select      spelersnr, naam, geb_datum  
from       spelers  
where      geb_datum <= all (select geb_datum  
                           from spelers)
```

```
=> select spelersnr, naam, geb_datum  
      from spelers  
     where geb_datum = (select min(geb_datum)  
                          from spelers)
```

Vervang door min of max

Hoe nakijken

- Explain
- Explain analyze

EXPLAIN

inleidende voorbeelden query plan

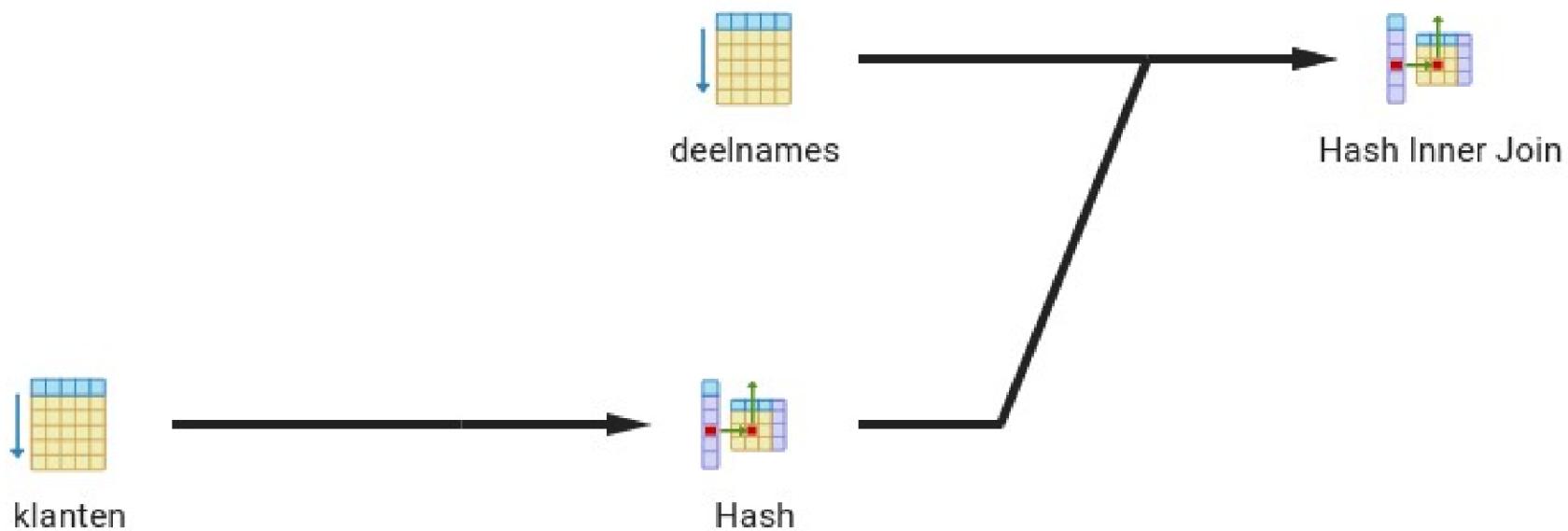
wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0
Unported Licentie

```
3 select *
4 from klanten natural inner join deelnames;
```

Data Output Messages Explain X Notifications

Graphical Analysis Statistics


```

3 select *
4 from klanten natural inner join deelnames;

```

Data Output Messages Explain Notifications

Graphical Analysis Statistics

#	Node
1.	→ Hash Inner Join Hash Cond: (deelnames.klantnr = klanten.klantnr)
2.	→ Seq Scan on deelnames as deelnames
3.	→ Hash
4.	→ Seq Scan on klanten as klanten

Graphical Analysis Statistics

Statistics per Node Type

Node type	Count
Hash	1
Hash Inner Join	1
Seq Scan	2

Statistics per Relation

Relation name	Scan count
Node type	Count
deelnames	1
klanten	1

1 tabel

```
CREATE TABLE een_miljoen  
  (teller      integer,  
   random_tekst  text);
```

```
INSERT INTO een_miljoen  
  SELECT i, md5(random()::text)  
    FROM generate_series(1, 1000000) AS i;
```

```
EXPLAIN
SELECT *
FROM een_miljoen;
```

QUERY PLAN

```
Seq Scan on een_miljoen
(cost=0.00..18918.18
rows=1058418 width=36)
```

```
ANALYZE een_miljoen;
```

```
EXPLAIN
```

```
SELECT *
```

```
FROM een_miljoen;
```

QUERY PLAN

```
Seq Scan on een_miljoen  
(cost=0.00..18334.00  
rows=1000000 width=37)
```

EXPLAIN ANALYZE

```
SELECT *
```

```
FROM een_miljoen;
```

QUERY PLAN

```
Seq Scan on een_miljoen
(cost=0.00..18334.00
rows=1000000 width=37)
(actual time=0.008..78.234
rows=1000000 loops=1)
```

```
Planning Time: 0.012 ms
```

```
Execution Time: 106.864 ms
```

```
EXPLAIN
```

```
SELECT *
```

```
FROM een_miljoen
```

```
WHERE teller > 500;
```

QUERY PLAN

```
Seq Scan on een_miljoen
(cost=0.00..20834.00
rows=999507 width=37)
```

```
Filter: (teller > 500)
```

```
CREATE INDEX ON een_miljoen(teller);
EXPLAIN
SELECT *
FROM   een_miljoen
WHERE  teller > 500;
```

QUERY PLAN

Seq Scan on een_miljoen (cost=0.00..20834.00 rows=999491 width=37)

Filter: (teller > 500)

```
EXPLAIN  
SELECT *  
FROM een_miljoen  
WHERE teller < 500;
```

QUERY PLAN

Index Scan using een_miljoen_teller_idx on een_miljoen
(cost=0.42..25.32 rows=508 width=37)

Index Cond: (teller < 500)

???

filter (> 500) Seq Scan: geen index

filter (< 500) Index Scan

- Misschien..

```
SET enable_seqscan TO off;  
EXPLAIN ANALYZE  
SELECT *  
FROM een_miljoen  
WHERE teller > 500;
```

QUERY PLAN

Index Scan using
een_miljoen_teller_idx on
een_miljoen
(cost=0.42..36800.52
rows=999491 width=37)
(actual time=0.023..255.981
rows=999500 loops=1)

Index Cond: (teller >
500)

Planning Time: 0.051 ms

Execution Time: 296.085 ms

QUERY PLAN

Seq Scan on een_miljoen
(cost=0.00..20834.00
rows=999491 width=37)

Filter: (teller > 500)

SET enable_seqscan TO on;

meerdere tabellen

```
CREATE TABLE half_miljoen
  (teller          integer ,
   random_munt    boolean);

INSERT INTO half_miljoen
  SELECT i, i%2=1
    FROM generate_series(1, 500000) AS i;
ANALYZE half_miljoen;
```

```
CREATE TABLE een_miljoen
  (teller      integer ,
   random_tekst text);

INSERT INTO een_miljoen
  SELECT i, md5(random()::text)
    FROM generate_series(1, 1000000) AS i;
```

```
EXPLAIN ANALYZE
SELECT *
FROM een_miljoen JOIN half_miljoen
ON (een_miljoen.teller=half_miljoen.teller);
```

QUERY PLAN

Hash Join (cost=15417.00..60081.00 rows=500000 width=42)
(actual time=102.561..679.936 rows=500000 loops=1)

Hash Cond: (een_miljoen.teller = half_miljoen.teller)

-> Seq Scan on een_miljoen
(cost=0.00..18334.00 rows=1000000 width=37)
(actual time=0.006..76.141 rows=1000000 loops=1)

-> Hash (cost=7213.00..7213.00 rows=500000 width=5)
(actual time=102.465..102.466 rows=500000 loops=1)

Buckets: 262144 Batches: 4 Memory Usage: 6562kB

-> Seq Scan on half_miljoen
(cost=0.00..7213.00 rows=500000 width=5)
(actual time=0.005..33.529 rows=500000 loops=1)

Planning Time: 0.193 ms

Execution Time: 693.629 ms

```
EXPLAIN ANALYZE
SELECT *
FROM een_miljoen JOIN half_miljoen
ON (een_miljoen.teller=half_miljoen.teller);
```

```
CREATE INDEX ON half_miljoen(teller);
EXPLAIN ANALYZE
SELECT *
FROM een_miljoen JOIN half_miljoen
ON (een_miljoen.teller=half_miljoen.teller);
```

QUERY PLAN

Merge Join (cost=1.31..40111.03 rows=500000 width=42)
(actual time=0.014..298.152 rows=500000 loops=1)

Merge Cond: (een_miljoen.teller = half_miljoen.teller)

-> Index Scan using een_miljoen_teller_idx on een_miljoen
(cost=0.42..34317.43 rows=1000000 width=37)
(actual time=0.006..77.998 rows=500001 loops=1)

-> Index Scan using half_miljoen_teller_idx on half_miljoen
(cost=0.42..15212.42 rows=500000 width=5)
(actual time=0.004..83.697 rows=500000 loops=1)

Planning Time: 0.264 ms

Execution Time: 311.930 ms

Hash Join (cost=15417.00..60081.00

Aggregaties

```
EXPLAIN  
SELECT count(*)  
FROM een_miljoen;
```

QUERY PLAN

```
Finalize Aggregate (cost=14542.55..14542.56 rows=1 width=8)
```

```
-> Gather (cost=14542.33..14542.54 rows=2 width=8)
```

```
Workers Planned: 2
```

```
-> Partial Aggregate (cost=13542.33..13542.34 rows=1 width=8)
```

```
    -> Parallel Seq Scan on een_miljoen (cost=0.00..12500.67 rows=416667 width=0)
```

```
EXPLAIN ANALYZE
```

```
SELECT max(random_tekst)  
FROM een_miljoen;
```

QUERY PLAN

```
Finalize Aggregate  (cost=14542.55..14542.56 rows=1 width=32)  
                    (actual time=75.277..79.133 rows=1 loops=1)
```

```
-> Gather     (cost=14542.33..14542.54 rows=2 width=32)  
                  (actual time=75.198..79.124 rows=3 loops=1)
```

Workers Planned: 2

Workers Launched: 2

```
-> Partial Aggregate  (cost=13542.33..13542.34 rows=1 width=32)  
                      (actual time=72.948..72.948 rows=1 loops=3)
```

```
    -> Parallel Seq Scan on een_miljoen  
        (cost=0.00..12500.67 rows=416667 width=33)  
        (actual time=0.008..24.153 rows=333333 loops=3)
```

Planning Time: 0.073 ms

Execution Time: 79.155 ms

```
CREATE INDEX ON een_miljoen(random_tekst);
EXPLAIN ANALYZE
SELECT max(random_tekst)
FROM een_miljoen;
```

QUERY PLAN

Result (cost=0.47..0.48 rows=1 width=32)
(actual time=0.035..0.035 rows=1 loops=1)

InitPlan 1 (returns \$0)

-> Limit (cost=0.42..0.47 rows=1 width=33)
(actual time=0.031..0.032 rows=1 loops=1)

-> Index Only Scan Backward using een_miljoen_random_tekst_idx on een_miljoen
(cost=0.42..46340.43 rows=1000000 width=33)
(actual time=0.030..0.031 rows=1 loops=1)

Index Cond: (random_tekst IS NOT NULL)

Heap Fetches: 0

Planning Time: 0.156 ms

Execution Time: 0.049 ms

Groeperingen

```
DROP INDEX een_miljoen_random_tekst_idx;  
EXPLAIN ANALYZE  
SELECT random_tekst, count(*)  
FROM een_miljoen  
GROUP BY random_tekst;
```

QUERY PLAN

```
HashAggregate  (cost=105834.00..131459.00 rows=1000000 width=41)  
              (actual time=473.085..1013.928 rows=1000000 loops=1)  
  
Group Key: random_tekst  
  
Planned Partitions: 16  Batches: 81  Memory Usage: 8337kB  Disk Usage: 63536kB  
  
-> Seq Scan on een_miljoen  
              (cost=0.00..18334.00 rows=1000000 width=33)  
              (actual time=0.007..63.300 rows=1000000 loops=1)
```

```
CREATE INDEX ON een_miljoen(random_tekst);
EXPLAIN ANALYZE
SELECT random_tekst, count(*)
FROM een_miljoen GROUP BY random_tekst;
```

QUERY PLAN

GroupAggregate (cost=0.42..58840.43 rows=1000000 width=41)
(actual time=0.030..440.101 rows=1000000 loops=1)

Group Key: random_tekst

-> Index Only Scan using een_miljoen_random_tekst_idx on een_miljoen
(cost=0.42..43840.43 rows=1000000 width=33)
(actual time=0.024..133.736 rows=1000000 loops=1)

Conclusie

- EXPLAIN (afhankelijk van de statistieken)
Oplossing: ANALYZE voordien
- EXPLAIN ANALYZE
Actuele Uitvoertijd, maar voert dus ook effectief uit!
- EXPLAIN
Werkt ook voor andere DML (insert, ..)
Kijk in eerste instantie naar de totale kost
Kijk eventueel naar de scan methoden

Referenties

- Understanding Explain, guillaume.lelarge@dalibo.com

Dedectie en referentiepunten

Wim.bertels@ucll.be

Trage queries?

- casus: databank beheerder
- middel: pg_stat_statements
- Bewerk postgresql.conf om deze module beschikbaar te maken
  - produkt specifiek

```
# postgresql.conf  
shared_preload_libraries = 'pg_stat_statements'
```

pg_stat_statements.max = 10000

pg_stat_statements.track = all

Create Extension

- In elke databank waar je dit wil gebruiken:
  - CREATE EXTENSION pg_stat_statements;
- `SELECT *
FROM pg_stat_statements;`

Gebruik?

userid	37919	shared_blk_hit	0
dbid	12413	shared_blk_read	0
queryid	2401821812	shared_blk_dirtied	0
query	SELECT version()	shared_blk_written	0
calls	1	local_blk_hit	0
total_time	0.021	local_blk_read	0
min_time	0.021	local_blk_dirtied	0
max_time	0.021	local_blk_written	0
mean_time	0.021	temp_blk_read	0
stddev_time	0	temp_blk_written	0
rows	1	blk_read_time	0
		blk_write_time	0

Referentiepunten

- Middel: pgbench
- Voorbeeld localhost:
- \$ pgbench -i probeer
- \$ pgbench -T 120 probeer
- ..heeft meerdere opties

Resultaten

starting vacuum...end.

transaction type: TPC-B (sort of)

scaling factor: 1

query mode: simple

number of clients: 1

number of threads: 1

duration: 120 s

number of transactions actually processed: 42594

latency average: 2.817 ms

tps = 354.944850 (including connections establishing)

tps = 354.961873 (excluding connections establishing)

Bruikbaarheid

- Simulaties vs Realiteit
- Opvolging!
- Een redelijk vertrekpunt
- Notas:
  - De *initialization scale factor* (-s) zou minstens zo groot moeten zijn als het hoogste aantal klanten (*clients*) dat je wil testen (-c)
  - Autovacuum en belasting(load)

Referenties

- <https://www.postgresql.org/docs/current/static/pgstatstatements.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/static/pgbench.html>

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

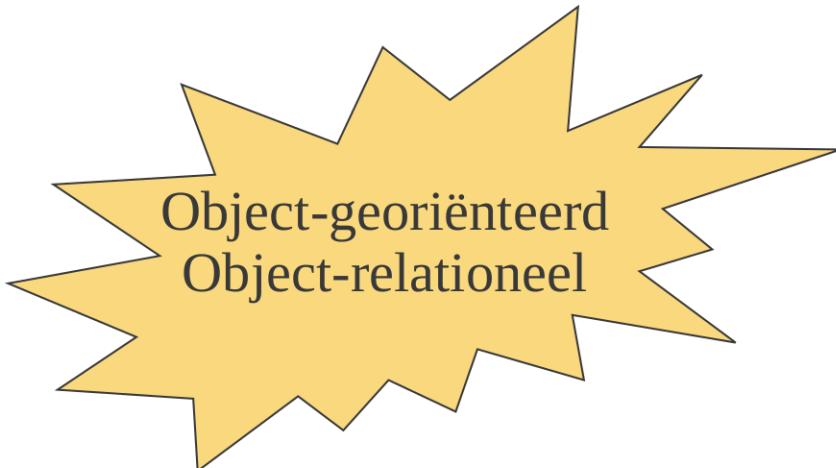
DBMS

OO Soorten

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Wat

Nummer	Naam		Plaats
1	Peeters		Den Haag
2	Fransen		Arnhem
3	Degent		Den Haag

ORDBMS t.o.v. ODMS

(O)OD(B)MS =

object(-oriented) database management system.

Data as objects (<http://www.odbms.org/introduction-to-odbms/definition/>)

ORDBMS =

object-relational database management system

ORDBMS : belangrijkste speler

ODMS : specialisten – niche markt

ORDBMS -ODMS

- Inleiding
  - ORDBMS en ODMS t.o.v. de rest
  - ORDBMS t.o.v. ODMS
- Kenmerken (ORDMS)
  - Uitbreidung van de basis datatypes
  - Complexe objecten
  - Overerving
  - Regels

ORDBMS/ODMS t.o.v. rest

query	2	4
Geen query	1	3
	Simpele gegevens	complexe gegevens

Zie eventueel: <http://www.odbms.org/wp-content/uploads/2013/11/013.01-Chountas-RDBMS-versus-ORDBMS-versus-OODBMS-August-2005.pdf>

ODMS

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Sangreal.jpg>

ODMS – producten – taal - ..

- <https://realm.io/>
- <http://www.mcobject.com/persest>
- <http://www.zodb.org/>
- <http://www.odaba.com/content/tools/odaba/>
- ..
- SQL >> OQL .. (ODMG)

geënt op OOPL concepten

- Nieuw?: smalltalk (1972)
- Kenmerken :
  - objecten
    - State vs Behaviour (Zijn tov Kunnen)
    - object identifier (OID) = unique and immutable
  - Complexe types en structuren
    - atomic, struct(tuple)
    - collection (set, list, bag, array, dictionary(kv))

OOPL kenmerken(2)

- Kenmerken :
  - Inkapseling
  - (Tijdelijk(transient) vs persistent)
  - Overerving
  - Polymorfisme (operator overloading)

ODL (kort)

- Objecten vertaald :
  - In Practice : Value vs Reference
  - Reference : object_id (OID)
- Levensduur : transient vs persistent
- Structuur : atomic of samengesteld
- Create : New
- Overvинг : Extends
- ..

ODL (eenvoudig voorbeeld)

```
class STUDENT

(extent      PERSISTENT_STUDENTS /*persistent*/
Key          Ssid)
{attribute string  Ssid;
attribute string  FamilieNaam;
attribute        ..
relationship    REEKS zitIn
                inverse REEKS::heeftStudenten;
void          verplaatsStudent(in string  NewReeks)
                raises(NewReeksBestaatNiet)
}
```

ODL (voorbeeld (2))

```
class REEKS

(extent      REEKSEN
Key        Rnaam)

{attribute  string          Rnaam;
attribute   ..
relationship set<REEKS> heeftStudenten
              inverse  REEKS::zitIn;
void       voegStudentToe(in string  NewReeks)
              raises(NewReeksBestaatNiet)
}
```

ODMS : kolom objecten

```
class AUTO
(..)
)
{attribute      string      Snrplt;
attribute      STUDENT    Eigenaar;
attribute      ..
}
```

ODMS : geneste objecten

```
class STUDENT
(extent      STUDENTEN
..
)
{..
attribute   struct Adres{string straat;
                         string huisnr;
..
}
..
}
```

ODMS : collections

- set<type>
- bag<type>
- list<type>
- array<type>
- dictionary<key,value>

ODMS : overerving

```
class BRAVE_STUDENT extends STUDENT
(..)
{
attribute    string      nieuwJaarBrief;
..
}
```

OQL voorbeelden

```
select S.FamilieNaam  
from   S in PERSISTENT_STUDENTS  
where  S.Ssid = '12345';
```

REEKSEN;

STUDENT1.Adres;

```
select distinct S.Ssid  
from   S in REEKSEN.heeftStudenten;
```

ORDMS

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

ORDBMS : kenmerken

- Uitbreiding van de basis datatypes
  - Complexe objecten
- Overerving
  - Overerving van gegevens
  - Overerving van types
- Regels (bv)
  - Update-update regel
  - Query-update regel
  - Update-query regel
  - Query-query regel
- ..

Inleiding

- Complexere en meer specialistische datatypes
  - => zelf gedefinieerde datatypes

Zelf definiëren van datatypes

- CREATE TYPE : creëert datatype
- DROP TYPE : verwijdert datatype
- ALTER TYPE : haalbare aanpassingen
- Bv

CREATE TYPE coordinaat

AS (x int, y int);

-- composiet

Toegang tot datatypes

- Eigenaar van datatype : degene die type creëert
- Degene die type wil gebruiken, moet machtiging krijgen :

```
grant      usage
on type    geldbedrag
to         Jim
```
- Verwijderen van machtiging :

```
revoke    usage
on type   geldbedrag
from      Jim
```
- Zie ook notas <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createtype.html>

Casting van waardes

- Casting : om verschillende datatypes te kunnen vergelijken
- Destructor : transformeert zelfgedefinieerd datatype naar basisdatatype
- Constructor : transformeert basisdatatype naar zelfgedefinieerd datatype

Voorbeelden

- Vb.

```
select *  
from boetes  
where bedrag > geldbedrag(50);
```

Bedrag is van
type geldbedrag

```
select *  
from boetes  
where decimal(bedrag) > 50 ;
```

```
insert into plaats (waar,naam) values  
(coordinaat(12,57), 'niverance') ;
```

Zelf definiëren van operatoren

- Voorafgaandelijke opmerkingen :
  - Operatoren zijn toegevoegd voor het gemak
  - Bij elk basis-datatype horen operatoren
  - Operatoren hebben een betekenis alnaargelang het datatype
  - Definiëren van operatoren op zelfgedefinieerde datatypes ~ operaties op onderliggend type

Voorbeeld

- Definiëren van operatoren en bijhorende functies :

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION plus_vector(in_c1 coordinaat, in_c2 coordinaat)
```

```
    RETURNS coordinaat AS
```

```
$$
```

```
DECLARE
```

```
    result coordinaat;
```

```
BEGIN
```

```
    result.x := in_c1.x + in_c2.x;
```

```
    result.y := in_c1.y + in_c2.y;
```

```
    RETURN result;
```

```
END;
```

```
$$
```

```
LANGUAGE plpgsql;
```

Voorbeeld

- Bijhorende operator :

create operator + (

    leftarg = coordinaat,

    rightarg = coordinaat,

    function = plus_vector,

    commutator = +

);

Voorbeeld

- Gebruik :

```
select (1,10)::coordinaat + (20,200)::coordinaat as vector_som;  
select cast((1,10) as coordinaat) + cast((20,200) as coordinaat) as vector_som;
```

vector_som

(21,210)

(1 row)

Opaque-datatype

- Def. : datatype dat niet afhankelijk is van een basisdatatype
- Definiëren van functies om hiermee te werken is noodzakelijk
- Vb.

```
create type tweedim (internallength = 4) ;  
-- base types in postgresql
```

CREATE TYPE

- ISO :
  - Composiet (bv coordinaat)
  - Opaque (pg : base)
- Niet aanwezig in ISO, pg specifiek :
  - Enum (opsomming, M/V/X)
  - Range (bereik)
  - + Array

Named row-datatype

- Def. : groeperen van waarden die logisch bij elkaar horen (idem composiet)
- Vb.

```
create type adres as
    (straat      char(15) not null,
     huisnr      char(4)      ,
     postcode    char(6)      ,
     plaats      char(10) not null);
```

-- postgresql : zonder not null constraint

Voorbeeld

```
create table spelers
```

```
    (spelersnr      integer primary key,
```

```
    ...
```

```
    woonadres      adres      ,
```

```
    postadres      adres      ,
```

```
    vakantieadres  adres      ,
```

```
    ...
```

```
) ;
```

```
select spelersnr, woonadres
```

```
from spelers
```

```
where (woonadres).plaats = 'Leuven' ;
```

Unnamed row-datatype

Unnamed row-datatype :: groeperen van waarden die logisch bij elkaar horen zonder een naam te geven

- Vb.

```
create table spelers
  (spelersnr      smallint      primary key,
   ...
   woonadres      row (straat    char(15)      not null,
                      huisnr     char(4)       ,
                      postcode   char(6)      ,
                      plaats    char(10)     not null),
   telefoon        char(10) ,
   ...
  );
```

-- postgresql : unnamed rows worden enkel als input toegelaten, niet in DDL

Getypeerde tabel

- Def. : een datatype toekennen aan een tabel
- Eenvoudig om gelijkende tabellen te creëren
- Vb. create type t_spelers as

```
(spelersnr integer      not null,  
naam        char(15)    not null,  
...  
bondsnr     char(4));
```

```
create table spelers of t_spelers  
          (primary key spelersnr) ;
```

Tabel > Tabel

- Basis structuur een bestaande tabel overnemen (fk's verhuizen niet mee!):
  - Vb. `create table nieuwe_klanten
(like ruimtereizen.klanten including indexes);`
  - zie including optie voor verschillende opties

Integriteitsregels op datatypes

- Beperkingen op de toegestane waardes
- Vb.

```
create type aantal_sets as smallint
                  check (value in (0, 1, 2, 3));
create table wedstrijden
  (wedstrijdnr  integer      primary key,
   teamnr       integer      not null,
   spelersnr    integer      not null,
   gewonnen    aantal_sets  not null,
   verloren     aantal_sets  not null);
```

-- Wat is een DOMAIN in RDBMS?

-- PG : via enum

Sleutels en indexen

- Is volledig analoog bij zelfgedefinieerde datatypes
  - Operator nodig voor index moet kunnen gebruikt worden
- Bij named row-datatypes (composiet):
  - op de volledige waarde
  - op een deel ervan
- CREATE INDEX coordinaat_x_idx ON your_table ((coord_column).x);

Overerving, references, collecties

1. Overerving van datatypes
2. Koppelen van tabellen via rij-identificaties
3. Collecties
4. Overerving van tabellen
5. Regels

Overerving van datatypes

- Def. : alle eigenschappen van één datatype worden overgeërfd door een ander (supertype en subtype)
- Vb.

```
create type adres as
    (straat      char(15)      not null,
     huisnr      char(4),
     poscode     char(6),
     plaats      char(10)      not null);
```

```
create type buitenlands_adres as
    (land      char(20)      not null) under adres ;
```

-- postgresql : ..of rechtstreeks of like in base type..

Koppelen van tabellen

- In OO-DB : alle rijen hebben een unieke identificatie (door het systeem)
- REF : om identificatie op te vragen
- Vb.

```
select ref(spelers)
from spelers
where spelersnr = 6 ;
```

-- postgresql : eventueel via oids, weinig gebruikt

Voorbeeld

- REF : om tabellen te koppelen (niet in pg)
- Vb.

```
create table teams
  (teamnr      smallint      primary key,
   speler       ref(spelers)  not null,
   divisie     char(6)        not null);
```

```
insert into teams (teamnr, speler, divisie)
values (3, (select ref(spelers)
            from spelers
            where spelersnr = 112), 'ere');
```

```
select teamnr, speler.naam
from teams;
```

Pro-Contra

- Voordelen :

- Altijd het juiste datatype bij de refererende sleutel
- Indien primary keys breed zijn, bespaart het werken met reference-kolommen opslagruimte
- Bij wijzigen van primary keys wordt geen tijd verloren door het wijzigen van de refererende sleutel
- Bepaalde selects worden eenvoudiger

- Nadelen :

- Bepaalde mutaties zijn moeilijker te definiëren
- References werken in één richting
- Bij DB-ontwerp krijgt men meerdere keuzes, dit wordt dus moeilijker
- References kunnen de integriteit van de gegevens niet bewaken zoals refererende sleutels dat kunnen

Collecties

- Collecties : verzameling waardes in één cel
- Vb.

```
create table spelers
  (spelersnr smallint primary key,
   ...
   telefoons setof(char(13)),
   bondsnr char(4)
  );
```

```
insert into spelers (spelersnr, ..., telefoons, ...) values
  (213, .., {'016-342654', '0475-654387'}, ..);
```

```
select spelersnr
  from spelers
 where '016-342654' in (telefoons);
```

-- pg: meestal via arrays[] ..

Overerving van tabellen

- Def. : alle eigenschappen van één tabel worden overgeërfd door een andere tabel (supertabel – subtabel)
- Beperkingen :
  - Geen cyclische structuur

Voorbeeld

```
create table spelers as
  (spelersnr      smallint      not null,
   naam          char(15)       not null,
   ...
   bondsnr        char(4));
```

```
create table oude_spelers
  (vertrokken     date         not null)
  inherits (spelers, okra);
```

```
SELECT  *
FROM    (ONLY) spelers;
-- let op met inserts, constraints ..
-- postgresql
```

RULES

- Gaan verder dan triggers : SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE
- FKs >> triggered
- Updateable views
  - rules of triggers
- Maar voorzichtig, systeemlogica

CREATE RULE (bv)

CREATE RULE "NeKeerletsAnders" AS

ON SELECT TO wedstrijden

WHERE spelersnr = 7

DO INSTEAD

SELECT 'eerst drie toerkes rond tafel lopen
en dan nog eens proberen';

GTE (CTE)

Gemeenschappelijke Tabel Expressies

wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

Wat

- Vergelijkbaar met subqueries in the from, maar met extras.
- Soms ook with queries genoemd, meestal cte in het engels
- <https://www.postgresql.org/docs/current/interactive/queries-with.html>

Dummy syntax voorbeeld

- SELECT *

```
FROM  (SELECT *
       FROM spelers) AS spelers_sub;
```

- /*of*/

- WITH spelers_sub as (

```
    SELECT      *
    FROM spelers
)
SELECT *
FROM spelers_sub;
```

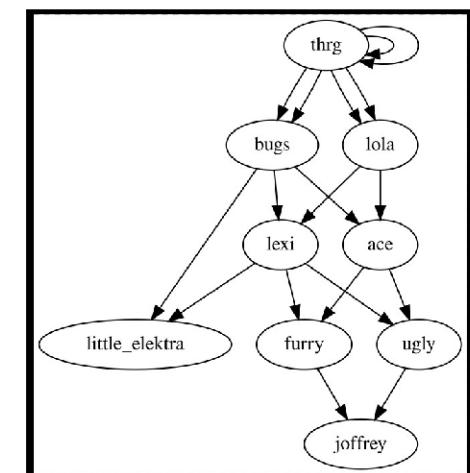
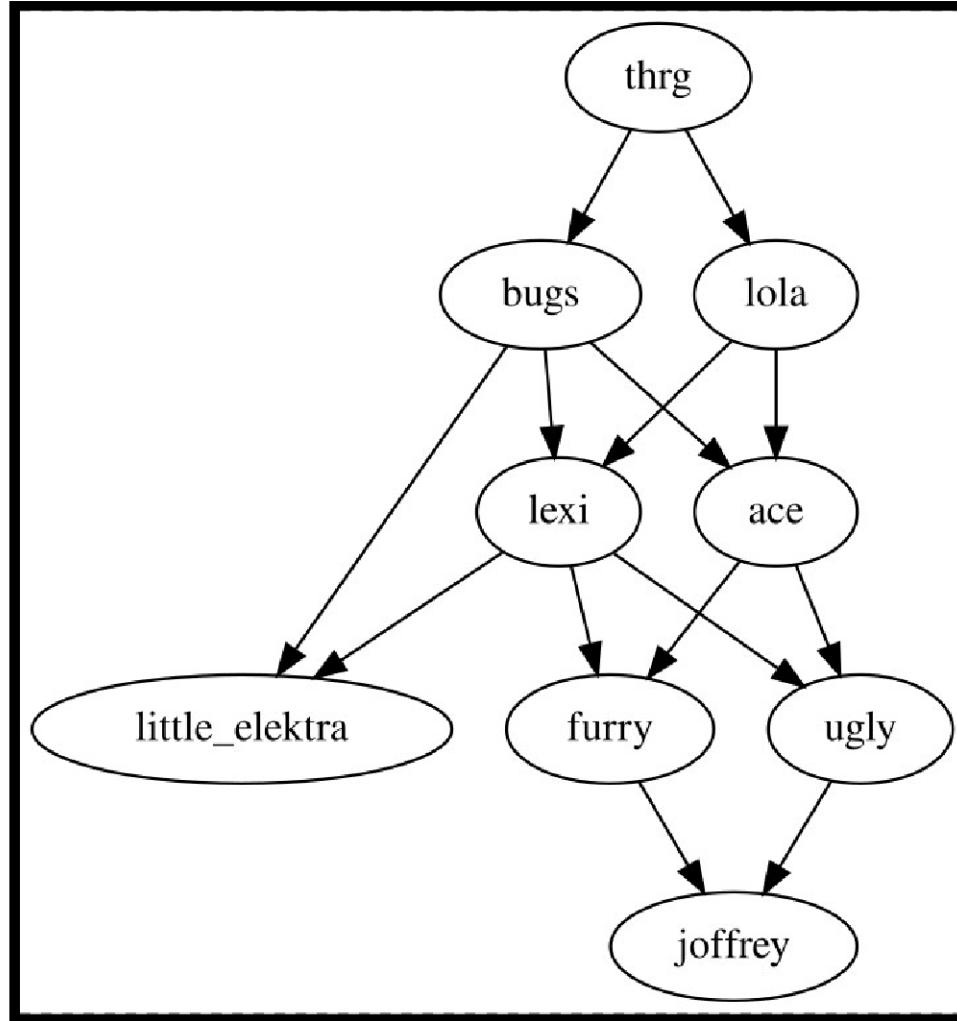
Bugs and Lola

- CREATE TABLE familieboom(
    bijnaam   varchar(16) NOT NULL,
    vader   varchar(16),
    moeder   varchar(16),
    CONSTRAINT familieboom_pk
        PRIMARY KEY (bijnaam),
    CONSTRAINT vader_fk
        FOREIGN KEY (vader) REFERENCES familieboom(bijnaam),
    CONSTRAINT moeder_fk
        FOREIGN KEY (moeder) REFERENCES familieboom(bijnaam)
);

Data

- INSERT INTO familieboom VALUES

```
('thrg','thrg','thrg'),  
('lola','thrg','thrg'),  
('bugs','thrg','thrg'),  
('lexi','bugs','lola'),  
('ace','bugs','lola'),  
('furry','lexi','ace'),  
('ugly','lexi','ace'),  
('little_elektra','bugs','lexi'),  
('joffrey','furry','ugly');
```


De nakomelingen van thrg

```
• SELECT *  
  FROM familieboom  
 WHERE 'thrg' in (vader,moeder);
```

bijnaam	vader	moeder
thrg	thrg	thrg
lola	thrg	thrg
bugs	thrg	thrg
(3 rows)		

De nakomelingen van bugs

- ```
SELECT   *
  FROM   familieboom
 WHERE   vader='bugs';
```

| bijnaam        | vader | moeder |
|----------------|-------|--------|
| lexi           | bugs  | lola   |
| ace            | bugs  | lola   |
| little_elektra | bugs  | lexi   |
| (3 rows)       |       |        |

# De directe nakomelingen van bugs

- ```
SELECT *  
FROM familieboom  
WHERE vader='bugs';
```

bijnaam	vader	moeder
lexi	bugs	lola
ace	bugs	lola
little_elektra	bugs	lexi
(3 rows)		

- -- Dit zijn de lamprelen van bugs
  - We willen ook de kleinlamprelen van bugs zien
  - Hoe doe je dit?

De (klein)lamprelen van bugs

- ```
SELECT *
  FROM familieboom
 WHERE vader = 'bugs'
OR   vader IN
      (SELECT bijnaam
  FROM familieboom
 WHERE vader = 'bugs');
```

| bijnaam        | vader | moeder |
|----------------|-------|--------|
| lexi           | bugs  | lola   |
| ace            | bugs  | lola   |
| furry          | lexi  | ace    |
| ugly           | lexi  | ace    |
| little_elektra | bugs  | lexi   |
| (5 rows)       |       |        |

# De(..)lamprenen van bugs

- ```
SELECT *
  FROM familieboom
 WHERE vader = 'bugs'
OR vader IN
  (SELECT bijnaam
  FROM familieboom
 WHERE vader = 'bugs');
```

bijnaam	vader	moeder
lexi	bugs	lola
ace	bugs	lola
furry	lexi	ace
ugly	lexi	ace
little_elektra	bugs	lexi

(5 rows)

- -- Worden nu ook de achterkleinlamprenen teruggegeven?
-- Waar moeten we stoppen?

Recurzie

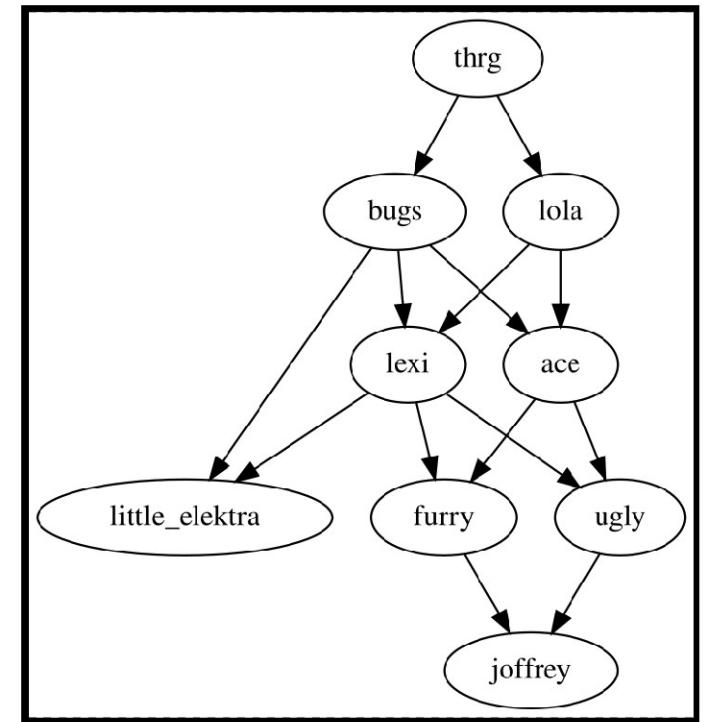
- Cf functionaliteit iteratie, maar men gebruikt het woord recursie
- Alle getallen van 1 tot 100 optellen:

```
cte=# WITH RECURSIVE t(n) AS (
    VALUES (1)
    UNION ALL
    SELECT n+1 FROM t WHERE n < 100
)
SELECT sum(n) FROM t;
sum
-----
5050
(1 row)
```

Hoe kunnen we dit nu gebruiken?

- WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader, moeder) AS (

```
SELECT bijnaam, vader, lola
FROM familieboom
WHERE vader = 'bugs'
UNION ALL
SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder
FROM familieboom f, nakomeling k
WHERE f.vader = k.bijnaam
)
SELECT *
FROM nakomeling;
```


Bugs zijn nakomelingen

- WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader, moeder) AS (

```
SELECT bijnaam, vader, lola
FROM familieboom
WHERE vader = 'bugs'
UNION ALL
SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder
FROM familieboom f, nakomeling k
WHERE f.vader = k.bijnaam
)
SELECT *
FROM nakomeling;
```

bijnaam	vader	moeder
lexi	bugs	lola
ace	bugs	lola
little_elektra	bugs	lexi
furry	lexi	ace
ugly	lexi	ace
joffrey	furry	ugly
(6 rows)		

Opbouw

- Basis geval:

```
SELECT bijnaam, vader, moeder  
FROM familieboom  
WHERE vader = 'bugs'
```

Opbouw

- Referentie kader nakomeling

WITH RECURSIVE **nakomeling**(bijnaam, vader,moeder) AS (

SELECT bijnaam, vader, moeder

FROM familieboom

WHERE vader = 'bugs'

Opbouw

- Recursie

```
WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader,moeder) AS (
```

```
    SELECT bijnaam, vader, moeder
```

```
    FROM familieboom
```

```
    WHERE vader = 'bugs'
```

```
UNION ALL
```

```
    SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder
```

```
    FROM familieboom f, nakomeling n
```

```
    WHERE f.vader = n.bijnaam
```

Opbouw

- Volledig:

```
WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader,moeder) AS (
    SELECT bijnaam, vader, moeder
    FROM familieboom
    WHERE vader = 'bugs'
    UNION ALL
    SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder
    FROM familieboom f, nakomeling n
    WHERE f.vader = n.bijnaam
)
SELECT bijnaam
FROM nakomeling;
```

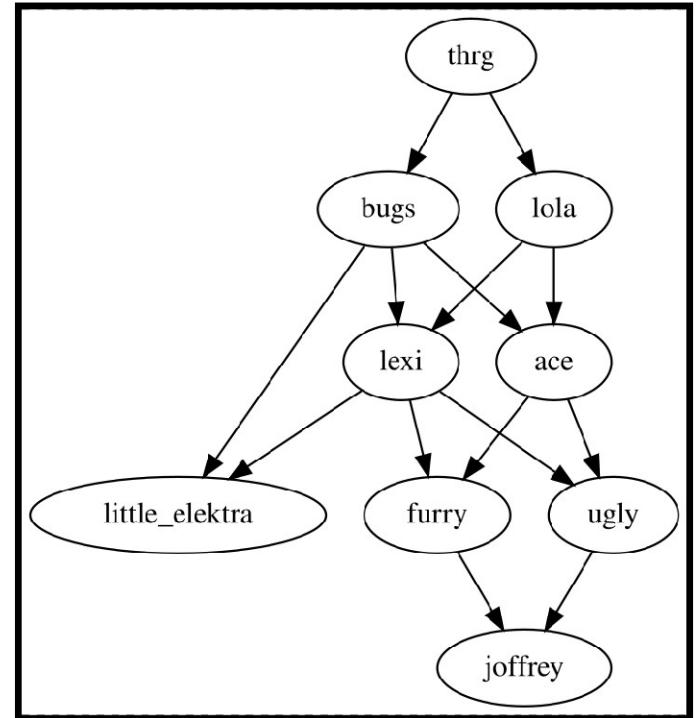
- -- niet elke recursieve query is hetzelfde

bijnaam
-----
lexi
ace
little_elektra
furry
ugly
joffrey
(6 rows)

Genealogie boom

- Van wie zijn nu al die nakomelingen?

bijnaam	boom
lexi	bugs
ace	bugs
little_elektra	bugs
furry	bugs-lexi
ugly	bugs-lexi
joffrey	bugs-lexi-furry
(6 rows)	

Genealogie boom?

- Probeer de query aan te passen (je mag andere kolommen toevoegen..):

```
WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader,moeder) AS (
```

```
    SELECT bijnaam, vader, moeder
```

```
    FROM familieboom
```

```
    WHERE vader = 'bugs'
```

```
UNION ALL
```

```
    SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder
```

```
    FROM familieboom f, nakomeling n
```

```
    WHERE f.vader = n.bijnaam
```

```
)
```

```
SELECT bijnaam
```

```
FROM nakomeling;
```

bijnaam	boom
lexi	bugs
ace	bugs
little_elektra	bugs
furry	bugs-lexi
ugly	bugs-lexi
joffrey	bugs-lexi-furry
(6 rows)	

Tijd voor een micropauze

Genealogie boom?

- Probeer de query aan te passen (je mag andere kolommen toevoegen..):

```
WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader,moeder, boom) AS (
```

```
    SELECT bijnaam, vader, moeder, vader::text
```

```
    FROM familieboom
```

```
    WHERE vader = 'bugs'
```

```
UNION ALL
```

```
    SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder, boom || '-' || f.vader
```

```
    FROM familieboom f, nakomeling n
```

```
    WHERE f.vader = n.bijnaam
```

```
)
```

```
SELECT bijnaam, boom
```

```
FROM nakomeling;
```

bijnaam	boom
lexi	bugs
ace	bugs
little_elektra	bugs
furry	bugs-lexi
ugly	bugs-lexi
joffrey	bugs-lexi-furry
(6 rows)	

Oneindige lussen

- Er is **geen** controle door de CTE
- Zelf controles inbouwen

NO WAY

Donuts

Oneindige lussen

2 strategiën

- teller
- lus dedectie
- combineerbaar

Teller voor de maximum diepte (1)

- WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader, moeder, **diepte**) AS (

```
    SELECT bijnaam, vader, moeder, 1
    FROM   familieboom
   WHERE  vader = 'bugs'
```

```
UNION ALL
```

```
    SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder, diepte + 1
    FROM   familieboom f, nakomeling k
   WHERE  f.vader = k.bijnaam
   AND    k.diepte<7
```

```
)
```

```
SELECT *
FROM   nakomeling;
```

bijnaam	vader	moeder	diepte
lexi	bugs	lola	1
ace	bugs	lola	1
little_elektra	bugs	lexi	1
furry	lexi	ace	2
ugly	lexi	ace	2
joffrey	furry	ugly	3
(6 rows)			

Iussen dedecteren (2)

- Tabel met lus maken:
- DROP TABLE IF EXISTS familieboom;

```
CREATE TABLE familieboom(  
bijnaam  varchar(16) NOT NULL,  
vader     varchar(16),  
moeder    varchar(16)  
);
```

```
INSERT INTO familieboom VALUES ('lexi','bugs','lola');  
INSERT INTO familieboom VALUES ('bugs','lexi','lola');
```

Parameter met pad bijhouden

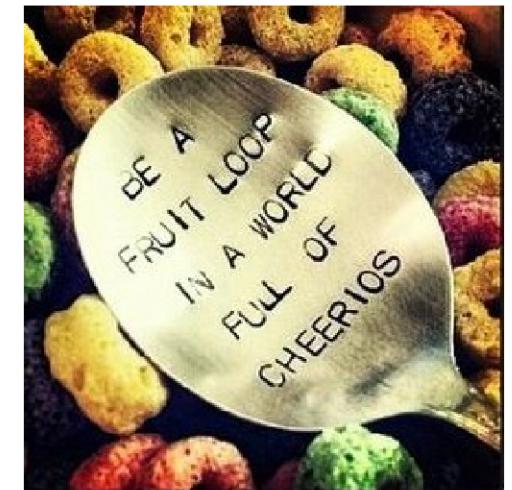
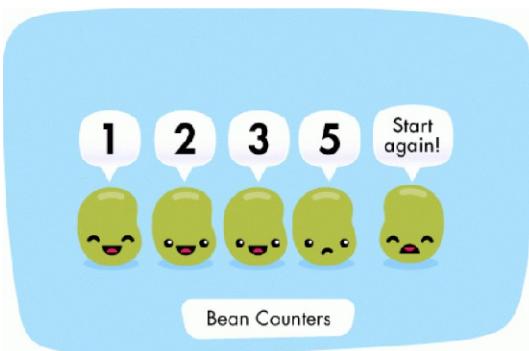
```
WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader, moeder, pad, lus) AS (
    SELECT bijnaam, vader, moeder, ARRAY[vader] as pad, false
    FROM familieboom
    WHERE vader = 'bugs'
UNION ALL
    SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder, CAST(k.pad || ARRAY[f.vader] as varchar(16)[]) as pad, f.vader = ANY(pad)
    FROM familieboom f, nakomeling k
    WHERE f.vader = k.bijnaam
    AND NOT lus
)
SELECT *
FROM nakomeling;
```

bijnaam	vader	moeder	pad	lus
lexi	bugs	lola	{bugs}	f
bugs	lexi	lola	{bugs,lexi}	f
lexi	bugs	lola	{bugs,lexi,bugs}	t

(3 rows)

Teller of dedectie?

Favoriet?

Uitbreiding

- CTEs werken ook met INSERT, UPDATE, DELETE
- Er is geen ISO gedefinieerd, een uitbreiding van PostgreSQL

Temp tabel

- CREATE TEMPORARY TABLE demo (x NUMERIC);

INSERT INTO demo

VALUES (random()), (random()), (random())

RETURNING x;

x
0.831172323863795
0.867941875721334
0.925603709126386
(3 rows)

Combinatie

- WITH source AS (
    INSERT INTO demo
    VALUES (random()), (random()), (random())
    RETURNING x
)
SELECT AVG(x) FROM source;

avg
0.61717007165672133333
(1 row)

Genetica?!

- Ah, oei, patat: probeer bugs en al zijn kinderen uit de boom te wissen

```
cte=# \h delete
Command:      DELETE
Description:  delete rows of a table
Syntax:
[ WITH [ RECURSIVE ] with_query [, ...] ]
DELETE FROM [ ONLY ] table_name [ * ] [ [ AS ] alias ]
           [ USING from_item [, ...] ]
           [ WHERE condition | WHERE CURRENT OF cursor_name ]
           [ RETURNING * | output_expression [ [ AS ] output_name ] [, ...] ]
```

Genetica?!

- Probeer de query aan te passen (je mag andere kolommen toevoegen..):

```
WITH RECURSIVE nakomeling(bijnaam, vader,moeder) AS (
    SELECT bijnaam, vader, moeder
    FROM familieboom
    WHERE vader = 'bugs'
    UNION ALL
    SELECT f.bijnaam, f.vader, f.moeder
    FROM familieboom f, nakomeling n
    WHERE f.vader = n.bijnaam
)
SELECT bijnaam, boom
FROM nakomeling;
```

Recursief verwijderen

- WITH RECURSIVE **nakomeling**(bijnaam) AS (

```
    SELECT 'bugs'::varchar  
    UNION ALL  
    SELECT f.bijnaam  
    FROM   nakomeling k JOIN familieboom f ON (k.bijnaam=f.vader)  
)
```

```
DELETE FROM familieboom  
USING  nakomeling  
WHERE  nakomeling.bijnaam = familieboom.bijnaam;
```

Ontvlooien met CTEs?

- Zoek alle spelers met een evenlange naam, stapsgewijs:

- WITH lengte_namen AS (

```
    SELECT naam, length(naam) AS n
    FROM spelers),
```

```
evenlange_namen AS (
```

```
    SELECT l1.naam AS naam1, l2.naam AS naam2
    FROM lengte_namen l1 JOIN lengte_namen l2 ON (l1.n = l2.n)
    WHERE l1.naam <> l2.naam),
```

```
overzichts_lijst AS (
```

```
    SELECT naam1, array_agg(naam2) AS lijst
    FROM evenlange_namen
    GROUP BY naam1)
```

```
SELECT l.naam, o.lijst
```

```
FROM lengte_namen l LEFT JOIN overzichts_lijst o ON (l.naam = o.naam1);
```

- -- Klopt dit?

Ontvlooien met CTEs?

- Tussen resultaten wegschrijven om eventuele fouten te vinden:
- CREATE TEMPORARY TABLE debug_table
(id serial,
t text,
r text);

Ontvlooien met CTEs?

- WITH lengte_namen AS (

```
    SELECT naam, length(naam) AS n FROM spelers),
```

```
debug_lengte_namen AS (
```

```
    INSERT INTO debug_table(t,r)
```

```
        SELECT 'lengte_namen', ROW(l.*)::text
              FROM lengte_namen l),
```

```
evenlange_namen AS (
```

```
    SELECT l1.naam AS naam1, l2.naam AS naam2
```

```
    FROM lengte_namen l1 JOIN lengte_namen l2 ON l1.n = l2.n
```

```
    WHERE l1.naam <> l2.naam),
```

```
overzichts_lijst AS (
```

```
    SELECT naam1, array_agg(naam2) AS lijst
```

```
    FROM evenlange_namen
```

```
    GROUP BY naam1)
```

```
SELECT l.naam, o.lijst
```

```
FROM lengte_namen l LEFT JOIN overzichts_lijst o ON l.naam = o.naam1;
```

naam	lijst
Elfring	{"Hofland", "Moerman"}
Permentier	{"Bakker, de", "Nieuwenburg"}
Wijers	
Nieuwenburg	{"Bakker, de", "Permentier"}
Cools	
Cools	
Bischoff	{"Meuleman"}
Bakker, de	"Permentier", "Nieuwenburg"
Bohem, van	
Hofland	{"Elfring", "Moerman"}
Meuleman	{"Bischoff"}
Permentier	{"Bakker, de", "Nieuwenburg"}
Moerman	{"Elfring", "Hofland"}
Baalen, van	

(14 rows)

Ontvlooien met CTEs?

naam	lijst
Elfring	{"Hofland", "Moerman"}
Permentier	{"Bakker, de", "Nieuwenburg", "Bakker, de", "Nieuwenburg"}
Wijers	
Nieuwenburg	{"Bakker, de", "Permentier", "Permentier"}
Cools	
Cools	
Bischoff	{"Meuleman"}
Bakker, de	{"Permentier", "Nieuwenburg", "Permentier"}
Bohemens, van	
Hofland	{"Elfring", "Moerman"}
Meuleman	{"Bischoff"}
Permentier	{"Bakker, de", "Nieuwenburg", "Bakker, de", "Nieuwenburg"}
Moerman	{"Elfring", "Hofland"}
Baalen, van	
(14 rows)	

Debug tabel

```
oefeningen=> SELECT * FROM debug_table ORDER BY regexp_replace(r,'[\D]+','','g');
```

id	t	r
8	lengte_namen	("Bakker, de ",10)
2	lengte_namen	("Permentier ",10)
12	lengte_namen	("Permentier ",10)
4	lengte_namen	("Niewenburg ",10)
14	lengte_namen	("Baalen, van ",11)
9	lengte_namen	("Bohemens, van ",12)
6	lengte_namen	("Cools ",5)
5	lengte_namen	("Cools ",5)
3	lengte_namen	("Wijers ",6)
1	lengte_namen	("Elfring ",7)
10	lengte_namen	("Hofland ",7)
13	lengte_namen	("Moerman ",7)
7	lengte_namen	("Bischoff ",8)
11	lengte_namen	("Meuleman ",8)

```
(14 rows)
```

```
oefeningen=> SELECT * FROM debug_table ORDER BY regexp_replace(r,'[\D]+','','g')::numeric;[]
```

Referenties

- Programming the SQL Way with Common Table Expressions, Bruce Momjian
- Debugging complex SQL queries with writable CTEs, Gianni Ciolfi
- Postgis Latest News, Vincent Picavet

NOSQL

Not Only SQL
-> niet relationeel

Enkele Voorbeelden

- Wide Column Store
  - Bv Cassandra, HBase, ScyllaDB
- Document Store
  - Bv MongoDB, Couchbase, Realm
- Graph based
  - Bv Neo4J, Memgraph, NebulaGraph
- Key Value
  - Bv Redis, Berkeley DB, MemcacheDB
- Multivalue
  - Bv SciDB, Rasdaman, OpenQM
- Search Engines
  - Bv Elasticsearch, Solr, OpenSearch

Enkele Voorbeelden

- Time Series DBMS
  - Bv InfluxDB, Prometheus, TimescaleDB
- RDF Stores
  - Bv Apache Jena – TDB, RDF4J, 4store
- Vector DBMS
  - Bv Chroma, Weaviate, Milvus
- Spatial DBMS
  - Bv PostGIS, spatioLite, GeoMesa
- Native XML DBMS
  - Bv BaseX, Sedna, eXist-db
- Object oriented DBMS
  - Bv ObjectBox, Perst, WakandaDB

Enkele Voorbeelden

- Event stores
  - Bv EventStoreDB, NeventStore
- Content stores
  - Bv Jackrabbit, ModeShape
- Multi-model DBMS
  - Verschillende RDBMS ondersteunen vaak verschillende paradigma
  - Bv PostgreSQL, MariaDB, ClickHouse

Mongo db

- Binaire JSON
- JSON voorbeeld:
- CRUD
- Index
- Aggregation
- Replication
- Sharding

```
{  
    "firstName": "John",  
    "lastName" : "Smith",  
    "age"      : 25,  
    "address"  :  
    {  
        "streetAddress": "21 2nd  
                           Street",  
        "city"          : "New York",  
        "state"         : "NY",  
        "postalCode"   : "10021"  
    },  
    "phoneNumber": [  
        {  
            "type"  : "home",  
            "number": "212 555-1234"  
        },  
        {  
            "type"  : "fax",  
            "number": "646 555-4567"  
        }  
    ]  
}
```

KV

- Look up Value using Key
- Structuur?
- Cf Dictionary (ODMS)
- RDBMS oplossingen..
  - Postgresql : hstore of gewoon..

```
CREATE TABLE kvp
```

```
(id    SERIAL NOT NULL,  
key   text      NOT NULL,  
value text          ,  
CONSTRAINT kvp_pk PRIMARY KEY id );
```

-- KeyValuePair

-- index op key maken

KV

- Look up Value using Key..
- Cf Dictionary (ODMS)
- RDBMS oplossingen..
  - Postgresql : hstore of gewoon..

BASE

- vs ACID
- Basically Available: zo beschikbaar mogelijk
- Soft-state: geen garantie op consistentie, inhoud kan veranderen zonder invoer van de gebruiker
- Eventually consistent: doel is consistentie, gegeven genoeg tijd

Inleiding procedurele SQL

Wim.bertels@ucll.be

ISO Standaard

- Sinds 1996, 1999, ..., 2023
- SQL/PSM (Persistent Stored Modules)
- Veel producten richten zich op de standaard, maar geen enkele is volgt deze helemaal.
  - Bekijk de documentatie van het concrete product.

Postgresql

- Ondersteuning voor verschillende andere programmeertalen.
  - SQL
  - PL/pgSQL (standaard)
  - PL/Tcl
  - PL/Perl
  - PL/Python
  - PL/Java (uitbreiding)

“Vetrouwde vs. Niet-Vetrouwde”

- Trusted (vertrouwd): deze talen zijn beperkt tot het wat is toegelaten door de databank (DBMS)
- Untrusted (niet-vertrouwd): deze talen zijn daartoe niet beperkt. Superuser toegang nodig om deze te gebruiken

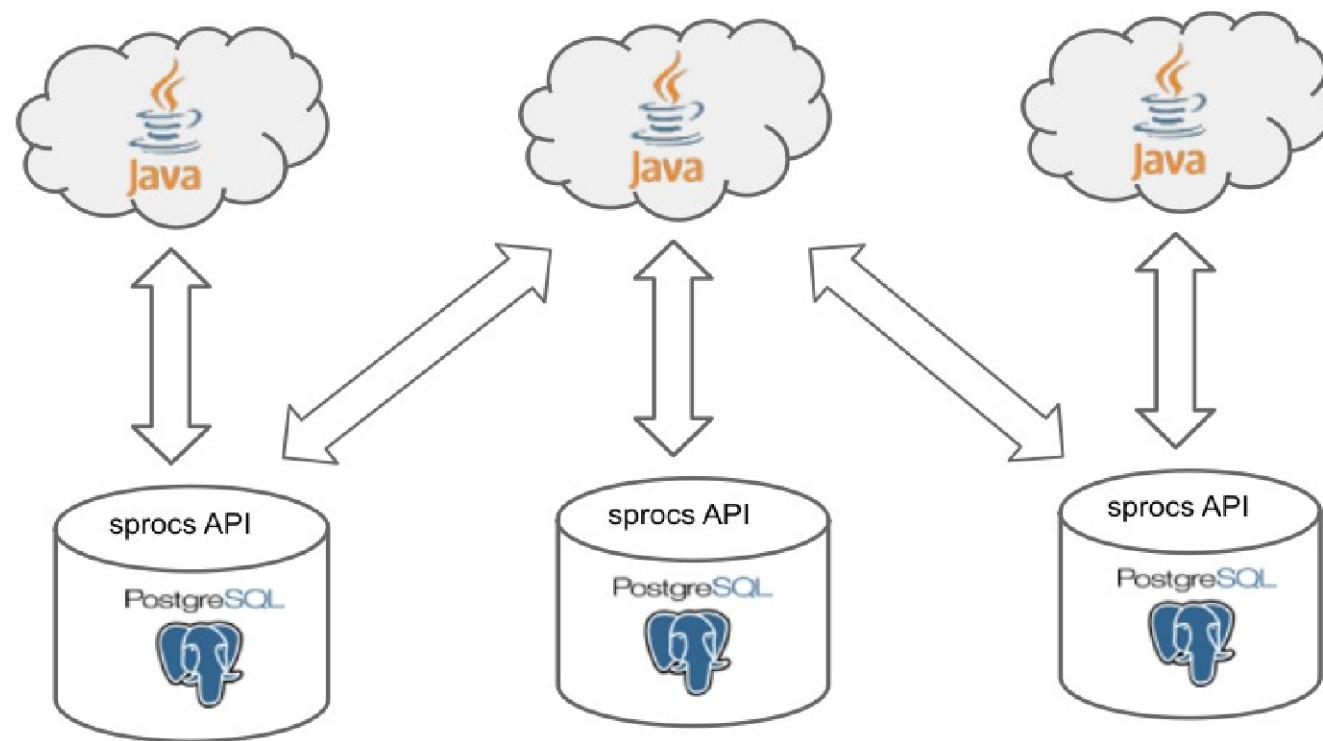
Extra beschikbare modules

Postgresql komt met sommige extra modules zoals bijvoorbeeld:

- Debugger (bv pldebugger voor pgadmin)
- Profiler (bv plprofiler, of algemener pg_stat_statements)

How Trustly and Zalando are using PostgreSQL

Applications access data in PostgreSQL databases via calls to stored procedures.

(slide copied from the excellent 2014.pgconf.eu presentation by Alexey Klyukin @ Zalando)

Referenties

- <https://www.postgresql.org/docs/current/static/server-programming.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createlanguage.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/contrib.html>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/SQL/PSM>
- "How we use Postgresql at Trustly, 'Joel Jacobson', October 2014, Madrid

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

Procedurele SQL met (plpgsql)

Wim.bertels@ucll.be

Objecten op de server

- Stored procedures
- Stored functions
- Triggers
- Def. : hoeveelheid code die opgeslagen is in de catalogus van een DB en die geactiveerd kan worden
- Vergelijkbaar met wat je in programmeren een (statische) methode zou noemen.

Voorbeeld: stored function

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION increment(i INT)
RETURNS INT
AS
$$
BEGIN
RETURN i + 1;
END;
$$ LANGUAGE 'plpgsql';
```

-- Een voorbeeld van hoe de functie op te roepen:

```
SELECT increment(10);
```

Verwerking

Verwerking :

- Vanuit programma wordt procedure/functie opgeroepen
- DBMS ontvangt oproep en zoekt procedure
- Procedure wordt uitgevoerd waarbij de instructies op de database verwerkt worden
- M.b.v. een code wordt aangegeven of procedure correct verwerkt is (sqlcode)

Parameters Algemeen

- Communicatie met buitenwereld
- 3 soorten (signatuur methode) :
  - Invoerparameters
  - Uitvoerparameters
  - Invoer/uitvoerparameters
- Parameter best andere naam dan kolom van tabel !
- Return (kan enkel bij functions)

Voorbeeld IN OUT

```
CREATE FUNCTION dup(in int, out f1 int, out f2 text)
```

```
AS
```

```
$$
```

```
    SELECT $1, CAST($1 AS text) || ' is text'
```

```
$$
```

```
LANGUAGE SQL;
```

```
SELECT * FROM dup(42);
```

Signatuur: Functions vs Procedures

- Algemeen:
  - Het grote verschil is dat functies altijd iets teruggeven
  - Terwijl procedures nooit een return hebben
  - In de praktijk afhankelijk van het concrete DBMS dat je gebruikt

Waarom?

- Historisch verschil tussen berekeningen (functies) en manipulaties (procedures)
- Daarnaast:
  - Transacties kunnen enkel binnen procedures
  - Zo kan de planner hiermee rekening houden

Instructie mogelijkheden (de essentie)

- Declaratie
- Sequentie
- Selectie
  - IF .. THEN .. (ELSE ..) END IF
  - CASE .. WHEN .. THEN ... END CASE
- Iteratie
  - FOREACH .. LOOP .. END LOOP
  - FOR .. IN .. LOOP .. END LOOP

Structuur: functies

```
CREATE FUNCTION function_name(arg1,arg2,...)
```

```
    RETURNS type
```

```
    AS
```

```
'
```

```
    BEGIN
```

```
        -- logic
```

```
    END;
```

```
'
```

```
    LANGUAGE language_name;
```

Structuur: functies

- Specifieer naam van functie
- Lijst van parameters achter naam van functie
- Definieer return type
- Gevolgd door code binnen begin- en end block
- Procedurele taal meegeven

Verwijderen stored functions

- **DROP FUNCTION:** verwijdert functie
- Vb.
  - `DROP FUNCTION function_name;`
  - `DROP FUNCTION function_name(signatuur);`

SELECT INTO voorbeeld

- Enkel indien een rij als uitvoer! Vb.

```
create function som_boetes_speler(p_spelersnr integer)
    returns decimal(8,2)
AS
$eenderwat$
    declare    som_boetes decimal(8,2);
begin
    select sum(bedrag)
        into som_boetes
     from boetes
    where spelersnr = p_spelersnr;
    return som_boetes ;
end;
$eenderwat$
language plpgsql;

select som_boetes_speler (27);
```

\$\$ delimiter dialect

```
create function som_boetes_speler(p_spelersnr integer)
    returns decimal(8,2)
    AS
```

\$eenderwat\$

```
declare som_boetes decimal(8,2);
begin
    select sum(bedrag)
    into som_boetes
    from boetes
    where spelersnr = p_spelersnr
    return som_boetes;
end;
```

\$eenderwat\$

```
language plpgsql;
```

```
select som_boetes_speler (27);
```

PERFORM

- Resultaten van een sql statement moeten opgevangen worden, bv via INTO variabele.
- PERFORM alternatief voor SELECT waarbij het resultaat niet wordt opgevangen
  - Bv SELECT now(); zal een fout geven in een code blok
  - PERFORM now(); niet
- Vergelijkbaar met het void maken van een functie in andere programmeer talen

FOUND globale variabele

- Boolean
- Bijvoorbeeld:
  - PERFORM spelersnr FROM spelers ;
  - IF FOUND THEN .. END IF ;

RETURN(S)

- Signatuur :
  - RETURNS type
  - (RETURNS setof type)
  - RETURN TABLE (column_name type,...)
- Code :
  - RETURN scalair..
  - RETURN QUERY ..
  - RETURN NEXT .. + RETURN

Foutberichten

- Foutberichten :
- SQL-error-code : beschrijvende tekst
- SQLSTATE: code (getal)

```
BEGIN
    -- code
    RAISE DEBUG 'A debug message % ', variable_that_will_replace_percent;
EXCEPTION
    -- welke fout, bv
    WHEN uniqueViolation THEN
        -- code
    WHEN division_by_zero THEN
        RAISE .. -- eventueel omzetten naar uniqueViolation;
    WHEN others THEN
        -- ?
        NULL;
END
```

RAISE

- RAISE;
- RAISE division_by_zero;
- RAISE SQLSTATE '22012';
- RAISE DEBUG/INFO/..
    -- SET client_min_messages TO debug;
- RAISE .. USING
  - ERRCODE = 'uniqueViolation',
  - HINT = 'suggestie voor de reden voor de gebruiker',
  - DETAIL = 'meer detail fout',
  - MESSAGE = 'gedrag van de uniqueViolation';

ASSERT

- ASSERT condition [, message];

```
do
$$
declare
    film_count integer;
begin
    select count(*)
    into film_count
    from film;
    assert film_count > 0, 'No films found, check the film table';
end
$$;
```

-- do is dialect, <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-do.html>

SECURITY

- GRANT EXECUTE ON haha() TO jomeke ;
- INVOKER : standaard, veilig
- DEFINER : via de rechten van de eigenaar

```
CREATE OR REPLACE FUNCTION haha()
```

```
    RETURNS text
```

```
    AS
```

```
$code$
```

```
BEGIN
```

```
    DROP TABLE ola();
```

```
    RETURN 'pola';
```

```
END
```

```
$code$
```

```
LANGUAGE plpgsql
```

```
EXTERNAL SECURITY DEFINER;
```

LEVEL of immutability

CREATE FUNCTION add(integer, integer) RETURNS integer

AS 'select \$1 + \$2;'

LANGUAGE SQL

IMMUTABLE

RETURNS NULL ON NULL INPUT;

- **IMMUTABLE** (alleen afhankelijk van de signatuur)
- **STABLE** (geen aanpassingen)
- **VOLATILE** (standaard)

Structuur: stored procedure

CREATE OR REPLACE PROCEDURE

<procedure_name>(<arguments>)

AS <block-of-code>

LANGUAGE <implementation-language>;

Transactie voorbeeld: stored procedure

CREATE OR REPLACE PROCEDURE voorbeeld(invoer text)

AS

\$code\$

BEGIN

...

IF invoer = 'niet doen' **THEN** RAISE WARNING 'Abort, the ship is sinking';

ROLLBACK;

ELSEIF invoer = 'doen' **THEN** RAISE INFO 'Gaon met die banaan';

COMMIT;

END IF;

...

END

\$code\$

LANGUAGE plpgsql;

CALL voorbeeld('doen');

-- <https://www.postgresql.org/docs/16/plpgsql-transactions.html>

Praktisch: script

BEGIN;

code en testen

ROLLBACK;

DROP [procedure|function|trigger] naam

CREATE [procedure|function|trigger] naam

ALTER [procedure|function|trigger] naam

CREATE OR REPLACE [procedure|function|trigger] naam

Triggers

- Def. :
hoeveelheid code die opgeslagen is in de catalogus en die geactiveerd wordt door het dbms indien een bepaalde operatie wordt uitgevoerd en een conditie waar is.
- Triggers worden door het dbms zelf automatisch opgeroepen (niet door vb. een call)

PostgreSQL

- Triggers roepen
trigger functies op
- **CREATE FUNCTION trigger_functie...**
RETURNS TRIGGER
..
- **CREATE TRIGGER trigger_trg ..**
..
EXECUTE PROCEDURE trigger_functie..

Voorbeeld: tabel

```
create table mutaties (
    gebruiker          varchar(30)  not null,
    mut_tijdstip       timestamp   not null,
    mut_spelersnr     smallint    not null,
    mut_type           char(1)      not null,
    mut_spelersnr_new smallint    ,
    primary key
        (gebruiker, mut_tijdstip, mut_spelersnr, mut_type)) ;
```

-- tabel om wijzigingen bij te houden

Voorbeeld: trigger functie

```
create or replace function insert_speler() returns trigger as  
$body$
```

```
begin
```

```
    insert into mutaties values
```

```
        (user, current_date(), new.spelersnr, 'I', null) ;
```

```
end;
```

```
$body$
```

```
language sql;
```

Voorbeeld: trigger

```
create or replace trigger insert_speler.trg
```

```
after insert
```

```
on spelers
```

```
-- when new.spelersnr < 10
```

```
for each row
```

```
execute procedure insert_speler();
```

-- OLD en NEW verwijzen naar de huidige toestand en de nieuwe toestand

-- welke verschillende onderdelen zie je hier die typisch voor een

-- trigger zijn ?

Onderdelen Trigger

- Trigger-moment + Trigger-gebeurtenis:
  - Wanneer activeren?
    - AFTER : nadat triggering instructie is verwerkt
    - BEFORE : eerst de trigger-actie
    - INSTEAD OF : alleen de trigger-actie
  - Voor welke rij activeren ?
    - FOR EACH ROW : voor elke rij
    - FOR EACH STATEMENT : voor een statement
  - Voor welke gebeurtenis?
    - INSERT, UPDATE, DELETE, (TRUNCATE)
- Trigger-Conditie: WHEN
- Trigger-actie: wat doet de trigger?

Syntax

```
CREATE [ OR REPLACE ] [ CONSTRAINT ] TRIGGER name { BEFORE | AFTER | INSTEAD OF } { event [ OR ... ] }
ON table_name
[ FROM referenced_table_name ]
[ NOT DEFERRABLE | [ DEFERRABLE ] [ INITIALLY IMMEDIATE | INITIALLY DEFERRED ] ]
[ REFERENCING { { OLD | NEW } TABLE [ AS ] transition_relation_name } [ ... ] ]
[ FOR [ EACH ] { ROW | STATEMENT } ]
[ WHEN ( condition ) ]
EXECUTE { FUNCTION | PROCEDURE } function_name ( arguments )
```

where event can be one of:

INSERT

UPDATE [OF column_name [, ...]]

DELETE

TRUNCATE

URL: <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createtrigger.html>

Syntax

CREATE/ALTER/DROP TRIGGER

ALTER TABLE .. ENABLE/DISABLE TRIGGER ..

GRANT/REVOKE TRIGGER ON TABLE .. TO ..

(CREATE EVENT TRIGGER – DDL)

Standaard

- De standaard laat meer acties dan een trigger functie toe (udf : user defined function)
- Bv
  - create trigger delete_spelers
after delete on spelers for each row
begin
    delete from spelers_wed
    where spelersnr = old.spelersnr;
end ;
-- geen verwijzing naar udf, maar rechtstreeks de sql code

Notas

- Er zitten verschillen tussen producten :
  - Meerdere triggers op 1 tabel ? En wat met de volgorde ?
  - Kan een trigger een andere trigger activeren ? (waterval/domino !)
  - Wat mag een trigger allemaal doen ?
  - Hoe worden (complexere) triggers juist verwerkt ?
  - ..

Gebruik?

- Denk gebeurtenis gestuurd
- Voorbeelden :
  - (Integriteits)regels
  - Audit
  - Consistentie
  - Beveiliging
  - Afgeleide waarden berekenen
  - (Data)validatie
  - ..

Voordelen

- **Onderhoudbaarheid:**
Vb. Snellere uitvoering door meer instructies in macro
- **Verwerkingsnelheid**
Vb. minimaliseert netwerkverkeer
- « Precompilatie » bij stored procedures/functions/triggers
  - Planning en caching
  - Werkt in verschillende host-languages

Nadelen

- Nadelenken over architectuur en code organisatie
- Algemeen zoals bij andere talen : logische fouten vs syntaxfouten
  - Bv Onverwachte neveneffecten bij gebruik van (veel) (overlappende) triggers

Referenties

Slides: Stored Procedures Functions Triggers, P. Demazière, 2018

Slides: Procedurel SQL, H.Martens, W.Bertels,2014

Postgresql 11 Server Side Programming Quick Start Guide, L. Ferrari, 2018

<https://www.postgresqltutorial.com/postgresql-plpgsql>

<https://www.postgresql.org/docs/current/plpgsql-trigger.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-grant.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/triggers.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/sql-createtrigger.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/plpgsql.html>

<https://www.postgresql.org/docs/current/xfunc-sql.html>

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

Beveiliging

Wim.bertels@ucll.be

Security

- Hardware
- Het platform waar het op draait
- De databank software
- Binnen sql zelf (grant, revoke, view,...)
- Sql als “vertaler”
- Applicaties
- Gebruikers
- Algemeen terugkerende security problematiek (bv CIA, AAA, maar ook reserve kopies, ..)
- ..

Ondersteunend platform

- Bijdetijs (Up to date) houden
- Beveiligen (infrastructuur vakken)
- (D)DoS-attack's
- ...

Databank software

- Up to date houden
- Configuratie
  - Local
  - Remote
    - Eg postgresql: pg_hba.conf, postmaster.conf en postgresql.conf
- Known exploits -> Wat doe je?

Binnen SQL zelf

- User management (roles)
- Privileges (grant / revoke)
- Views
- Stored procedures
- Row Security Policies

SQL

- SQL wordt niet gecompileerd
- SQL wordt “vertaald” in de onderliggende/omsluitende laag
- Dit kan gebruikt worden om sql ongewenste instructies te laten uitvoeren
- Het is probleem dat bij elke taal die “vertaald”, terugkomt (eg php)

SQL Injection

- Indien we de onderliggende sql code van bv een formulier niet kennen, dan gaan we proberen te raden wat de sql code is die erachter zit.
- Ipv gewone waarden gaan sql code meegeven met het formulier.
- Pas op serial, identity, autoincrement..?

Incorrectly Filtered Escape Characters

- Fout: input is niet gefilterd op escape characters
- Bv
  - statement := "SELECT * FROM users WHERE naam = " + userNaam + ";"
  - UserNaam:= a' or 't='t
  - Gevolg: SELECT * FROM users WHERE naam = 'a' or 't='t';
  - Dus.. , andere voorbeelden?

Incorrect Type Handling

- Fout: types van de input worden niet gecheckt
- Bv
  - statement := "SELECT * FROM data WHERE id = "
+ a + ";" (a wordt enkel verwacht als int)
  - Voor a := 1;DROP TABLE users;
  - Gevolg: SELECT * FROM data WHERE id = 1;DROP TABLE users;
  - Dus..

Oplossingen

- Escape character verwijderen uit de invoervelden
- Invoer validatie, controleren of het invoerveld bv wel het juiste type heeft
- Prepared statements
- Stored procedures
  - Type
  - ; en escaping
  - Grants..
  - Dicht bij de bron
  - ..

Opgepast

- Enkel Escaping is niet voldoende:
- Bv
  - `SELECT * from items where userid=$userid;`
  - `$userid := "33 or userid is not null or userid=44";`
  - `SELECT * from items where userid=33 or userid is not null or userid=44;`
- Dus zeg eerder wat wel mag zijn als invoer, ipv wat niet mag; het eerste is eenvoudiger, er zijn (meestal) maar een eindig aantal mogelijkheden.

Handige Functies

- `quote_ident ( text ) → text`
- `quote_literal ( anyelement ) → text`
  - `quote_nullable ( anyelement ) → text`

Dieper

- <https://www.postgresql.org/docs/current/ddl-rowsecurity.html>

```
CREATE TABLE users (
```

```
    manager text,
```

```
    company text );
```

```
ALTER TABLE users ENABLE ROW LEVEL SECURITY;
```

```
CREATE POLICY users_manager
```

```
    ON users TO managers -- groep rol managers
```

```
    USING (manager = current_user);
```

- <https://www.postgresql.org/docs/current/sepgsql.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/sql-security-label.html>

Links

- <http://www.w3schools.com/>
- <http://www.postgresql.org/>
- <http://en.wikipedia.org/>

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

Replicatie

(CC BY-NC-SA 4.0)

Wim.bertels@ucll.be

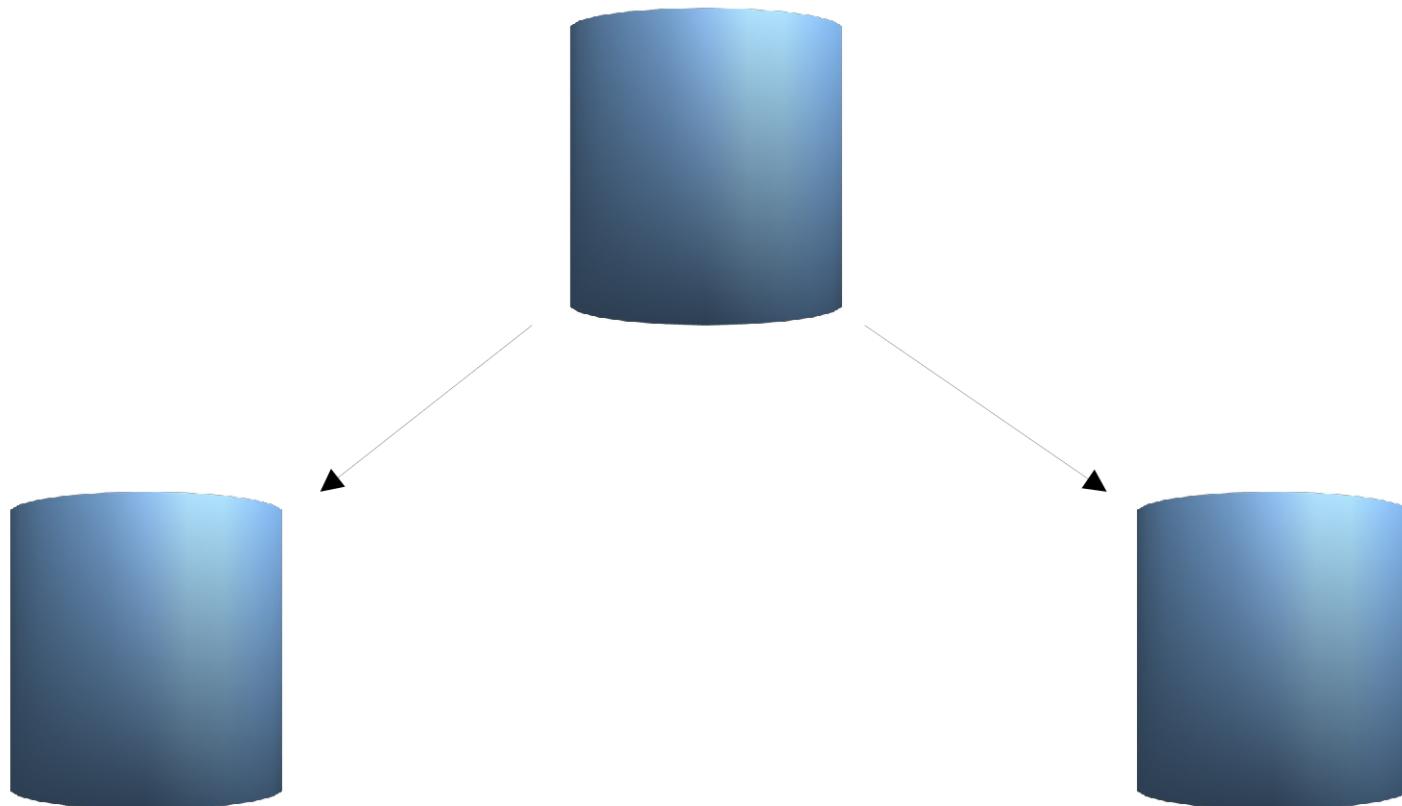
Replicatie

- Verband CAP theorema
  - Hoge beschikbaarheid (naast data partitionering, parallele query verdeling over meerdere servers, ..)
- Fysische
- Logische
- Andere (bv triggergebaseerd, externe applicatie ea)

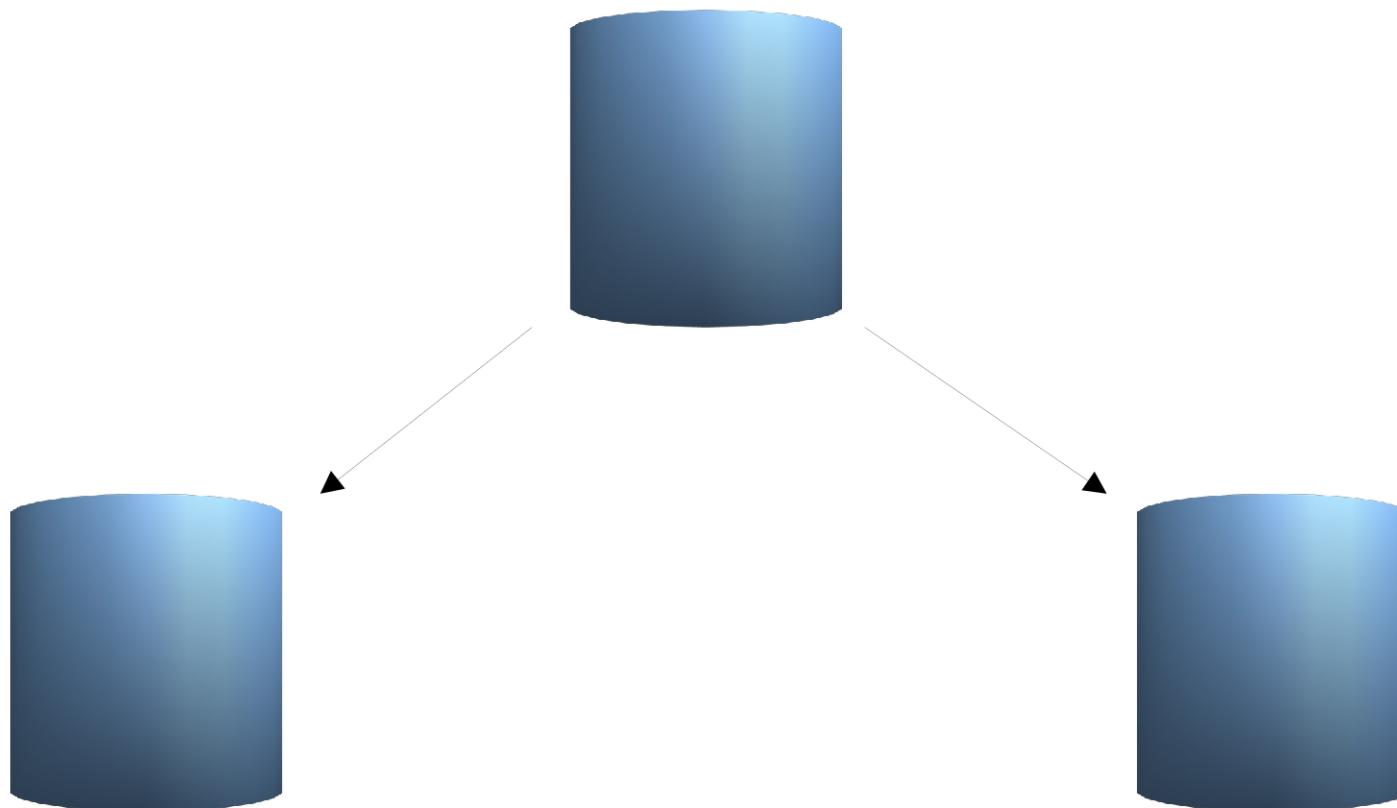
CAP

- Consistentie:
alle knooppunten in het systeem zien dezelfde data op hetzelfde moment
- Availability (beschikbaarheid):
elke aanvraag krijgt een antwoord terug.
- Partitie tolerant:
als een knooppunt uitvalt, dan blijft het systeem functioneren
  - > 2 van de 3
  - * uitbreiding: pacelc (latency vs consistency)
  - * sync/async

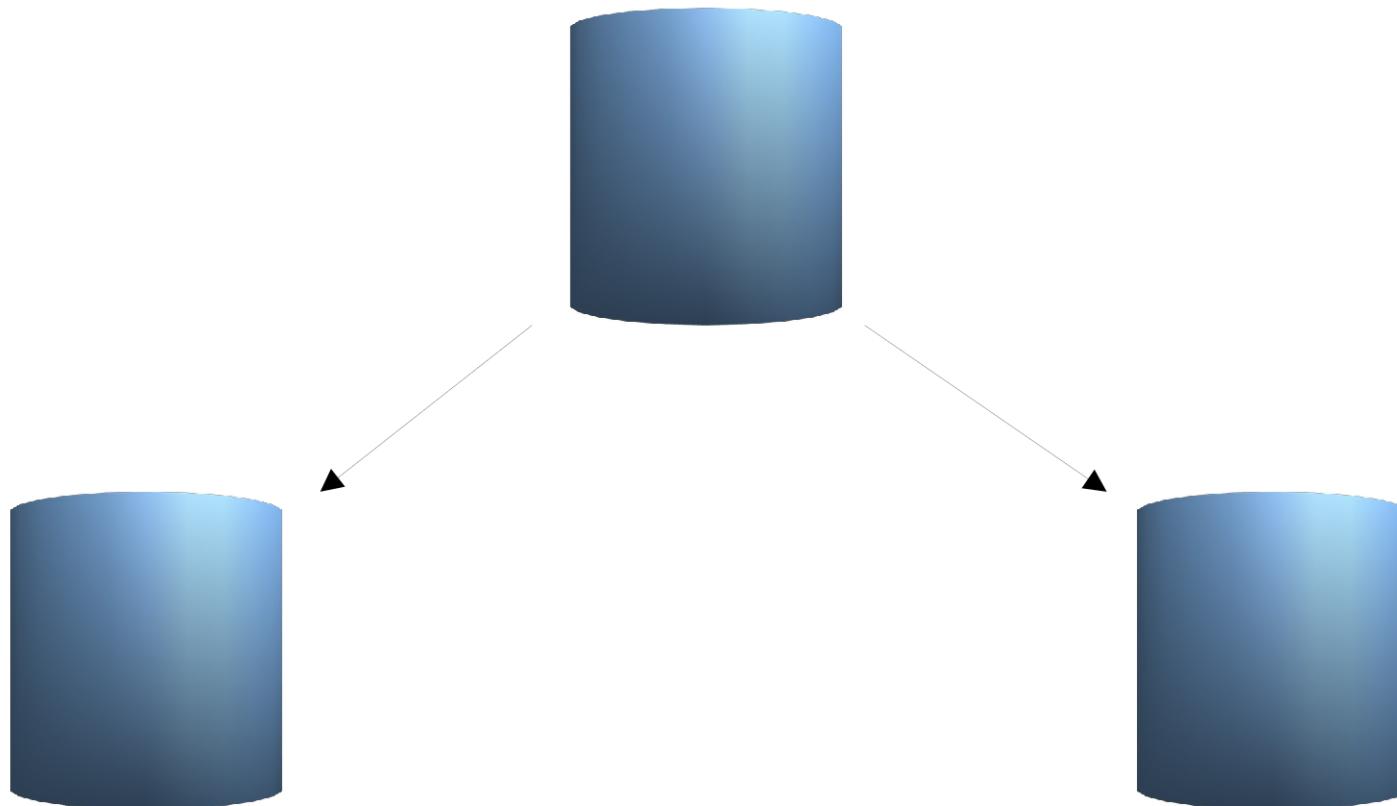
CAP Voorbeeld 1

CAP Voorbeeld 3

CAP Voorbeeld 2

Andere: Niet ingebouwd

- <https://www.symmetricds.org/>

HOME   ABOUT   DOWNLOAD   DOCUMENTATION   DEVELOPER   GET HELP

Fast & Flexible Database Replication

SymmetricDS is open source database replication software that focuses on features and cross platform compatibility.

CROSS PLATFORM

Replicate data across different platforms, with compatibility for many databases. Sync from any database to any database in a heterogeneous environment.

[READ MORE +](#)

SCALE OUT PERFORMANCE

Optimized for performance and scalability, replicate thousands of databases asynchronously in near real time, and span replication across multiple tiers.

[READ MORE +](#)

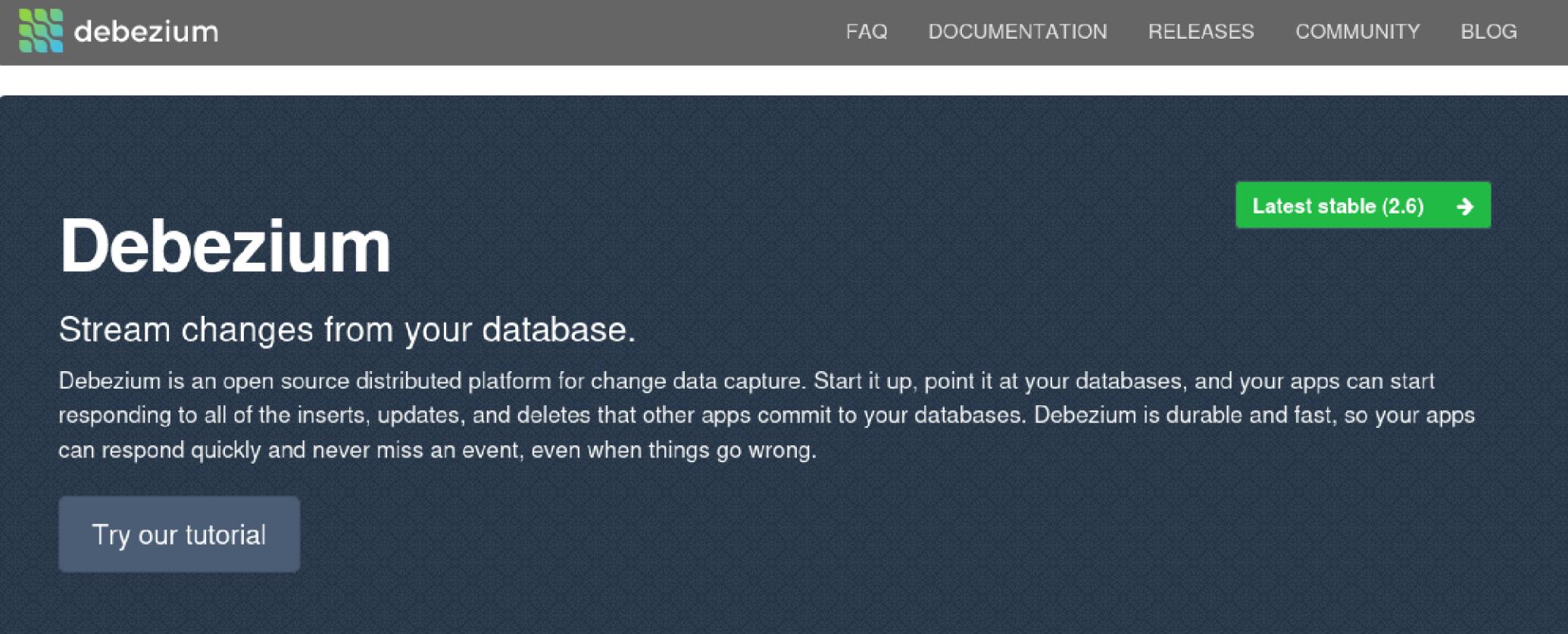
FLEXIBLE CONFIGURATION

Configure which tables and columns to sync, and in which direction. Subset rows and distribute them across databases. Combine, filter, and transform data.

[READ MORE +](#)

Andere: Niet ingebouwd

- <https://debezium.io/>

The screenshot shows the official Debezium website. At the top, there's a dark navigation bar with the Debezium logo on the left and links for FAQ, DOCUMENTATION, RELEASES, COMMUNITY, and BLOG on the right. Below the header, the word "Debezium" is prominently displayed in large white letters. To its right is a green button labeled "Latest stable (2.6)" with a white arrow pointing right. Underneath the title, the tagline "Stream changes from your database." is written in white. A detailed description follows: "Debezium is an open source distributed platform for change data capture. Start it up, point it at your databases, and your apps can start responding to all of the inserts, updates, and deletes that other apps commit to your databases. Debezium is durable and fast, so your apps can respond quickly and never miss an event, even when things go wrong." At the bottom left, there's a blue button with the text "Try our tutorial".

Fysisch

- Exacte kopie
- “Transactielog” (xlog > pg:WAL)

Logische

- Fijner
- “SQL” : logical decoding
- Typische gebruik:
  - Incrementeel veranderingen doorsturen
  - Verdere afhankelijkheden op de subscriber
  - Verzamelen van data van verschillende databanken
  - Replicatie over verschillende besturingssystemen en/of versies van db software
  - Toegangsbeleid (rechten op subscriber naar rollen)
  - Een deel van een db delen met andere dbn

Overzicht binnen planeet pg

Feature	Shared Disk	File System Repl.	Write-Ahead Log Shipping	Logical Repl.	Trigger-Based Repl.	SQL Repl. Middle-ware	Async. MM Repl.	Sync. MM Repl.
Popular examples	NAS	DRBD	built-in streaming repl.	built-in logical repl., pglogical	Londiste, Slony	pgpool-II	Bucardo	
Comm. method	shared disk	disk blocks	WAL	logical decoding	table rows	SQL	table rows	table rows and row locks
No special hardware required		•	•	•	•	•	•	•
Allows multiple primary servers				•		•	•	•
No overhead on primary	•		•	•		•		
No waiting for multiple servers	•		with sync off	with sync off	•		•	
Primary failure will never lose data	•	•	with sync on	with sync on		•		•
Replicas accept read-only queries			with hot standby	•	•	•	•	•
Per-table granularity				•	•		•	•
No conflict resolution necessary	•	•	•		•	•		•

Links

- <https://www.postgresql.org/docs/current/high-availability.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/logical-replication.html>
- https://en.wikipedia.org/wiki/CAP_theorem

Wim Bertels

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

XML

(CC BY-NC-SA 4.0)

Wim.bertels@ucll.be

XML

- eXtensible Markup Language
- DTD (of xml schema)
- 1996
- hierarchische structuren in een nieuw kleedje
- platte tekstbestanden
- ISO standaard
- einde RDBMS..?

eenvoudige XML Syntax

- men gebruikt een tag om aan te geven waar men begint en eindigt
- elke document moet in 1 root tag omvat zijn
- beginnen met een cijfer mag niet
- case sensitive
- bv
  - <example> tekst </example>
- tags mogen genest worden

Voorbeeld

```
<energie>  
  <gerecht>  
    <naam> frieten </naam>  
    <quitering> zeer wel </quitering>  
  </gerecht>  
  <gerecht>  
    <naam> sojapuddingzonderchoco </naam>  
    <quitering> twijfelachtig </quitering>  
  </gerecht>  
</energie>
```

Doel

- xml (data)   vs   html (vorm)
(xsl   vs   css)
- om zowel hierarchische datastructuren te omschrijven als deze te bevatten
- om data uit wisselen tussen verschillende gegevensbronnen   (cf s-patroon:mediator)
  - een gemeenschappelijke taal
  - geef hiervan een voorbeeld.

METAdat

- je kan attributen aan je tags meegeven, deze moeten tussen “ “ of ' ' staan
- gebruik dit enkel om METAdat weer te geven, bv eigenschappen
- de data zelf horen daar niet thuis
- bv

```
<example type='music'> lalala.mp3 </example>
```

Uitbreidingen

- xml word bv ook gebruikt om configuraties van software bij te houden bv menubalk,..
- er zijn verschillende formaten die van deze standaard gebruik maken:

xhtml, xml dom, xsl, xslt, xpath, xsl-fo, xlink,
xpointer, dtd, xsd, xforms, xquery, soap,
wsdl, rdf, rss, svg, wap, smil, ..

Pro Contra

- ISO
- uitwisselbaarheid
- eenvoud
- gn hierarchische engine nodig
- ..
- redundantie tov relationeel model, dus niet misbruiken in die zin
- sequentieel, traag
- ..

RDBMS

- Verschillende RDBMS voorzien manieren om xml te gebruiken
  - <http://www.postgresql.org/docs/current/static/datatype-xml.html>
  - <http://www.postgresql.org/docs/current/static/functions-xml.html>

Voorbeelden

```
SELECT xmlcomment('hallo');
```

xmlcomment

```
<!--hallo-->
```

```
SELECT xmlelement(name jos,
    xmlattributes(current_date as ke), 'hal', 'lo');
```

xmlelement

```
<jos ke="2014-01-26">hallo</jos>
```

```
select xmlforest(divisie, teamnr) from teams;
```

xmlforest

```
<divisie>ere </divisie><teamnr>1</teamnr>
<divisie>tweede</divisie><teamnr>2</teamnr>
```

```
SELECT xmlpi(name php, 'echo "Patat";');
```

xmlpi

```
<?php echo "Patat";?>
```

```
..  
table_to_xml(tbl regclass, nulls boolean,  
tableforest boolean, targetns text)  
  
query_to_xml(query text, nulls boolean,  
tableforest boolean, targetns text)  
  
cursor_to_xml(cursor refcursor, count int, nulls  
boolean, tableforest boolean, targetns text)
```

..

Links

- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/datatype-xml.html>
- <http://www.postgresql.org/docs/current/static/functions-xml.html>

Wim Bertels

Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International Public License

FDW

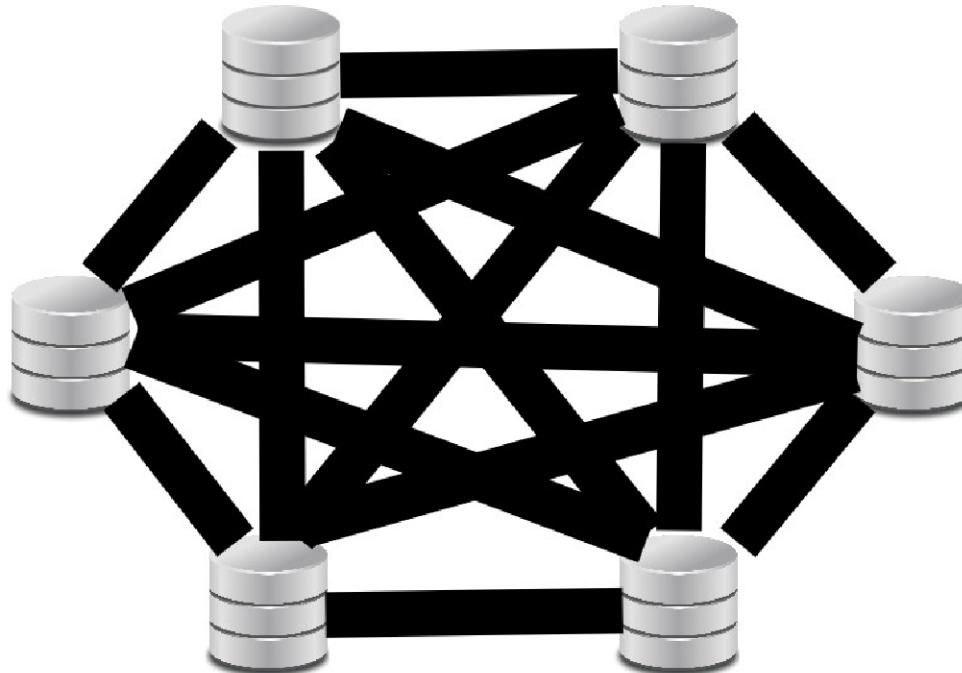
wim.bertels@ucll.be

Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Unported
Licentie

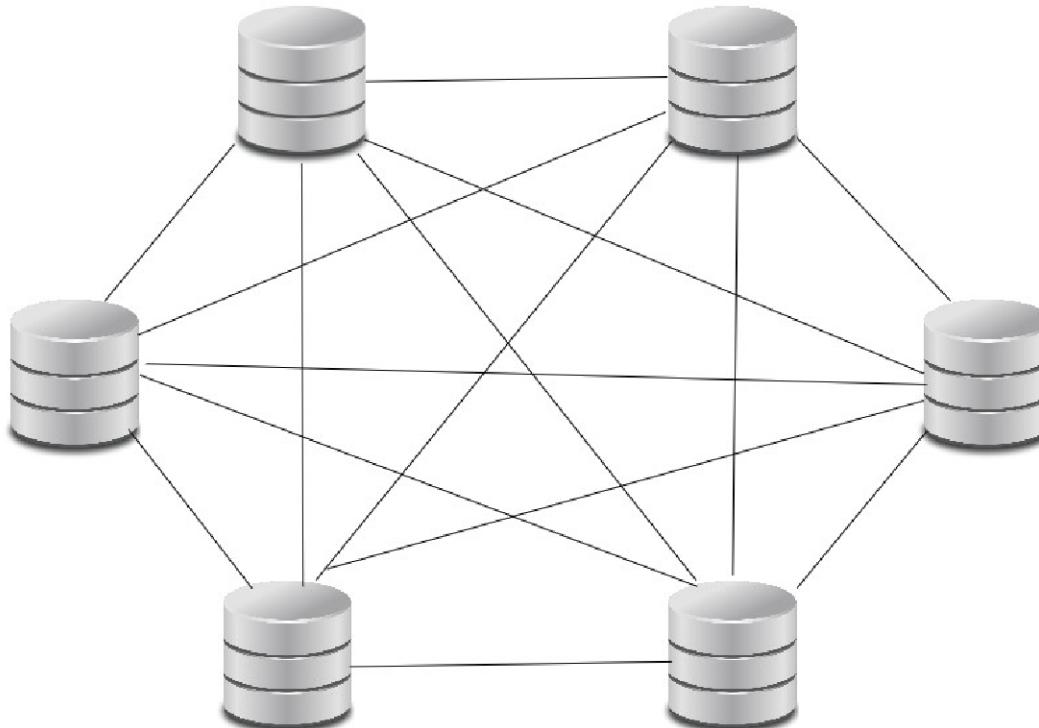
Wat

- Foreign Data Wrapper (FDW)
- Onderdeel van SQL/MED (ISO)
  - Foreign Table
  - Datalink
    - <https://github.com/lacanoid/datalink>

Opslag vs Netwerk

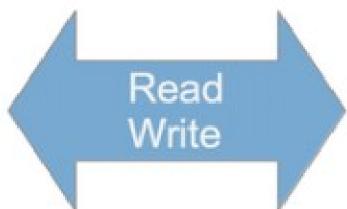

Opslag vs Netwerk

Bronnen

Local server

Remote servers

<https://www.interdb.jp/pg/pgsql04.html>

Bronnen

- https://wiki.postgresql.org/wiki/Foreign_data_wrappers
  - Databanken
  - Bestanden
  - GIS
  - LDAP
  - Web
  - BS
  - ..

Basis

- Waar en hoe: server
  - **CREATE SERVER**
- Wie: beveiliging, gebruiker afbeelding
  - **CREATE USER MAPPING**
- Wat: welke tabellen
  - **CREATE FOREIGN TABLE**
- Nodig voor gebruik: bibliotheek
  - **CREATE EXTENSION**

CREATE EXTENSION

- CREATE EXTENSION postgres_fdw;
- CREATE EXTENSION file_fdw;
- <https://gdal.org/>
  - <https://github.com/pramsey/pgsql-ogr-fdw>

Referenties

- Universal Data Access with SQL/MED, David Fetter
- <https://wiki.postgresql.org/wiki/SQL/MED>